

Folkeuniversitetet

MØD FORSKERNE – PROGRAM 2022-23 – EMDRUP

Forstå USA

VIBEKE SCHOU TJALVE

Seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier

Velkommen

Du har åbnet Folkeuniversitetets nye program for efteråret 2022 og meget af foråret 2023. Vi håber, du har lyst til at gå på opdagelse! På Folkeuniversitetet deler forskere og faglige eksperter deres viden med alle, der har lyst til nye indsigter. Der er ingen adgangskrav. Du kan følge klassiske forelæsninger, komme med til vidensfestival eller få viden digitalt, hvor og når det passer dig.

De fleste af Folkeuniversitetets klassiske forelæsninger ligger på hverdagsaftener og i weekender, men vi har også et udvalg af hold i dagtimerne på hverdage. Bliv fx en del af 'Det gode selskab' i Kulturhuset Islands Brygge (side 27), og hør om spændende emner på tværs af kunst & kultur eller samfund & historie. Eller sæt dig til rette i Park Bio på Østerbro (side 26), og lad forskerne gøre dig klogere på rejsen mod Europa eller filosofiens mesterværker.

På vores naturture og byvandring har du mulighed for at gå dig klog og få viden i det fri. Lær fx at genkende svampearter, når vi besøger Jægersborg Dyrehave (side 38). Hør om det farverige liv i og omkring Istedgade (side 58). Eller kom på sporet af biskop Absalons København (side 59).

I Folkeuniversitetets livestreams (side 88) gør forskerne os klogere på alt fra den gådefulde hjerne til det splittede USA, og du kan være med, uanset hvor du befinder dig. Vil du have forskerne med på farten, kan du lytte til videnskabsprogrammet 'Kraniebrud' og naturprogrammet 'Vildspor' i RADIO4 og som podcast. Og drømmer du om flere nuancer i nyhedsstrømmen, kan du prøve det digitale og forskningsbaserede nyhedsmedie Vid&Sans, som du har mulighed for at få gratis adgang til i tre måneder, når du tilmelder dig et arrangement hos os.

Vil du gerne prøve Folkeuniversitetet for første gang, er en forelæsning på en enkelt aften et godt sted at starte. Og dem finder du mange af rundt om i programmet.

Vi glæder os til at se dig.

Sten Tiedemann
Rektor

FÅ VIDEN HJEM I STUEN. SE SIDE 88

Vi byder på gratis
livestreamede forelæsninger

SIDE 6	Samfund & verden
SIDE 20	Arbejdsliv, ledelse & kommunikation
SIDE 26	Psykologi & sundhed
SIDE 40	Natur & univers
SIDE 46	Religion & filosofi
SIDE 58	Arkæologi & historie
SIDE 74	Kunst, arkitektur & design
SIDE 84	Litteratur, film & musik

VIDEN FOR ALLE

På Folkeuniversitetet deler forskere og faglige eksperter deres viden med alle, der har lyst til nye indsigter. Der er ingen adgangskrav, og der starter hele tiden nye hold. Folkeuniversitetet har siden 1898 arbejdet for, at alle uanset køn, alder og uddannelse skal have adgang til ny viden fra forskningens verden. Og det gør vi stadig – i klassiske forelæsninger, festivaler og digitale formater.

TILMELD DIG PÅ FUAU.DK

Find holdet på fauu.dk, og betal med kort eller MobilePay.

UNDERVISNINGSTED

Alle hold foregår på Aarhus Universitet i Emdrup – medmindre andet er angivet. Se kort over undervisningsstedet bagest i programmet. Du kan finde adresse og lokale på alle hold på fauu.dk.

Aarhus Universitet, Campus Emdrup
Tuborgvej 164
2400 København NV

HAR DU SPØRGSMÅL

Kontakt Folkeuniversitetets sekretariat:
8843 8000 (Se åbningstider på fauu.dk)
info@fauu.dk

Forstå USA

De seneste årtiers skråsikre tilgang til det liberale demokrati har skabt splittelse og presset marginaliserede positioner på den nye højrefløj til at reagere. I USA er det en udvikling med rødder dybt forankret i den amerikanske selvforståelse, forklarer Vibeke Schou Tjalve, seniorforsker i global sikkerhed og verdenssyn ved Dansk Institut for Internationale Studier.

Af Noa Kjærsgaard Hansen

Selvom USA og Europa på mange måder er ens, er USA grundlagt som forsøg på at være anderledes. Da de første puritanere ankom til den amerikanske østkyst i 1620'erne, opfattede de selv deres kolonier som et forsøg på at undslippe Europas centralisme, dekadence og magtkampe. Med sig havde man europæiske ideer og traditioner, men også en idé om, at Europa havde ødelagt sig selv og måtte genskabes på et nyt kontinent fri fra fyrster og konger og med en overflod af jord og ressourcer.

Sådan fortæller amerikanerne ofte selv historien om USA som et Europa 2.0, forklarer Vibeke Schou Tjalve, seniorforsker ved DIIS. Og det var da også de puritanske rødder, der for alvor vakte hendes interesse for USA som ideologisk kampplads, da hun som studerende rejste rundt på den amerikanske østkyst:

"Jeg var med til en 4th of July-parade, hvor deltagerne var klædt ud som alt fra Abraham Lincoln til Mark Twain. Helt almindelige borgere klædt ud som de historiske figurer, de hver især beundrede mest. Der var så synligt et visuelt udtryk af, at i det her land kæmpes der konstant om, hvad det er for en idé og strømning, der skal vinde, og hvad det er for en variant af selvstyre, der skal sejre. Det, synes jeg, var ekstremt interessant," fortæller hun og fortsætter:

"Jeg prøvede også at forstå, hvorfor man selv i dag dyrker den fortid så intenst. Der hænger et billede af den puritan-

ske prædikant og leder John Winthrop på hvert et museum, og i både private hjem og offentlige bygninger finder man motivet med det lille puritanske skib 'The Mayflower' på vej over Atlanten. Så den her metafor med, at man er et pioneer-samfund og et eksempel for verden, den er visuelt til stede overalt."

DET RIGTIGE OG DET GODE SAMFUND

Allerede da hun startede på universitet i 90'erne, havde Vibeke Schou Tjalve følelsen af, at verden blev overtaget af USA:

"Det var lige midt i det her øjeblik med murens fald og Fukuyamas udmelding om liberalismens endelige sejr. Og så var det også midt i konflikten på Balkan, der blev formativ for mig. Der var en udtalt følelse af, at den amerikanske forståelse af det gode samfund havde vundet den kolde krig – og med den amerikanske intervention i Kosovo yderligere en følelse af, at USA gik forrest i at forme det nye Europa. Man fornemmede stærkt, at det, vi var på vej ind i, var en epoke, hvor dannelsen af det rigtige og det gode samfund, og af hvad demokrati var for en størrelse, i høj grad ville blive defineret fra amerikansk hold."

Oplev Vibeke Schou Tjalve til livestreamingen 'Det splittede USA'. Se side 88.

Samfund og verden

2222-192

Danmarks fremtid

TID: 5/9, 6 mandage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Hvor er Danmark på vej hen? Coronakrisen har rejst spørgsmål om, hvordan vi værner os mod sundhedskriser i fremtiden. Det er dog ikke det eneste, der kan komme til at udfordre fremtidens Danmark. Hvordan vil de kommende generationer fx skulle navigere gennem klimakrise og et arbejdsmarked i forandring? Hvordan kommer konkurrencestaten til at se ud for vores børnebørn?

- 05/09: Sundhed – fremtidens behandlings-tilbud.** Kjeld Møller Pedersen, professor i sundhedsøkonomi- og politik, Syddansk Universitet
- 12/09: Demokrati – hvordan fremtidssikrer vi demokratiets fundament?** Peter Munk Christiansen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 19/09: Integration – hvad er fremtidsudsigterne for integrationen af indvandre-re?** Kristina Bakkær Simonsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 26/09: Konkurrencestaten – hvilke retninger kan vi forudse konkurrencestaten udvikle sig i?** Ove Kaj Pedersen, dr.phil., professor emeritus i komparativ politisk økonomi, Copenhagen Business School
- 03/10: Arbejdsmarked – hvilke kompetencer har vi brug for i fremtiden?** Torben Tranæs, forskningsdirektør, professor og formand for regeringens Ydelseskommision, VIVE
- 10/10: Klima – hvilke udfordringer står vi over for? Og hvordan løser vi dem?** Jørgen Elmeskov, fhv. rigsstatistiker og medlem af Klimarådet

2222-307

Japan i bevægelse

TID: 6/9, 5 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Japan dukker ofte op i nyhedsstrømmen. Senest som værter for et sommer-OL under coronapandemien, der skabte stor modstand i befolkningen. Men især det store jordskælv i 2011 og den efterfølgende ulykke på atomkraftværket Fukushima gik verden rundt. Jordskælvet har præget Japan i sådan en grad, at det er blevet sammenlignet med tiden efter 2. verdenskrig. Hør om Japans historie og den rige kultur. Forløbet tager afsæt i bogen 'Japan i bevægelse' (Forlaget Univers).

- 06/09: Japans historie: Kejsere, samuraier, krig og fred.** Annette Skovsted Hansen, lektor i japanstudier og historie, Aarhus Universitet
- 13/09: Traditionel japansk arkitektur.** Leif Høgfældt Hansen, lektor, Arkitekt-skolen i Aarhus
- 20/09: Den moderne japanske familie (på letforståeligt engelsk).** Bojana Yamamoto-Pavlasovic, ph.d. i sociologi, Kobe University, Japan
- 27/09: Gudernes straf? Japansk religion.** Jørn Borup, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
- 04/10: Tokyo – en smeltedigel af gammelt og nyt.** Asger Røjle Christensen, journalist og forfatter

2222-016

Alt hvad du bør vide om samfundet

TID: 6/9, 6 tirsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Hør om Danmarks økonomi, velfærdssystem, parlamentariske system, retsvæsen, sikkerhedspolitik og meget mere. Disse elementer vil blive set i perspektiv af fortiden, ligesom vi vil skue ud i fremtiden. Mød centrale danske samfundsforskere og bliv klædt på til at deltage i samfundsdebatten.

- 06/09: Danmarks moderne statshistorie.** Claus Møller Jørgensen, lektor i historie, Aarhus Universitet
- 13/09: Danmarks parlamentariske system.** Palle Svensson, professor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet
- 20/09: Dansk retsvæsen.** Nicolaj Sivan Holst, lektor i jura, Aarhus Universitet
- 27/09: Samfundsøkonomi.** Jesper Jespersen, dr.scient.adm., professor emeritus i økonomi, Roskilde Universitet
- 04/10: Danmarks sikkerhedspolitik.** Peter Viggo Jakobsen, lektor i forsvars- og sikkerhedspolitik, Forsvarsakademiet og professor, Center for War Studies, Syddansk Universitet
- 11/10: Velfærdsstaten.** Jørgen Goul Andersen, professor i statskundskab, Aalborg Universitet

Tilmeld dig på fuau.dk

FIND HOLDDET PÅ FUAU.DK, OG BETAL MED KORT ELLER MOBILEPAY

2222-081

Globale udfordringer i FN's 17 verdensmål og Paris-aftalen

— **TID:** 6/9, 5 tirsdage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
TILRETTELÆGGERE: Lars Josephsen, cand.scient., master of public policy og Jesper Jespersen, dr.scient.adm., professor emeritus i økonomi, Roskilde Universitet

Denne forelæsningsrække sætter fokus på FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling og Paris-aftalen. På trods af høje ambitioner er der kun opnået beskedne resultater siden vedtagelsen i 2015. Hvor ligger forhindringerne? Er det manglende forståelse af problemernes karakter? Er det fravær af mulige tekniske løsninger? Er det mangel på penge? Eller er det måske politisk inerti og mangel på institutionelt beredskab og effektiv indsats for at ændre verdens ikke-bæredygtige kurs? Spørgsmål af denne karakter kan ikke besvares entydigt, men bliver præsenteret og belyst på baggrund af ny viden.

- 06/09: Status for de globale udfordringer sammenfattet i de 17 verdensmål og Paris-aftalen.** Lars Josephsen, cand.scient., master of public policy
- 13/09: Status for den nyeste klimaviden. Hvad kan vi forvente af fremtidens klima?** Jens Hesselbjerg Christensen, professor i is, klima og geofysik, Københavns Universitet
- 20/09: Klimaudfordringen og fordelingsproblemerne. Hvordan hænger de sammen?** Inge Røpke, professor emerita i økologisk økonomi, Aalborg Universitet
- 27/09: International finansiering af klimatiltag, herunder EU's potentiale.** Jesper Berg, direktør, Finanstilsynet
- 04/10: Hvordan får vi råd til at realisere både de 17 verdensmål og den grønne omstilling?** Jesper Jespersen, dr.scient.adm., professor emeritus i økonomi, Roskilde Universitet

2222-165

Fremtidens sociologi – Norbert Elias og hans tænkning

— **TID:** 7/9, 5 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Lars Bo Kaspersen, professor i statskundskab, Copenhagen Business School

Ifølge professor Lars Bo Kaspersen er den relativt ukendte tyske sociolog Norbert Elias (1898-1990) sociologiens bedste bud på en tænker, der kan hjælpe os med at forstå udfordringerne i det 21. århundrede. Jødiske Norbert Elias gennemlevede to verdenskrige og mistede sine forældre i Auschwitz. Oplevelser der prægede hans tænkning. Elias beskæftigede sig bl.a. med civilisering, marginalisering og krigens betydning for menneskets udvikling. I dag kan Elias' tænkning bruges til at forstå emner som arv og miljø, natur og kultur, uddannelse og nationalismens genkomst.

- 07/09: Norbert Elias – et møde med liv, død, og omskiftelighed**
- 14/09: Om civilisation og civiliseringsprocesser**
- 21/09: De etablerede og de marginaliserede**
- 28/09: Om krigens betydning for menneskehedens udviklingshistorie, samfundsbygning og statsdannelse**
- 05/10: Aktuelle udfordringer til samfundsvidenskaben i det 21. århundrede**

2222-191

Et nyt Afrika på vej?

— **TID:** 7/9, 6 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Løveøkonomier, demokratiske revolutioner og optimisme. Hungersnød, pirater og bistandsafhængighed. Afrika er et kontinent i udvikling, men historier om menneskelige tragedier og væbnede konflikter florerer fortsat. Hvorfor kan den mirakelkur, som igennem de seneste årtier har betydet fremgang i Asien, ikke eksporteres til det afrikanske kontinent? Er det kolonialismen og imperialismen, der er skyld i Afrikas vedvarende økonomiske og sociale nedtur? Vil Afrika i årene fremover komme til at spille en mere fremtrædende rolle i den globaliserede verden? Er der alligevel grund til optimisme?

- 07/09: Stagnation eller forandring? Politik og økonomisk udvikling i Afrika.** Anne Mette Kjær, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 14/09: Religiøse strømninger i Afrika.** Niels Kastfelt, lektor i kirkehistorie, Københavns Universitet
- 21/09: Demokrati i Afrika – udfordringer og fremskridt.** Merete Bech Seeberg, adjunkt i statskundskab, Aarhus Universitet
- 28/09: Kina i Afrika – nykolonisering eller udviklingsalternativ?** Peter Kragelund, institutleder og lektor i udviklingsstudier, Roskilde Universitet
- 05/10: Kriser, konflikter og sikkerhedspolitik i Afrika.** Holger Bernt Hansen, professor emeritus i afrikastudier, Københavns Universitet
- 12/10: Hvordan kommer Afrika videre?** Stig Jensen, lektor i afrikastudier, Københavns Universitet

2222-245

Rundt om Italien

— **TID:** 7/9, 3 onsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

Vi dykker ned i Italiens historie, der har været begivenhedsrig, omtumlet og fuld af markante personligheder som Mussolini og Berlusconi. Italien har trods efterkrigstidens mange politiske kriser været et vigtigt kerne-land i Europa, hvor forskellige populistiske bevægelser i dag er vokset frem. En central del af fortællingen om det moderne Italien omhandler mafiaen. Hør om, hvad det særegne ved den italienske mafia er og om hvilken rolle den spiller i dag. Endelig skal vi forbi det store lærred med en overflyvning af italiensk filmhistorie.

- 07/09: Italiens moderne historie – fra samlingen til i dag.** Gert Sørensen, seniorforsker med fokus på italiensk historie og kultur, Københavns Universitet
- 14/09: Den italienske mafia.** Thomas Harder, cand.mag. i italiensk og historie, forfatter og oversætter
- 21/09: Italiensk filmkunst.** Rasmus Brendstrup, cand.mag. i moderne kultur og kulturformidling og programredaktør, Cinemateket

2222-095

Sproget får det glatte lagen! Faste vendinger i forandring

— **TID:** 2/10, 1 søndag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Michael Ejstrup, sprogforsker, forfatter og projektleder

Amalie fra Paradise Hotel gør det meget. Journalister og politikere gør det en del, og selv den ikke helt unge generation gør det indimellem. Vi ændrer konstant en lille smule på de faste vendinger. Nogle mere bevidst end andre. Vi skal se på danskeres kultur i forandring og på, hvordan vi hele tiden sikrer, at ordsprog og talemåder passer til den tid, vi skal bruge dem i. Vi skal se på tekst- og billedeksempler med både talesprogets og skriftsprogets spidsfindigheder. Alle kan finde eksempler, der enten styrker smilenes størrelse eller får mavesyren til at skumme. "Verden er af lava". Eller hvad siger du?

2222-163

Liberalismen – en kriseramte ideologi?

— **TID:** 2/10, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Michael Böss, lektor emeritus i engelsk, Aarhus Universitet

Der har altid hersket stor uenighed om, hvad liberalisme betyder. For kritikerne har liberalismen mange synder på samvittigheden. Den bliver beskyldt for at ødelægge religionen, familien og samfundet. Modsat har liberalismens tilhængere ment, at vi skylder den alt det bedste i det moderne samfund. Der er hold i alle påstande. Liberalismen har aldrig været en homogen størrelse. Egentlig burde man skrive liberalisme i flertal. Hør historien her.

2222-104

Velfærdssamfundet og verdensmålene

— **TID:** 10/10, 1 mandag, kl. 19.45-21.30
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISER: Steen Hildebrandt, professor emeritus i ledelse, Aarhus Universitet og formand for Folketingets 2030-netværk for FN's verdensmål

Det danske velfærdssamfund er ét af verdens bedste. Men på mange måder er det ikke et bæredygtigt samfund. I de næste mange år skal bæredygtighed dog være hovedværdien ikke bare for det danske samfund, men for verdens udvikling. Det bedste svar på, hvorledes en sådan udvikling skal se ud, er FN's 17 Verdensmål. Udfordringen er lige nu at tænke verdensmålene ind i transformationen af det danske velfærdssamfund, så det bliver bæredygtigt. Hvordan kan vi i praksis arbejde med at udvikle bæredygtighed samtidig med, at vi værner om nogle af de principper, som har været ledende for udviklingen af det danske velfærdssamfund?

2222-014

Demokratiets krise og den nye konservatisme

— **TID:** 24/10, 8 mandage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.

Vores demokratier gennemlever en midtlivskrise, hvor de har mistet orienteringen. Vi ser alvorlige demokratiske krisetegn i forbindelse med den engelske Brexit-diskussion, i nye højrenationale bevægelser i Tyskland og i stærkt konservative partier i Polen og Ungarn. Populistiske slagord og nationalisme gør sig gældende hos de politiske ledere i USA og Rusland, mens der i bl.a. Tyrkiet og Mellemøsten ses forstærkede autokratiske tendenser. Rækken tager udgangspunkt i bogen 'Demokratiets krise og de nye autokratier' (Aarhus Universitetsforlag).

- 24/10: Demokratiets aktuelle kriser. Et overblik.** Peter Seeberg, lektor emeritus i mellemøststudier, Syddansk Universitet
- 31/10: Autokratiske tendenser på Balkan.** Christian Axboe Nielsen, lektor i historie og human security, Aarhus Universitet
- 07/11: Brexit og demokratiske krisetegn i Storbritannien.** Casper Sylvest, lektor i historie, Syddansk Universitet
- 14/11: Tyskland: Stabilitetens hjemland under pres fra højre?** Thomas Wegener Friis, lektor i historie, Syddansk Universitet og visiting professor, Europa-Universität Flensburg
- 21/11: Antidemokratiske tendenser i Visegrád-landene.** Peter Bugge, lektor i centraleuropastudier, Aarhus Universitet
- 28/11: Det splittede USA og Joe Bidens første tid som præsident.** Niels Bjerre-Poulsen, lektor i historie, Syddansk Universitet
- 05/12: Nykonservatisme og nationalisme i Putins Rusland.** Erik Kulavig, lektor emeritus i historie, Syddansk Universitet
- 12/12: Forstærkede autokratiske tendenser i Tyrkiet og Mellemøsten.** Peter Seeberg, lektor emeritus i mellemøststudier, Syddansk Universitet

Hvordan udvikler vi vores velfærdssamfund i en mere bæredygtig retning? Mød professor Steen Hildebrandt i 'Velfærdssamfundet og verdensmålene'. Se side 8.

2222-098

En ny verdensorden?

TID: 25/10, 7 tirsdage, kl. 17.30-19.15

PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

USA og Vesten har domineret verdensordenen i årtier, nogle vil sige århundreder. Men i dag gør stormagter i andre dele af verden sig i stigende grad gældende. Samtidig har vi været vidne til handelskrige, corona-pandemi, nye konflikter, økonomisk krise og opbrud i den arabisk-muslimske verden. Hvad nu? Får vi en verden uden vestlig dominans? Hvordan vil forholdet mellem stormagterne udvikle sig? Hvilke værdier vil præge den internationale politik? Og hvilke former for konflikter og krige vil vi stå overfor? Er vi på vej mod en ny verdensorden?

- 25/10: USA.** Mette Nøhr Claushøj, ekstern lektor i amerikansk politik, Københavns Universitet
- 01/11: Afrika.** Anne Mette Kjær, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 08/11: Arktis.** Camilla Tenna Nørup Sørensen, lektor, Institut for Strategi, Forsvarsakademiet
- 15/11: Latinamerika.** Carlos Salas Lind, ekstern lektor i international politik og økonomi, Copenhagen Business School
- 22/11: EU.** Bodil Stevnsboe Nielsen, ekstern lektor og tidl. ansat i EU's Ministerråd, Syddansk Universitet
- 29/11: Mellemøsten.** Helle Lykke Nielsen, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet
- 06/12: Asien.** Camilla Tenna Nørup Sørensen, lektor, Institut for Strategi, Forsvarsakademiet

2222-072

Rusland under Putin

TID: 25/10, 8 tirsdage, kl. 19.45-21.30

PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.

"Der er et før og efter 24. februar 2022!" Dette fyndord om Putins tragiske overfald på Ukraine og hvad heraf fulgte for Ukraine og Rusland selv sætter rammen for denne forelæsningsrække. Hvad ledte op til invasionen? Og hvad vil konsekvenserne være for Rusland og international politik? Hvad betyder krigen for russere bosat uden for Ruslands grænser? Og for den digitale hybridkrig som Rusland fører over for udlandet? Ligger en del af forklaringen i den russiske selvforståelse?

- 25/10: Russisk selvforståelse: Fra Peter den Store til Putin.** Torben Heuer, lektor i russisk sprog, kultur og samfundsforhold
- 01/11: Putin og russiske folkefæller i det nære udland.** Jonas Gejl Kaas, adjunkt i statskundskab, Aarhus Universitet
- 08/11: Russisk militarisme.** Flemming Splidsboel Hansen, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier
- 15/11: Ukrainekrigen og det sikkerhedspolitiske paradigmeskift i Europa.** Mette Skak, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 22/11: Rusland i Mellemøsten.** Carsten Jensen, ph.d. i statskundskab
- 29/11: Putins greb om magten: Udfordringerne indadtil.** Flemming Splidsboel Hansen, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier
- 06/12: Medier og censur i Rusland.** Birgitte Beck Pristed, lektor i russisk kultur, Aarhus Universitet
- 13/12: Nedstigende magt. Putin-Ruslands økonomiske svækkelse.** Peter Toft, ph.d. i statskundskab og deputy director i country risk, Danmarks Eksportkredit.

2222-022

Indblik i Mellemøsten

TID: 26/10, 8 onsdage, kl. 19.45-21.30

PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.

Mellemøsten er en kompleks region, hvor forskellige kulturer, politiske dagsordener og økonomiske betingelser både mødes og støder sammen. Langvarige kriser i Syrien og Yemen, et presset Iran, enorme flygtningestrømme, kup og demonstrationer har alt sammen præget mediebilledet om regionen i de seneste år. Men hvor er Mellemøsten på vej hen?

- 26/10: Irak.** Helle Lykke Nielsen, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet
- 02/11: Yemen.** Maria-Louise Clausen, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier
- 09/11: Golfstaterne.** Martin Hvidt, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet
- 16/11: Iran.** Rasmus Christian Elling, lektor i tværkulturelle- og regionale studier, Københavns Universitet
- 23/11: Israel og Palæstina.** Peter Lodberg, professor MSO i teologi, Aarhus Universitet
- 30/11: Syrien.** Peter Seeberg, lektor emeritus i mellemøststudier, Syddansk Universitet
- 07/12: Libanon.** Peter Seeberg, lektor emeritus i mellemøststudier, Syddansk Universitet
- 14/12: Tyrkiet.** Dietrich Jung, professor i historie, Syddansk Universitet

2222-193

USA bag facaden

TID: 27/10, 7 torsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Store interne stridigheder præger stadig det amerikanske samfund, idet Joe Biden går ind i sit andet år på præsidentembedet. Og Biden står overfor den store styrketest: midtvejsvalget. Hvordan skal vi forstå de racerelaterede konflikter, vi ser rundt omkring i nationen? Er det amerikanske folk mere splittet i dag, end det har været tidligere? Hvordan skal USA komme igennem covid-19 krisen? Og kan USA fastholde sin status som økonomisk supermagt i fremtiden?

- 27/10: Det splittede USA – en nation sammensat af modpoler.** Mette Nøhr Claushøj, ekstern lektor i amerikansk politik, Københavns Universitet
- 03/11: Præsident Biden og demokratiet.** Niels Bjerre-Poulsen, lektor i historie, Syddansk Universitet
- 10/11: USA's retssystem – en politisk kamplads.** Jørgen Albæk Jensen, professor i forfatningsret, Aarhus Universitet
- 17/11: Da det amerikanske sundhedssystem mødte COVID-19.** Lars Thorup Larsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 24/11: USA's handelspolitik.** Jens Ladefoged Mortensen, lektor i statskundskab, Københavns Universitet
- 01/12: Den amerikanske kamp om klima, teknologi og demokrati.** Vibeke Schou Tjalve, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier
- 08/12: Race, multikulturalisme og immigration.** Jørn Brøndal, professor og leder af Center for Amerikanske Studier, Syddansk Universitet

2222-382

Store samfundstænkere

— **TID:** 27/10, 7 torsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

En idé kan ændre verden markant. Vores samfund i dag bygger på idéerne fra de største samfundstænkere gennem historien. De teoretiserede over samfundets opbygning og analyserede rammerne for tilværelsen. Deres perspektiver og analyser har haft afgørende betydning for fremtidens samfundsudvikling og samfundssyn, og de har præget politikere og embedsmænd op gennem 1900-tallet og frem til i dag. Få indblik i de store samfundstænkernes personlighed, deres banebrydende idéer, og hvorfor netop deres tanker har sat et tydeligt præg på deres eftertid.

- 27/10:** **Platon og Aristoteles.** Morten Sørensen Thaning, lektor i filosofi, Copenhagen Business School
- 03/11:** **Niccolò Machiavelli.** Gert Sørensen, seniorforsker med fokus på italiensk historie og kultur, Københavns Universitet
- 10/11:** **Thomas Hobbes.** Carsten Bagge Laustsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 17/11:** **John Locke.** Per Mouritsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 24/11:** **Karl Marx.** Jørn Loftager, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 01/12:** **Max Weber.** Gorm Harste, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 08/12:** **Carl Schmitt.** Søren Hviid Pedersen, lektor i statskundskab, Syddansk Universitet

2222-024

Indblik i Asien

— **TID:** 27/10, 7 torsdage, kl. 17:30-19:15
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Asien er både klodens største og mest befolkningsrige kontinent og besidder en enorm spændvidde. Regionen rummer alt fra verdens bedste studerende, voksende middelklasser og vækst til nogle af verdens fattigste lande, aldrende befolkninger, militærkonflikter, terror, naturkatastrofer og klimaudfordringer. Hvordan ser forholdene ud i de enkelte lande og regioner? Og hvordan forholder de sig til hinanden?

- 27/10:** **Indien.** Jørgen Dige Pedersen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 03/11:** **Centralasien.** Flemming Splidsboel Hansen, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier
- 10/11:** **Myanmar.** Annika Pohl Harrison, postdoc i antropologi, Aarhus Universitet
- 17/11:** **Japan.** Annette Skovsted Hansen, lektor i japanstudier og historie, Aarhus Universitet
- 24/11:** **Kina.** Mette Thunø, lektor i kinastudier, Aarhus Universitet
- 01/12:** **Nordkorea.** Camilla Tenna Nørup Sørensen, lektor, Institut for Strategi, Forsvarsakademiet
- 08/12:** **Thailand.** Søren Ivarsson, lektor i historie, Chiang Mai University, Thailand

2222-162

Vækstøkonomi og virkelighed

— **TID:** 27/10, 4 torsdage, kl. 19:30-21:15
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Jesper Jespersen, dr.scient.adm., professor emeritus i økonomi, Roskilde Universitet

Der sættes sjældent spørgsmålstegn ved nødvendigheden af økonomisk vækst. Det antages i traditionel økonomisk teori, at et velfungerende marked kan bidrage effektivt til at sikre varig vækst i BNP til fordel for alle. Men vores erfaringer fra den virkelige verden giver et noget andet billede: stigende ulighed, mindsket velfærd og øget miljø- og klimabelastning er ofte resultatet. Hvordan kan disse forhold inddrages i de økonomiske modeller og dermed indgå med større vægt i den økonomisk-politiske rådgivning til fordel for alle? Rækken er baseret på essay-samlingen 'Vækstøkonomi på vildspor' (Jensen & Dalgaard).

- 27/10:** **Hvorfor er økonomer uenige om 'vækst'?**
- 03/11:** **Vækst uden Velfærd: stigende ulighed, nationalt og globalt**
- 10/11:** **EU-samarbejdet: løsning eller problem?**
- 17/11:** **Ombord på Titanic: Hvilke grænser for vækst?**

2222-164

Sharia, islam og demokrati i Europa

— **TID:** 5/11, 1 lørdag, kl. 10:00-16:00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Niels Valdemar Vinding, lektor i islamiske studier, Københavns Universitet

Sharia og forholdet til demokrati står som noget af det mest kontroversielle i debatten om islam i Europa og Danmark. For muslimer er sharia en ufravigelig del af religionen. For mange politikere og debattører er sharia uforeneligt med demokrati. Samtidig foregår der en stor kamp inden for islam om, hvordan sharia skal forstås. Og ser vi på forholdene i Danmark og Europa, sammenlignet med fx Mellemøsten, så er der meget stor forskel på sharia og hvordan det foreskrives. Så hvad er sharia egentlig? Hvad er forholdet mellem islam, islamisme og sharia? Hvordan forstås islamisk ret i samfundsdebatten i Danmark og Europa?

2222-190

Sprogdetektiv – når sproget fælder mordere og terrorister

— **TID:** 12/11, 1 lørdag, kl. 11:00-15:00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Mads Christiansen, lektor i sprog, Aalborg Universitet

Kan man fange mordere og terrorister ved hjælp af sproglige analyser? Ja, er det korte svar, og derfor anvender FBI ofte sprogligt materiale i sin efterforskning, bl.a. e-mails og sms'er. For ingen mennesker skriver eller taler helt ens, og derfor kan sproget give et værdifuldt fingerpeg om, hvem der står bag fx et anonymt trusselsbrev. Forløbet giver en introduktion til sprogligt bevismateriale i efterforskning og retssager. Der gives løbende eksempler på danske og udenlandske sager, hvor sproget har bidraget til at fælde gerningsmanden.

2222-308

Veje til respekt – om gadens liv på Nørrebro

TID: 15/12, 1 torsdag, kl. 17:15-21:15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Hakan Kalkan, adjunkt i sociologi, Roskilde Universitet

Sociolog Hakan Kalkan har gennem ni år levet blandt unge multietniske mænd på Nørrebros gader. Unge mænd som lever et gadeliv med stoffer, bandekriminalitet og vold, der er præget af amerikanske billeder af ghettolivet og maskulinitet. Kalkans banebrydende studier af miljøet giver et unikt indblik i en ellers lukket verden og kan hjælpe os med at forstå de unge mænd på samfundets rand. Baseret på Kalkans doktordisputats 'Shababs – Gadekultur, gadens økonomi og respekt på Nørrebro' (Hans Reitzels Forlag, 2021) og bogen 'Veje til Respekt – Om gadens liv på Nørrebro' (Hans Reitzels Forlag, 2021).

Demokratiet er i disse år under pres mange steder i verden. Lektor i historie Christian Axboe Nielsen giver os indblik i udviklingen på Balkan. Se side 8.

2312-186

Tænkepauser om samfundet

TID: 16/1, 7 mandage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

'Tænkepause'-serien er et fantastisk koncept udviklet af Aarhus Universitetsforlag. Over 60 sider udfolder en ekspert sig veloplagt om et af tidens mest påtrængende emner, og du har nu mulighed for at høre stoffet formidlet af forfatterne selv. Kom med til syv spændende aftener, når vi inviterer en række dygtige forskere til at holde en forelæsning på baggrund af deres 'Tænkepause'. Alle de udvalgte har det til fælles, at de gør os klogere på store spørgsmål om vores samfund.

16/01: Lobbyisme. Peter Munk Christiansen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet

23/01: Sundhed. Lars Thorup Larsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet

30/01: Nationalitet. Michael Böss, lektor emeritus i engelsk, Aarhus Universitet

06/02: Terror. Carsten Bagge Laustsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet

13/02: Velfærd. Carsten Jensen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet

20/02: Valg. Jørgen Elklit, professor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet

27/02: Krig. Gorm Harste, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet

2312-048

Keynes – krise, velfærd og bæredygtig udvikling

TID: 16/1, 3 mandage, kl. 19:30-21:15

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Jesper Jespersen, dr.scient.adm., professor emeritus i økonomi, Roskilde Universitet

John Maynard Keynes (1883-1946) revolutionerede i 1936 betydningen af økonomisk politik med sit hovedværk 'The General Theory of Employment, Interest and Money'. Han løste arbejdsløshedens gåde, idet han udfordrede den stærkt markedsorienterede økonomiske teori. Hans banebrydende teorier lå også bag udformningen af det internationale samarbejde, der i 1944 blev aftalt i Bretton Woods, og som muliggjorde opbygningen af efterkrigstidens velfærdsstater. Keynes kom i modvind i slutningen af det 20. århundrede. Med den konsekvens at de økonomiske kriser atter blev hverdag og væksten aftog, samtidig med at miljøbelastningen steg. MEN det var hans politik, der bragte verdensøkonomien (næsten) helskindet igennem COVID-19-krisen.

16/01: Keynes og krisen i 1930'erne: Arkitekten bag F.D. Roosevelt's New Deal politik

23/01: Keynes og efterkrigstiden: Vækst, velfærd og internationalt samarbejde

30/01: Keynes efter COVID-19-krisen: European Green New Deal!

2312-051

Hvor er Kina på vej hen?

TID: 16/1, 5 mandage, kl. 19:45-21:30

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Med Kinas nye storpolitiske vægt og økonomiske betydning har vores syn på landet forandret sig radikalt. Fascinationen af Kina som et økonomisk vidunder er blevet erstattet af bekymringer om Kinas globale magtudøvelse. Samtidig sker der mange forandringer i Kina under præsident Xi Jinping. Der er lanceret en ny udenrigspolitik. Der føres stadig stærkere kontrol med civilsamfundet, kulturlivet og medier. Og der gennemføres økonomiske reformer med fokus på digital innovation og grøn teknologi. Kom og hør mere om landet, der igen er på vej i en ny retning.

16/01: Udenrigspolitik og diplomati.

Mette Thunø, lektor i kinastudier, Aarhus Universitet

23/01: Sikkerhedspolitik. Camilla Tenna Nørup Sørensen, lektor, Institut for Strategi, Forsvarsakademiet

30/01: Økonomi og politik. Kjeld Erik Brødsgaard, professor i kinastudier, Copenhagen Business School

06/02: Teknologi og innovation. Casper Wichmann, MA i kinastudier, general manager, Think China, Københavns Universitet

13/02: Klima, grøn omstilling og bæredygtighed. Jørgen Delman, professor i kinastudier, Københavns Universitet

2312-109

Indblik i Europa

— **TID:** 16/1, 7 mandage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Hvor godt kender du de enkelte lande i Europa? Hvad er der sket i Storbritannien efter Brexit? Hvilken rolle spiller mafiaen i dagens Italien? Kan Frankrig forene en plads i et nyt Europa med sin gamle forestilling om unik fransk 'grandeur'? Hvordan står det til i de 'nye' lande i Central- og Østeuropa? Hvilken rolle spiller Tyskland efter Merkels afgang? Europa er som kontinent rigt på mangfoldighed. Tag med på en rejse gennem Europa, og få indblik i landenes nyere historie og aktuelle virkelighed.

- 16/01: Tyskland.** Moritz Schramm, lektor i tysk historie og kultur, Syddansk Universitet
- 23/01: Storbritannien.** Ole Helmersen, lektor i engelsk, Copenhagen Business School
- 30/01: Frankrig.** Henrik Prebensen, seniorforsker i fransk, Københavns Universitet
- 06/02: Italien.** Gert Sørensen, seniorforsker med fokus på italiensk historie og kultur, Københavns Universitet
- 13/02: Tyrkiet.** Mathias Findalen, ekstern lektor i tyrkiske studier, Københavns Universitet
- 20/02: Spanien.** Svend Christian Rybner, forfatter, foredragsholder og historiker
- 27/02: Østeuropa.** Søren Riishøj, lektor emeritus i statskundskab, Syddansk Universitet

2312-182

Store antropologiske tænkere

— **TID:** 17/1, 6 tirsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

I slutningen af det 19. århundrede vokser en stigende interesse for at forstå den globale mangfoldighed, da hele verden nu er kendt og opmålt. Man ved dog stadig meget lidt om, hvordan enkeltsamfund hænger sammen, men det bliver der råd til at belyse gennem det etnografiske feltarbejde, der opstår som en ny videnskabelig metode. Antropologi er studiet af verdens kulturer, samfund og mennesker. Det direkte møde med andre former for samfundsliv og måder at ræsonnere på har lagt grunden til en særegen antropologisk tænkestil.

- 17/01: Pierre Bourdieu.** Lisanne Wilken, lektor i europastudier, Aarhus Universitet
- 24/01: Marcel Mauss.** Bodil Selmer, lektor i antropologi, Aarhus Universitet
- 31/01: Erving Goffman.** Jakob Krause-Jensen, lektor i antropologi, Aarhus Universitet
- 07/02: Ruth Benedict.** Sally Anderson, lektor i antropologi, Aarhus Universitet
- 14/02: Victor Turner.** Inger Grue Sjørslev, lektor i antropologi, Københavns Universitet
- 21/02: Marshall Sahlins.** Steffen Dalsgaard, lektor i antropologi, IT-Universitetet

2312-180

På kant med demokratiet

— **TID:** 17/1, 5 tirsdage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Til trods for at demokratiet har vundet udbredelse siden den kolde krigs ophør, kan autoritære og totalitære tendenser stadig findes overalt i verden. En række lande har ondt i demokratiet, og helt fundamentale demokratiske spilleregler, såsom frie valg, pluralisme og ytrings- og pressefrihed, udfordres eller er allerede sat ud af spillet. Tag med på en indsigtfuld rejse til nogle af de stater i verden, der enten flirter med det ikke-demokratiske eller har taget springet fuldt ud. Hvad er baggrunden og status lige nu?

- 17/01: Putins Rusland.** Jakob Tolstrup, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 24/01: Xi Jinpings Kina.** Clemens Stubbe Østergaard, lektor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet
- 31/01: Erdoğan Tyrkiet.** Deniz Serinci, cand.public., freelance-journalist
- 07/02: Khameneis Iran.** Claus Valling Pedersen, lektor i persisk, Københavns Universitet
- 14/02: Orbáns Ungarn.** Søren Riishøj, lektor emeritus i statskundskab, Syddansk Universitet

2312-112

Borgen bag facaden

— **TID:** 18/1, 5 onsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Livet på Borgen er ikke gået stille for sig i de seneste år. Tænk bare på den historiske rigsret og minkkommissionen. På partier i frit fald, restriktioner, genåbninger, en omfattende energikrise og flygtningestrømmen ovenpå krigen i Ukraine. Men hvordan fungerer tingene egentlig bag facaden? Ja, hvem bestemmer i Danmark? Varm op til det næste Folketingsvalg, når landets skarpeste forskere sætter fokus på dansk politik.

- 18/01: Magt, ministre og embedsmænd.** Jørgen Grønnegård Christensen, professor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet
- 25/01: Medierne og politikerne.** Christoffer Green-Pedersen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 01/02: Lobbyisme og indflydelse – virksomheder og interesseorganisationer i politik.** Anne Skorkjær Binderkrantz, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 08/02: Partier og politikere på borgen: Personalisering eller topstyring?** Helene Helboe Pedersen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 15/02: Vælgernes adfærd.** Rune Stubager, professor i statskundskab, Aarhus Universitet

2312-098

Rejsen til Europa – før og efter Ukraine

TID: 18/1, 5 onsdage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Spørgsmålet om migration aktualiseres af den tragiske krig i Ukraine, der har sendt millioner på flugt. Dette kommer oveni migrantkriserne i Den Engelske Kanal, i Middelhavet og ved Belarus' grænse. Der er en udbredt frygt for at migration underminerer EU-landenes sammenhængskraft og dræner offentlige kasser. Omvendt efterlyser erhvervslivet indvandring i en tid med dalende befolkningstal og økonomisk vækst. Der ønskes øget grænsekontrol, men samtidig advares der om overtrædelser af menneskerettigheder. Hvad er årsagerne til migrationen? Hvordan ser politikerne på udfordringerne og mulighederne?

18/01: Indvandring til Danmark i et historisk perspektiv.

Garbi Schmidt, professor i kultur- og sprogstudier, Roskilde Universitet

25/01: Asyl- og integrationspolitik i Danmark. Zachary Whyte, lektor i migrationsstudier, Københavns Universitet

01/02: Årsager til migration. Niels Boel, cand.mag., forfatter og journalist

08/02: Fra Nordafrika over Middelhavet til Europa. Ahlam Chemlali, ph.d.-studerende i migration, Dansk Institut for Internationale Studier og Aalborg Universitet

15/02: Et nyt 2015? Rejsende fra Syrien og Ukraine. Carsten Jensen, ph.d. i statskundskab

2312-149

Forstå din verden

TID: 19/1, 7 torsdage, kl. 17.30-19.15

PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Verden er i konstant bevægelse: Konflikter bliver til krige, traktater underskrives, og politiske håndtryk udveksles hen over bonede gulve. Men hvad er historien bag det, der sker? Hvad adskiller de forskellige regioner, og hvilken viden bringer os nærmere en forståelse af Europa, Mellemøsten, USA, Afrika, Latinamerika og Asien? Få stillet skarpt på de konflikter, bevægelser og politiske problemstillinger, forskerne mener, er vigtigst for at forstå verden i dag.

19/01: USA. Rasmus Sinding Søndergaard, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier

26/01: Europa og EU. Jens Ladefoged Mortensen, lektor i statskundskab, Københavns Universitet

02/02: Mellemøsten og Nordafrika. Peter Seeberg, lektor emeritus i mellemøststudier, Syddansk Universitet

09/02: Asien. Clemens Stubbe Østergaard, lektor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet

16/02: Rusland og Østeuropa. Jonas Gejl Kaas, adjunkt i statskundskab, Aarhus Universitet

23/02: Afrika. Holger Bernt Hansen, professor emeritus i afrikastudier, Københavns Universitet

02/03: Latinamerika. Jan Gustafsson, lektor i latinamerikanske studier, Københavns Universitet

2312-303

Politiet kommer!

TID: 19/1, 4 torsdage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

I samarbejde med Politihistorisk Forening går vi i fire forelæsninger bag om politiets historiske og nuværende samfundsmæssige rolle, funktion, hverdag og udfordringer. Vi retter fokus på, hvordan politiet fungerer i et demokrati og i det internationale politisamarbejde INTERPOL. Vi kigger også på anklagemyndighedens arbejde med at forfølge forbrydelser og sikre, at de skyldige stilles til ansvar. Afslutningsvis sættes politiets efterforsknings- og opklaringsarbejde under lup.

19/01: Politi i et demokrati. Torben Koch, advokat

26/01: Internationalt politisamarbejde gennem 100 år. Frode Ziebell Olsen, kriminalinspektør

02/02: Anklagemyndighedens dagligdag og dilemmaer. Jakob Buch-Jepsen, advokat

09/02: Opklaring og efterforskning. Frederik Strand, museumsleder, Politimuseet

2312-181

Silkevejen – dengang og i dag

TID: 25/2, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

Fra oldtiden og frem til det 14. århundrede var Silkevejen hovedfærdselsåren mellem Europa og Asien. På trods af at regionen har spillet en nøglerolle i verdens- og religionshistorien, har den længe været overset. Med Peter Frankopans udgivelse af 'Silkevejene' og Kinas planer om en ny silkevej har regionen igen fået opmærksomhed. Kina har store udenrigspolitiske ambitioner langs den gamle Silkevej og langt ud over denne med et globalt net af silkeveje. Få en introduktion til Silkevejens historie og religion, og bliv klogere på præsident Xi Jinpings ambitiøse planer. Efter forelæsningerne kan du høre om rejser langs Silkevejen med rejsebureauet Viktors Farmor.

10.00: Silkevejens historie og religion. Jesper Petersen, ph.d.-studerende i religionshistorie, Lunds Universitet

12.30: 'Belt and Road Initiative'. Kinas nye silkeveje. Clemens Stubbe Østergaard, lektor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet

FØLG MED PÅ FACEBOOK

facebook.com
/fuemdrup

2312-044

Israel og Palæstina

— **TID:** 26/2, 1 søndag, kl. 09.45-15.45
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

Det er svært at finde andre områder i verden, der rummer så store konflikter og kontraster på så lidt plads, som det er tilfældet i Israel og Palæstina. Ofte bliver konflikten kogt ned til en kamp mellem to stridende grupper, men virkeligheden er langt mere nuanceret. Få en grundlæggende introduktion til Israel og Palæstina. Efter foredragene kan du høre mere om rejser til Israel med rejseselskabet Viktors Farmor.

- 09.45: Historien om Israel og Palæstina.** Bjarke Vestesen, journalist, Fyens Stiftstidende
- 12.15: En mosaik – det jødiske folk.** Bjarke Vestesen, journalist, Fyens Stiftstidende
- 14.15: Israel og omverdenen.** Hans Henrik Fafner, journalist

2312-179

Velfærdsstatens udfordringer

— **TID:** 28/2, 5 tirsdage, kl. 17.30-19.15. NB! 28/3, kl. 19.45-21.30
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Der er nok udfordringer at få øje på i velfærdsstaten. Udbyttesagen og Britta Nielsens svindel i Socialstyrelsen er fundamentale tilfældebrud. Digitaliseringen vil føre til færre job til ufaglærte og i servicesektoren. Og globaliseringen, den frie bevægelighed og konkurrencestaten har i stigende grad udhulet ideen om den universelle velfærdsstat, hvor alle har ret til det samme uanset indkomst. Kan vi løse udfordringerne – og beholde velfærden?

- 28/02: Opgør med de universelle ydelser?** Jørgen Goul Andersen, professor i statskundskab, Aalborg Universitet
- 07/03: Udsyn – velfærdsstaten udenfor Danmarks grænser.** Carsten Jensen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 14/03: Hvordan tackler velfærdsstaten den digitale økonomi?** Bent Greve, professor i samfundsvidenskab, Roskilde Universitet
- 21/03: Hvordan påvirker EU-samarbejdet velfærdsstaten?** Caroline de la Porte, professor MSO i statskundskab, Copenhagen Business School
- 28/03: Mere kontrol eller tillid?** Gert Tinggaard Svendsen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet

2312-106

Danmarks sprog over sø og land

— **TID:** 5/3, 1 søndag, kl. 10.30-14.30
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Michael Ejstrup, sprogforsker, forfatter og projektleder

Sproglig mangfoldighed trives i Danmark og vil uden tvivl også fremover være en del af vores hverdag. Skoler og medier har i flere hundrede år brugt københavnsk som rettesnor for rigtigt og forkert dansk; uden at skelne klart mellem skrift og tale. Vi har bestemt både smag og fine fornemmelser, når det gælder sprog. Vestjysk, sønderjysk og sydsjællandsk er så godt som ukendt for andre end dem, der taler sprogene, og får sjældent plads i offentlig tale. Tiden er inde til at øge fokus på forskellene og glæde sig over vores sprudlende sproglige mangfoldighed.

2312-096

Ministre og embedsmænd: Rigsret, skandaler og undersøgelser – med højesteretsdommer Jens Peter Christensen

— **TID:** 27/3, 1 mandag, kl. 19.30-21.15
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISER: Jens Peter Christensen, dr.jur., højesteretsdommer

I de seneste årtier er talrige politiske og administrative skandalesager blevet undersøgt. Ministre har fået kritik, er blevet udstyret med "næser" af forskellig længde eller er blevet tvunget til at gå af. Senest har Instruksagen ført til en omfattende dommerundersøgelse og en rigsretssag mod fhv. minister Inger Støjberg. De mange sager har rejst væsentlige spørgsmål om ministeransvarets funktion, rækkevidde og effektivitet og om embedsmændenes pligt til at informere, rådgive og advare ministeren. Med udgangspunkt i de talrige sager belyser højesteretsdommer Jens Peter Christensen ministres og embedsmænds pligter og ansvar. Baseret på bogen 'Ministre og embedsmænd – Pligter og ansvar' (Djøf Forlag).

2312-114

Hvor er verden på vej hen? Mød Clement Kjersgaard

— **TID:** 28/3, 1 tirsdag, kl. 19.45-21.30
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISER: Clement Behrendt Kjersgaard, journalist, tv-vært og udgiver af RÆSON og ÆRA

Krigen i Ukraine er den seneste i en række af voldsomme begivenheder, som har rystet verden. Analysen fra Clement Kjersgaard er så enkel, som den er rig på konsekvenser og paradokser: Demokratiet er i krise – og den gamle elite har stadig ikke forstået omfanget af udfordringerne. Samtidig med, at politikerne i Vestens hovedstæder er travlt optaget af deres hjemlige stridigheder, tegner der sig nye magtbalancer og nye problemer, der truer med at undergrave demokratiet, som vi kender det. Som deltager på Folkeuniversitetet kan du få rabat på magasinet RÆSON. Se mere på fuau.dk.

2312-045

Island

— **TID:** 11/4, 4 tirsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Island fascinerer med sine vulkaner, sine blodige sagaer og sin storslåede natur. Både Islands samfund, natur, kultur og historie gør stort indtryk på alle, der kommer i berøring med øen ude i det barske Atlanterhav. Island er den helt rette blanding af tradition og forandring. Hvordan er Island opstået, og hvorfor er Island et helt specielt sted på Jorden? Hvordan afspejler landets udvikling sig i moderne forfattere som Hallgrímur Helgason, Sjón og Jón Kalman Stefánsson? Hvad er det, der er så særligt ved Islands natur og fugleliv?

- 11/04: Island dengang og i dag. Fra vikinger til pengespekulanter.** Torben Rasmussen, litteraturhistoriker, forfatter og direktør, Team Island
- 18/04: Islands politiske og økonomiske forhold.** Torben Rasmussen, litteraturhistoriker, forfatter og direktør, Team Island
- 25/04: Islands natur og fugle.** Ib Krag Petersen, seniorrådgiver, Aarhus Universitet
- 02/05: Nyere islandsk litteratur.** Kim Lembek, cand.mag. i dansk og islandsk

Vov at vide! Et kig ind i forskningens forunderlige verden

Vær med i efteråret, når det traditionsrige Vov at vide! præsenterer nogle af landets mest excellente forskere. På én aften vil du komme vidt omkring i den fascinerende forskning, når forskerne fortæller om deres originale projekter. Læs mere på de følgende sider.

DANMARKS FRIE
FORSKNINGSFOND

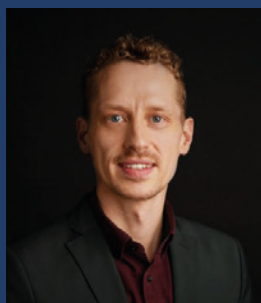
Danmarks Frie Forskningsfond

Originale forskningsidéer er med til at skabe ny viden og er fundamentet for fremtidens samfund. Hvert år udvælger og støtter Danmarks Frie Forskningsfond nogle af de mest originale forskningsidéer. Konkurrencen om midlerne er hård, og Sapere Aude-forskningsledere er blandt de bedste, som får bevilling til deres projekter til gavn for samfundet som helhed.

Mød fire Sapere Aude-forskningsledere, som hver især udøver banebrydende forskning.

Løses globale udfordringer gennem globale partnerskaber? Verdens unge har mobiliseret sig i "Skolestrejke for klimaet" – trods økonomiske og sociale uligheder. Ved at følge unge i Danmark og Tanzania vil Mette Fog Olwig undersøge deres oplevelse af modsætningsforholdet i det fælles mål og landenes store ulighed.

Værdsættes H.C. Andersens eventyr for deres universelle temaer? Eller er oversættelserne tilpasset kulturelle forskelle? Torsten Bøgh Thomsen følger Danmarks kendteste forfatter fra de første europæiske oversættelser til global udbredelse for at undersøge, hvordan kulturen og sproget har udviklet sig.

Flere patienter bliver i dag tilbudt individualiserede behandlinger. Håbet er at mindske overbehandling og dermed udgifterne til medicin. Men de nye, målrettede behandlinger er ressourcekrævende. Sarah Wadmann undersøger, hvad en mulig nødvendig prioritering vil betyde for patienternes adgang til behandling.

Dyrs (og menneskers) stofskifte er tæt forbundet med deres kropsstørrelse. Men det er stadig et ubesvaret spørgsmål, hvorfor stofskiftet ikke ændres lige meget med størrelsen på tværs af arter. Tommy Norin forsøger at finde svaret ved at sammenligne forskellige fiskearter med et nyt fokus på variation imellem individer.

Vov at vide! Et kig ind i forskningens forunderlige verden

TID: 1/11, 1. tirsdag, kl. 19.00-21.05

PRIS: 50 kr. inkl. et glas vin i pausen

STED: AU Campus Emdrup, Festsalen, bygning A, Tuborgvej 164, 2400 København NV

Sapere Aude! "Hav mod til at bruge din egen forstand!" Sådan lyder en af oplysningstidens mest kendte sætninger formuleret af Immanuel Kant i 1783. Denne aften kigger vi dog ud i fremtiden, når nogle af Danmarks bedste forskere præsenterer den nyeste forskning – Vov at vide! Hvert år støtter Danmarks Frie Forskningsfond forskere, der står bag de mest originale og banebrydende idéer. Vi har samlet et hold af disse forskere denne aften. Vi får et unikt indblik i menneskene bag tankerne og laver nedslag på nogle vigtige spørgsmål inden for forskningens forunderlige verden i dag.

PROGRAM FOR AFTENEN:

- 19.00: Velkomst** ved Danmarks Frie Forskningsfond og Sanne Gram Fadel, udlandsredaktør, DR
- 19.05: Personlig medicin – hvilke prioriteringsdilemmaer opstår?** Sarah Wadmann, seniorforsker, cand.scient.san.publ., ph.d., VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd
- 19.20: H.C. Andersen som verdenslitteratur.** Torsten Bøgh Thomsen, lektor ved H.C. Andersen Centret, Syddansk Universitet
- 19.35: Forskersamtale.** Sanne Gram Fadel i samtale med Sarah Wadmann og Torsten Bøgh Thomsen
- 19.55: Pause med vin**
- 20.15: Hvordan forholder verdens unge sig til globale udfordringer?** Mette Fog Olwig, lektor i internationale udviklingsstudier, Roskilde Universitet
- 20.30: Fra mus til elefant – sammenhængen mellem stofskifte og kropstørrelse.** Tommy Norin, seniorforsker i dyrefysiologi, Danmarks Tekniske Universitet
- 20.45: Forskersamtale.** Sanne Gram Fadel i samtale med Mette Fog Olwig og Tommy Norin
- 21.05: Tak for i aften**

Danmarks Frie Forskningsfond

- Støtter forskning inden for alle videnskabelige hovedområder
- Består af 75 rådsmedlemmer og 9 bestyrelsesmedlemmer, som alle er udpeget på baggrund af deres høje faglige viden og kompetence
- Uddeler hvert år ca. 1,5 mia. kr. til forskning
- Har hjemmesiden: dff.dk
- Er aktiv på:

**DANMARKS FRIE
FORSKNINGSFOND**

Arbejdsliv, ledelse & kommunikation

2222-195

Styrk din karriere

— **TID:** 5/9, 5 mandage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Vi bruger en stor del af vores vågne timer på vores job, og for de fleste af os handler arbejdet om mere end blot at tjene til føden. Samtidig er grænsen mellem arbejdsliv og privatliv udflydende, og mange tager arbejdet med hjem både mentalt og fysisk. På flere måder fylder vores arbejde altså i vores liv. Vi lægger meget energi i det, og vi får energi af det. Det betyder, at vi stiller høje krav til chefen, men også til vores egen udvikling og præstationer i arbejdslivet. Forelæsningsrækken stiller skarpt på konkrete redskaber og metoder, der styrker din karriere.

05/09: Få magt over dit sprogbrug.

Louise Hansen, cand.pæd.ant., socialrådgiver og chefkonsulent, København Professionshøjskole

12/09: Konfliktløsning i arbejdslivet.

Finn Sten Jakobsen, lektor i strategi og økonomistyring, Aarhus Universitet

19/09: Forhandlingsteknik i arbejdslivet.

Niels Hansen, studielektor i forhandlingsteknik, Aarhus Universitet

26/09: Stress i arbejdslivet.

Lærke Egebjerg, læge, forfatter og billedkunstner, og Mette Møller, cand.psych.aut., erhvervspsykolog og specialist- og supervisor godkendt i ledelse og organisation

03/10: Balance i arbejds- og privatlivet.

Eva Borgen Paulsen, cand.psych., psykolog, Borgen Psykologi

2222-225

Ledelsespsykologi

— **TID:** 5/9, 5 mandage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Organisationers udfordringer i en stadig mere globaliseret verden kalder på nye forståelser af ledelse. Bliv introduceret for den nyeste forskning inden for ledelsespsykologien, hvor ledelse handler om processer og opgaver, snarere end frontfigurer og kontrol. Ifølge ledelsespsykologien bør vi vende blikket fra lederen som person og kigge nærmere på ledelse som sociale processer, der findes i alle sammenhænge, hvor vi lever vores liv.

05/09: Ledelse og coaching.

Maja Nyboe Bjerrehuus, chefkonsulent, LEAD

12/09: Ledelse af motivation.

Maja Nyboe Bjerrehuus, chefkonsulent, LEAD

19/09: Ledelse af kreativitet.

Stephanie Bäckström, cand. psych., partner, LEAD

26/09: Ledelse og bæredygtighed.

Simon Elsborg Nygaard, erhvervspsykolog, ph.d. i bæredygtighedspsykologi og ekstern lektor, Aarhus Universitet

03/10: Ledelse af psykisk arbejdsmiljø og trivsel.

Hanne Dauer Keller, organisationspsykolog

2222-210

Den retoriske værktøjskasse

— **TID:** 6/9, 6 tirsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

De fleste kender det. Argumenterne snubler over hinanden, og ordene kommer ikke ud over rampen. For formidlingens kunst er mere end overlevering af viden. Men hvordan mestrer man formidling, der fænger? Bliv klogere på alt fra kropssprogets indflydelse på kommunikationen til den gode argumentations grundtrin, når vi åbner op for en værktøjskasse fuld af retoriske hjælpemidler. Få et grundigt indblik i kommunikationens forskellige facetter og en række konkrete redskaber til at blive en bedre kommunikator.

06/09: Introduktion til retorikkens verden.

Ida Borch, kommunikationsrådgiver, Orator og ekstern lektor i kommunikation, Copenhagen Business School

13/09: Retorisk argumentation.

Ida Borch, kommunikationsrådgiver, orator og ekstern lektor i kommunikation, Copenhagen Business School

20/09: Forberedelse, der fremmer dit nærvær.

Ida Borch, kommunikationsrådgiver, orator og ekstern lektor i kommunikation, Copenhagen Business School

27/09: Kropssprogets betydning – om præsentation, stemmebrug og nervøsitet.

Ida Borch, kommunikationsrådgiver, Orator og ekstern lektor i kommunikation, Copenhagen Business School

04/10: Giv teksten liv.

Andreas Graae, ph.d. i kulturvidenskab og adjunkt, Forsvarsakademiet

11/10: Fortællinger, der gør en forskel.

Stefan Iversen, lektor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

2222-107

Den gode hukommelse

— **TID:** 21/9, 4 onsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Hukommelsen er en helt afgørende forudsætning for vores liv og derfor også for vores arbejdsliv. Vi bruger hukommelsen, når vi skal huske vores arbejdsopgaver, og når vi vurderer, hvilken måde vi skal udføre dem på. Vi bruger også hukommelsen, når vi skal huske, hvad der blev sagt til møder. Med andre ord bruger vi hukommelsen hele tiden. Men hvad er hukommelse, og kan man tale om, at der er flere slags? Hvordan fungerer hukommelsen, og hvad sker der med vores hukommelse, når vi bliver ramt af stress eller bliver ældre?

21/09: Introduktion: Hvordan fungerer hukommelsen? Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet

28/09: Motion og hukommelse. Mikkel Malling Beck, postdoc, Danish Research Centre for Magnetic Resonance, Hvidovre Hospital

05/10: Stress og hukommelse. Mette Marie Støttrup, neuropsykolog på Center for Hjerneskade

12/10: Aldring og hukommelse. Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet

2222-226

Handlemod

— **TID:** 1/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Peter Laut Matzen, cand.mag. i læring- og forandringsprocesser

Hver gang vi står over for noget nyt og ukendt, banker hjertet lidt tungere, maven snører sig lidt sammen og tankerne fortæller dig, at du skal blive, hvor du er. Det er helt alment og naturligt. Men det får os ofte til at blive, hvor vi er, selvom det giver mere mening at gøre noget andet. Du oplever det måske, når du overvejer at springe ud som selvstændig eller søge nyt job, når du skal sige nej til arbejdsopgaver eller foreslår noget nyt til teammødet. Handlemod er evnen til at handle på trods af usikkerhed og uskyldighed. Med afsæt i teorier om bl.a. forandrings- og læringsprocesser samt cases stiller vi denne dag skarpt på, hvad der hindrer os i tage at nye skridt, og hvilke strategier du kan bruge til at handle.

2222-060

Sådan arbejder du strategisk med sociale medier

— **TID:** 1/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Katrine Emme Thielke, digital kommunikationsrådgiver og ekstern underviser i sociale medier, Danmarks Medie- og Journalisthøjskole

Den tid, hvor dine følgere så alle opdateringer på sociale medier, er forbi. Mængden af indhold er enorm, og der er meget støj, man som virksomhed eller organisation skal trænge igennem. Det stiller store krav til indholdet. Men hvad virker egentlig på sociale medier? Bliv introduceret for en model i fem faser, der beskriver, hvordan du arbejder strategisk med dit indhold på sociale medier. Cases, teorier og modeller kommer i spil, og gør dig i stand til at forstå og anvende sociale medier i praksis. På vegne af virksomheden, organisationen – eller dig selv som brand.

2222-227

Social intelligens: Dit kørekort til det gode samarbejde

— **TID:** 2/10, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Lone Belling, cand.phil., forfatter og organisations- og ledelseskonsulent, Liv og Lederskab

Vores evne til at mærke og forstå, hvad der foregår inde i et andet menneske, er det, der adskiller os fra dyrene. Vi er skabt til at være sociale, hvilket underbygges af den nyere hjerneforsknings opdagelse af spejlneuroner, som nogle forskere kalder psykologiens svar på dna. Nyere videnskabelige studier viser også, at det nok så meget er menneskers evne for samarbejde fremfor konkurrencen, der har skabt fremskridt og udvikling. Hør, hvordan denne viden kan have indflydelse på liv og arbejdsliv, og hvordan samarbejde og samskabelse, empati og compassion kan trænes på linje med andre intelligenser.

2222-342

Ledelse – nu og i fremtiden

— **TID:** 10/10, 1 mandag, kl. 17.15-19.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Leif Lyder Jensen, ledelseskonsulent, Lean, Life & Leadership

Mange ledere oplever, at unge medarbejdere stiller andre krav og tænker anderledes til og omkring arbejdet end ældre medarbejdere – hvilket giver udfordringer ledelsesmæssigt. Det er en udvikling, som kun vil blive forstærket i de kommende år i takt med, at der kommer flere og flere unge ind på arbejdsmarkedet med et anderledes etisk og moralsk fokus. En bredere ledelses- og menneskeforståelse er påkrævet, hvilket udfordrer den ledelse og lederrekruttering, vi kender. Forelæsningsen imødegår den problemstilling og kommer med et konkret bud på, hvordan der gennem personlig ledelse kan bygges bro over aldersgrænser og skabes en mere succesfuld ledelseskultur – en metode, der skaber ledelsesfokus, samarbejde og glade medarbejdere på tværs af aldersgrænser.

2222-228

Kort og godt om paradokser i ledelse

— **TID:** 11/10, 1 tirsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Lotte Lüscher, erhvervspsykolog, ph.d. i ledelse og indehaver, Clavis Erhvervspsykologi

Hvad er et paradoks? Hvordan identificerer du paradokser, når de viser sig i organisationen? Og hvad kan du som leder gøre, når din handlekraft bliver stækket af paradoksernes modsatte krav? Som leder oplever du løbende krydspres og paradoksale situationer. Du skal finde den bedste løsning – der samtidig er den billigste. Du skal sikre en langsigtet og stabil drift – og samtidig honorere et krav om hurtige resultater. Du skal være tæt på medarbejderne – og samtidig på tilpas nok afstand til at kunne se, hvad organisationen har behov for. Bliv introduceret til paradokstænkningen og få konkrete greb og forslag til, hvordan du forholder dig til komplekse problematikker i organisationer, og bliv klædt på til at arbejde aktivt og reflekteret med paradokserne i organisationen og i dit eget lederskab.

Få ny inspiration til dit arbejdsliv, fx sammen med kollegerne. Vi udbyder et bredt udvalg af kurser med fokus på bl.a. retorik, kropssprog og samarbejde. Fra Århundredets Festival.

2222-105

Kroppens sprog i professionel praksis

TID: 12/10, 1 onsdag, kl. 17.30-21.00
PRIS: 425 kr., studerende 200 kr.
UNDERVISER: Helle Winther, ph.d., lektor i bevægelsespsykologi, Københavns Universitet

Kroppens sprog har stor betydning for autenticitet, nærvær, empati, lederskab, relationskompetence og krisehåndtering i professionel praksis. Bevægelse og kropssprog er vores primære sprog. Ordenes strøm kan stoppes, men kroppen er altid i bevægelse – altid kommunikerende. Alligevel er kroppen, og ikke mindst bevægelsen, overset i psykologien. Gennem et kalejdoskop af forskningsbaseret teori og praksisnære fortællinger dykker vi denne aften ned i kropslighedens, sanselighedens og personlighedens betydning for professionel kommunikation. Hør, hvordan kroppens sprog kan bruges i undervisning, supervision og personlig udvikling i mangfoldige kontekster.

2222-229

Mere menneske, mindre management. Filosofisk inspiration til organisation og ledelse

TID: 27/10, 5 torsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVISER: Tommy Kjær Lassen, ph.d. i anvendt filosofi, og ekstern lektor i videnskabsteori, Copenhagen Business School

I en professionel og teknologisk ledelsestid, er der mere end nogensinde brug for at styrke den menneskelige side af ledelse. Fremtidens ledelse er for den, der vil være menneske først, og leder næst. Få mere af dig selv med i det personlige lederskab og i dit arbejdsliv, og styrk det professionelle engagement med metoder og indsigter fra praktisk filosofi. Dette forløb præsenterer en række filosofiske emner til udvikling af ledelse og arbejdsliv. Lær at bruge filosofiens metoder til at få mere refleksion, indsigt og nærvær i det daglige arbejde.

- 27/10:** Und dig at undre dig. Sæt ord på din egen ledelses- og arbejdsfilosofi
- 03/11:** Vær 'nogen' ikke 'noget'. Styrk dit engagement vha. Kierkegaards eksistentielle filosofi
- 10/11:** Kend dine værdier. Træf bedre beslutninger med klassisk teori om etik
- 17/11:** Sæt handling bag ordene. Styrk din handlekraft med Hannah Arendts originale filosofi om arbejde
- 24/11:** Vælg dialogen. Udvikl et lederskab med mere indlevelse, nærvær og intuition

2222-184

Styrk feedbackkulturen

TID: 29/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISERE: Charlotte Albrechtsen, ph.d. i virksomhedskommunikation, ejer af Tovejs og ekstern lektor i metode og undersøgelsesdesign, Syddansk Universitet, og Tine Wirenfelt Jensen, ph.d. i læring og uddannelse, ejer af METoDo og ekstern adjunktvejleder, Syddansk Universitet

Workshoppen er for dig, der vil klædes på til at udvikle feedbackkulturen på din arbejdsplads og styrke din egen feedbackpraksis. Det gælder uanset, om du er leder eller medarbejder. Feedback er effektivt til at fremme læring og højne den faglige kvalitet på en arbejdsplads. Og ofte eksisterer der et stort uudnyttet potentiale i forhold til at integrere feedback i eksisterende praksisser. På workshoppen sætter vi fokus på, hvad der kendetegner en stærk feedbackkultur, og du bliver præsenteret for et redskab til at evaluere feedbackkulturen på din arbejdsplads. Samtidig lærer du forskellige feedbackstrategier at kende. Du får indblik i, hvordan strategierne fungerer i praksis, og du får mulighed for at koble dem til din arbejds hverdag.

2222-097

Ordet fanger – kunsten at overbevise og inspirere

TID: 30/10, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Michael Ejstrup, sprogforsker, forfatter og projektleder

Alle kender situationen, hvor det er nødvendigt at sige nogle velvalgte ord. Ord som kan bevæge andre til at følge en idé, acceptere en undskyldning eller skabe en særlig følelse af fællesskab. Politikere, undervisere, lægmænd – alle har brug for at mestre situationerne, når de opstår. Nogle gange med god tid til forberedelse, andre gange helt spontant. Skal ordene bevæge publikum, så du får succes og taktfulde klapsalver, skal de være velvalgte. Der er ikke plads til slinger i valsen, hvis publikum skal bevare tilliden og acceptere dine ord som ærlige og fornuftige. Det kræver perfekt timing af pauser, bevægelser, ansigtsudtryk og betoning – og det kan læres.

2222-341

Leder uden kasket

TID: 5/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Maibritt Kempa Jensen, ph.d. i ledelse, coach, WOHA

Mange fagligt stærke specialister har ledelsesfunktioner uden mandat. Her er det vigtigste redskab for at trives og lykkes dig selv, din personlige autoritet og gennemslagskraft. Men hvordan driver du mennesker, projekter, teams og arbejdsgrupper frem mod målet? Hvordan håndterer du krydspres, kollegaer, der ikke samarbejder optimalt, og konflikter, som du er en del af, når du ikke har den formelle ledelsesautoritet? Forløbet introducerer dig for en række konkrete værktøjer inden for relationsledelse, kommunikation og konflikthåndtering, der gør det muligt for dig at navigere i et krydspres af forventninger. Dagen henvender sig til dig, der i det daglige udøver ledelse, typisk på grund af din faglighed og anciennitet, men som ikke har en formel ledertitel.

2212-323

Den effektive rådgiver

TID: 6/11, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Helle Petersen, ph.d. i forandringskommunikation og master i organisationspsykologi

Hvem kender ikke oplevelsen af at stå forundret og frustreret tilbage efter en rådgivning? Dit input var fagligt vigtigt, men hvad var det, der gjorde, at kunden ikke virkede engageret og måske heller aldrig kommer til at følge dine råd? Få inspiration, viden og værktøjer til at gøre en forskel som rådgiver, uanset om du rådgiver inden for jura, økonomi, IT, kommunikation, HR eller noget helt sjette. Få gode råd til, hvordan du skærper din gennemslagskraft, så du bliver hørt, og din rådgivning virker strategisk, retorisk og psykologisk.

2222-340

Fra tanke til tekst – bliv bedre til skrivehåndværket

TID: 6/11, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Mikkel Hvid, journalist, cand.mag. i dansk

Vil du lære at skrive bedre tekster? Ønsker du dig gode og færre frustrerende skriveoplevelser? Vil du skrive mere effektivt? Uanset om du skriver akademiske opgaver, projektrapporter, debatindlæg, essays eller skønlitteratur, finder du til denne kursusdag inspiration og hjælp til et bedre skrivelev. For kurset handler om det helt grundlæggende, som al skrivning hviler på: det gode håndværk. På kurset lærer du bl.a., hvordan din (projekt-)idé bliver skriveklar, så teksten skriver sig selv, hvordan du får det bedste ud af de meget forskellige faser, som skriveprocessen består af, og hvordan du opbygger rutiner, som sikrer dig et effektivt og produktivt skrivelev.

2222-230

Skab mening og effekt med din ledelseskommunikation

TID: 12/12, 1 mandag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Morten Svalgaard Nielsen, M.A. i læring, ledelse og organisationspsykologi

Hvorfor er ledelseskommunikation et helt centralt ledelsesgreb i moderne organisationer? Hvilken værdi kan høj kvalitet i ledelseskommunikation skabe? Hvem gør det? Hvornår gør vi det? Hvordan gør vi det? Workshoppen giver svar på en lang række spørgsmål og hjælper deltagerne med at forstå og identificere de mange forskellige elementer i kommunikation, og hvordan man kan skabe de bedste betingelser for at kommunikere på en måde, der skaber ledelse. Ledere har tendens til at undervurdere vigtigheden af god kommunikation, men når det fungerer, er ledelseskommunikation med til at gøre den forskel, der giver retning, mening, koordinering og commitment for at levere på kerneopgaven.

2222-231

Den respekterede leder – om at være stærk i det sårbare

TID: 13/12, 1 tirsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Øyvind Lyngseth, ph.d. i filosofi, Aarhus Universitet og Det Jyske Musikkonservatorium

Hvad legitimerer et personligt og fagligt velfunderet lederskab? Spørgsmålet diskuteres med udgangspunkt i den nyeste internationale lærings- og organisationsforskning. At en leder har en formel bemyndigelse til at træffe de beslutninger, vedkommende finder rigtige eller fordelagtige, indebærer ikke en sikkerhed for, at lederen bliver mødt med respekt blandt medarbejderne. Men hvad kendetegner den respekterede leder? Spørgsmålet diskuteres i lyset af teorier om læring, kommunikation samt ledelsesfaglig viden og kompetence. Deltagerne involveres bl.a. i guidede workshops, hvor de inviteres til at sætte deres egne erfaringer og viden i spil.

Gå på Folkeuniversitetet
i dagtimerne

2222-232

Mellemlederens værktøjskasse

- **TID:** 13/12, 1 tirsdag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Henrik Holt Larsen, professor emeritus, dr.merc. i human resource management, Copenhagen Business School

Mellemledere er heltene i midten af alle virksomheder – også i videns-virksomheder, hvor medarbejderne 'kan lede sig selv'. De kitter organisationen sammen og sikrer, at der bliver skabt klar retning og mening. De oversætter og implementerer topledelsens strategiske kurs, men leder også opad og giver indspil til topledelsen. De udøver personaleledelse, skaber kompetenceudvikling og engagement, bidrager til strategisk musikalitet på tværs i virksomheden og har dialog med eksterne aktører, så virksomheden kan løfte sit samfundsansvar. På kurset diskuteres de arenaer, hvor mellemledelse udspilles. Vi tager en tur 360 grader rundt om mellemlederen og giver bud på udfordringer, dilemmaer og løsninger. Vi diskuterer stærkt personligt lederskab, samfundets nye krav, kundernes magt, ledelse opad og på tværs, ledelse så medarbejderne føler sig set, hørt og forstået – samt kigger ud mod fremtidens krav.

2222-261

Kom i gang med aktieinvestering

- **TID:** 13/12, 1 tirsdag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Morten M. Bang, cand.merc.aud., aktieanalytiker og iværksætter

Vil du i gang med at investere i aktier, og vil du have den rette viden til at komme godt fra start med investeringerne? Så vær med denne aften. Med afsæt i teori og praktiske erfaringer vil du lære om de muligheder og risici, der kan opstå ved aktieinvestering, og du vil få viden og værktøjer til at komme i gang. Få en introduktion til aktiehandel og viden om fundamen-tal analyse, forskellige værktøjer og indsigt i relevante nøgletal. Hør også om fejl og motivation, og find ud af, om aktieinvestering er noget for dig. Underviser Morten M. Bang er en erfaren aktieanalytiker og iværksætter med 15 års erfaring inden for aktieinvestering og ejendomsinvestering.

2222-233

Personlig ledelsesudvikling i en kompleks verden

- **TID:** 14/12, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Eva Damsgaard, cand.mag. i medievidenskab og organi-sationsudvikling, ledelsesudviklingskonsulent, CAPIO CONSULT ApS

Hvad trækker du på som leder, når du står i komplekse situationer? Hvordan ved du, hvad der er rigtigt at gøre, når noget bliver svært i ledelse? Meget ledelsesudvikling går på færdigheder, kompetencer og modeller til ledelsesarbejdet, og det spiller alt sammen en afgørende rolle. Men det er lige så vigtigt at arbejde med sine egne indre mentale modeller og måder at skabe mening på i ledelsesarbejdet. Med afsæt i Harvard-professor Robert Kegan's forskning stiller vi skarpt på den personlige udvikling. Hør, hvordan du som leder kan blive klogere på det, du lader dig guide af, og få indsigter og inspiration til både selvledelse og ledelse af andre.

2312-004

Skriv professionelt

- **TID:** 16/1, 5 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Arbejder du med skriftlig kommunikation i erhvervsmæssig eller frivillig sammenhæng – eller vil du bare gerne blive bedre til at skrive professionelt? Stort set alle virksomheder og organisationer arbejder med skriftlig kommunikation, og mange steder er der ansat kommunikationsmedarbejdere til at løse opgaverne – opgaver, der varierer fra organisation til organisation, men som også på mange måder ligner hinanden. Fem fore-læsere sætter fokus på, hvordan du driver den gode idé frem, hvordan du får gode skrivevaner, og hvordan du gør din tekst både levende, skarp og relevant for din modtager. Få indblik i, hvordan du får dit budskab igen-nem – fra retskrivning til brugen af argumentationsteknikker.

- 16/01: Konkretiser din idé.** Annette Hoffskov, ekstern lektor i retorik og kommunikation, Copenhagen Business School og Aalborg Universitet Copenhagen
23/01: Få gode skrivevaner – skriv gode tekster. Mikkel Hvid, journalist, cand.mag. i dansk
30/01: Skriv fejlfrit. Richard Madsen, adjunkt i anvendt lingvistik, Aalborg Universitet
06/02: Skriv velargumenteret. Simone Brendstrup Søndergaard, udviklingskonsulent, cand.mag. i retorik
13/02: Skriv til websites. Nanna Friis, forfatter, cand.mag. i dansk, Friis Kommunikation

2312-027

Positiv psykologi i ledelse

- **TID:** 16/1, 6 mandage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Inden for den positive psykologi spørger man: Hvad gør livet værd at leve? Hvad får os til at trives som individer og i fællesskaber? Det er givet, at vi må stille de samme typer af spørgsmål i en arbejdslivssammenhæng. Hvad er det, der giver arbejdslivet mening? Hvordan kan jeg trives som individ og i fællesskaber på min arbejdsplads? Trivsel giver mentalt overskud, og det kan mærkes i en arbejdssammenhæng, hvor trivsel spiller en vigtig rolle for udviklingen af robuste medarbejdere og arbejdsfællesskaber. Bliv klogere på positiv psykologi i ledelse.

- 16/01: Positiv psykologi og motivation.** Nina Tange, cand.scient.soc., specialkonsulent, DPU, Aarhus Universitet
23/01: Udvikling af en robust kultur på arbejdspladsen. Ida Rahbek-Hertz, cand.mag. i psykologi og kommunikation, chef-konsulent, Center for Mental Robusthed
30/01: Kollektiv stress og kollektiv coping. Janne Skakon, ekstern lektor i organisationspsykologi, Københavns Universitet
06/02: Styrkebaseret ledelse. Jesper Schack Clausen, styrkebaseret underviser og positiv psykologisk coach, Styrkeleder.dk
13/02: Kreativitet, humor og innovation på arbejdspladsen. Martin Einfeldt, master i positiv psykologi, kommunikationsrådgiver og forfatter
20/02: Mindfulness og stresshåndtering. Jesper Dahlgaard, docent og forskningsleder i Program for Krop og Mental Sundhed,, Forskningscenter for Sundhed og Velfærdsteknologi, VIA UC og lektor ved Institut for Klinisk Medicin, Aarhus Universitet

2312-031

Hjernen i arbejdslivet

— **TID:** 19/1, 5 torsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Hjernen ser måske ikke ud af meget, og den udgør kun lidt mere end et kilo af vores samlede kropsvægt, samtidig er den vores mest komplekse organ. Hjernen hjælper os med at skabe mening og lagre viden. Den er konstant på arbejde, både når vi daser og dovner, og når vi skal være kreative, fokuserede eller løse problemer. Hjernen er dermed afgørende for vores præstationer i arbejdslivet, og i hjerneboksen finder man bl.a. svaret på, hvorfor nogle mennesker er bedre til multitasking end andre. Forstå din hjerne bedre, lær, hvordan du øger din koncentrationsevne og kreativitet, og hør, hvad der sker, når hjernen kommer på overarbejde. Alt sammen i selskab med fem skarpe hjerneforskere.

- 19/01: Hjernen og dens arbejde.** Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet
- 26/01: Hjernen i et læringsperspektiv: Den unge og den aldrende hjerne.** Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet
- 02/02: Hjernen på overarbejde.** Claus Fischer, privatpraktiserende speciallæge i psykiatri
- 09/02: Hjernen og kreativitet.** Peter Thybo, forfatter, master i læreprocesser, P.D. alm.pæd., fysioterapeut og certificeret specialist i arbejdsliv
- 16/02: Koncentration og hukommelse i arbejdslivet.** Troels Wesenberg Kjær, forfatter, hjerneforsker, professor ved Københavns Universitet og specialeansvarlig overlæge, Sjællands Universitetshospital

2312-253

Agil ledelse

— **TID:** 28/1, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Andrea Søndergaard Poulsen, cand.psyc., ph.d.-studerende, Aarhus Universitet

Hvad vil det sige at lede agilt? Hvordan udvikler man agile ledelseskompetencer, der gør en i stand til at håndtere det uforudsete – og sikre høj performance og produktivitet i egen organisation? Til dette kursus går vi i dybden med spørgsmål som disse og stiller skarpt på, hvordan du kan arbejde med agile teams, kulturer og organisationer i din ledelsespraksis. Til kurset vil du blive præsenteret for forskellige aspekter af agil ledelse. Du vil i denne forbindelse få svar på spørgsmål såsom: Hvad er agil ledelse, og hvorfor bør du mestre denne ledelsesdisciplin i din praksis? Hvad skal der til for at opbygge et agilt mindset? Hvordan leder du et agilt team? Hvordan går du fra en nulfejls- eller performancekultur til en læringskultur i din organisation?

Tilmeld dig
på fuau.dk

FIND HOLDET PÅ FUAU.DK, OG
BETAL MED KORT ELLER MOBILEPAY

2312-252

Tredje generations coaching

— **TID:** 28/1, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk
UNDERVISER: Reinhard Stelter, professor i coaching- og sportspsykologi, Københavns Universitet

Coaching er blevet et betydningsfuldt redskab i hverdagen, fordi samfundet hele tiden stiller nye krav til kompetenceudvikling, læring, ledelse samt team- og organisationsudvikling. Vi dykker ned i coaching og coachingpsykologiens verden og beskæftiger os med aktuel samfunds forskning, nye læringsteorier og diskurser om det personlige lederskab. Lær, hvordan du kan være med til at udvikle værdiorienterede samtaler, der skaber ny viden, refleksioner og perspektiver. Og bliv klogere på, hvordan du finder kernen i motivationen hos den enkelte, i teamet eller organisationen ved at udvikle en ny dialogkultur.

2312-077

Selvbestemmelsesteorien: Motivation og psykologiske behov

— **TID:** 7/2, 4 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Ib Ravn, lektor i organisatoriske vidensprocesser, Aarhus Universitet

Hvorfor er det en dårlig idé at motivere folk med stok og gulerod, belønninger og guldstjerner? Fordi det typisk hæmmer oplevelsen af, at en opgave kan være sjov, interessant eller spændende i sig selv. Man kan i stedet være opmærksom på de tre almenmenneskelige behov for autonomi (valgfrihed, ejerskab, autenticitet), kompetence (mestring) og samhørighed (fællesskab og kærlighed). Tilgodeses de, trives mennesker og motiveres dermed til at gøre det fornødne. Forskere har dokumenteret, at når menneskers psykologiske behov dækkes, oplever de livsudfoldelse og opblomstring. Der er betydelige konsekvenser for forældreskab, skolegang, arbejdsliv, psykisk lidelse, mindfulness, emotionshåndtering og politisk-økonomiske forhold og kultur.

2312-078

Mødefacilitering

— **TID:** 26/2, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Ib Ravn, lektor i organisatoriske vidensprocesser, Aarhus Universitet

Hvordan får man møder, der er værdiskabende, effektive, involverende, muntre, korte og fåtallige? Det gør man ved at facilitere dem. Det vil sige styre deres form stramt og venligt, så indholdet og formålet fremmes bedst muligt. Facilitering er en form for myndig og inkluderende mødeledelse, der næsten umærkeligt bringer det bedste frem i mødedeltagerne, så gruppen sammen når det hele på den aftalte tid, og alle har været på og er glade. Forløbet introducerer en række redskaber til mødefacilitering, og deltagerne afprøver dem i mindre, faciliterede grupper og henvender sig til alle med mødeansvar.

2312-254

Kunsten at dvæle i dialogen

— **TID:** 4/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk
UNDERVISER: Reinhard Stelter, professor i coaching- og sportspsykologi, Københavns Universitet

Hvad kendetegner den bæredygtige og meningsfulde samtale, der giver værdi for samtaleparterne? Ikke alle samtaler og dialogtyper er hjælpsomme og nyttige for den enkelte person. Det er vigtigt at forstå såvel den sociale som den organisatoriske ramme for samtalen for at kunne give den værdi og mening. Dialogen er med til at sikre os et holdepunkt og en integritet i vores måde at agere i verden på. Hvis vi dvæler i dialogen, åbner der sig nye muligheder for en grundlæggende forståelse af os selv og hinanden. Få input til at lytte til dig selv og den anden i dialogen, så du opnår en bæredygtig og meningsfuld samtale, som i sidste ende kan hjælpe dig til at finde dit etiske ståsted og egne personlige værdier.

2312-028

Forhandling for vindere

— **TID:** 6/3, 3 mandage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Niels Hansen, studielektor i forhandlingsteknik, Aarhus Universitet

Vi forhandler alle hver dag og har gjort det, siden vi var små. Dengang forhandlede vi med vores forældre for at opnå noget. Som voksne forhandler vi med vores chef, kollegaer og øvrige samarbejdspartnere foruden vores børn, kæreste eller ægtefælle. Der er forskel på, om der skal forhandles om optagelse af et nyt EU-medlemsland, eller om emnet er rejsemålet for familiens kommende ferie, men når alt kommer til alt, er den centrale proces to forhandlere, der skal forhandle sig frem til en løsning, de begge synes, er god, eller i det mindste begge kan leve med. Hvor god man er til denne proces, afgør, hvor let man kommer gennem hverdagen, og hvor gode resultater man skaber. Få ny viden og inspiration til at vinde dine forhandlinger.

06/03: Forhandlingsstrategi og taktik
 13/03: Kommunikationen som redskab
 20/03: Forberedelse til forhandling

2312-255

Lær fra dig

— **TID:** 25/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Christina Elisabeth Søgaard Jensen, lektor og digital læringskoordinator, Erhvervsakademiet Aarhus

Skal du i gang med at undervise? Vil du vide, hvordan mennesker lærer? En ting er sikkert; du kan ikke bare fortælle, hvordan det hele hænger sammen. Du skal derimod tilrettelægge en proces, hvormed andre kan tilegne sig viden og færdigheder på egne præmisser. På denne workshop bliver du præsenteret for forskellige tilgange til læring, herunder dybdelæring, transformativ og problembaseret læring, og du får teknikker og greb til at udvikle dit eget undervisningsforløb. Du går fra dagen med en større bevidsthed om din egen rolle som faglig formidler og facilitator af andres læreprocesser, og du får forståelse for dine kursister eller studerendes behov.

2312-256

Konfliktkompetent

— **TID:** 27/3, 1 mandag, kl. 17.15-19.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk
UNDERVISER: Timo Klindt Bohni, cand.psych. aut.

Konflikter er en uundgåelig bestanddel af arbejdslivet. At de også kan være nødvendige og til tider ligefrem værdiskabende, er måske mere overraskende. Evnen til at tackle konfliktfyldte situationer er en central del af både ledere og medarbejderes værktøjskasse. De fleste mennesker forbinder konflikter med noget ubehageligt – vrede, trykket stemning, skænderier og ødelagte relationer. Men med de rette metoder og forholdemåder er der faktisk en god chance for at de kan føre til nye erkendelser og bedre beslutninger. Det sidste kræver dog konfliktkompetente aktører – mennesker der formår at være uenige på en hensigtsmæssig måde. De færreste er konfliktkompetente af natur, men de fleste kan træne sig til at blive det.

2312-030

Fokus – sådan skaber du gode arbejdsbetingelser for din hjerne

— **TID:** 28/3, 1 tirsdag, kl. 17.15-19.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Trine Kolding, proceskonsulent og forfatter med speciale i personlig effektivitet og planlægning

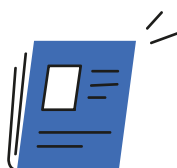
Har du tankemylder, kæmper du med at koncentrere dig om det, du er i gang med, og har du svært ved at være ordentligt til stede, når du er sammen med andre mennesker? Hopper du ofte frem og tilbage mellem idéer, opgaver og aktiviteter? Er du træt af at lave over-springshandling, og får du sjældent gjort ting færdige? Denne aften kan du få inspiration og værktøjer til at skærpe dit fokus og holde opmærksomheden ét sted ad gangen.

2312-040

Den gode ansættelsessamtale

— **TID:** 28/3, 1 tirsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk
UNDERVISER: Edith Kahlke, cand.pæd.psych. aut.

Stort set alle ansættelser sker gennem en samtale mellem ansøger og virksomhed. Men der er stor forskel på indhold og kvalitet af de samtaler, hvor økonomi og menneskelige omkostninger står på spil for begge parter. Den gode ansættelsessamtale er helt afgørende for, om de to parter vælger hinanden på det rette grundlag. Aftenen inddrager forskning fra områder som socialpsykologi, personlighedspsykologi og beslutningsteori, og er for ledere og andre som deltager i ansættelsessamtaler, der ønsker inspiration og enkelte værktøjer til at gøre disse bedre og for dig, der som ansøger er interesseret i at vide, hvad der ligger bag den måde, som virksomheders ansættelsessamtaler foregår på.

Få nyhederne først

TILMELD DIG FOLKEUNIVERSITETETS NYHEDSBREV PÅ FUAU.DK, OG FÅ INFORMATION OM SÆRLIGE TILBUD OG ARRANGEMENTER

2312-073

Stress og skam i arbejdslivet – en guide til fælles forebyggelse

TID: 29/3, 1 onsdag, kl. 17:15-20:00

PRIS: 425 kr., studerende 225 kr.

UNDERSISER: Pernille Steen Pedersen, adjunkt, ph.d., Institut for Ledelse, politik og filosofi, Copenhagen Business School

Vores forhold til vores arbejde handler ikke kun om at have noget at stå op til. Det handler også om vores identitet og om at kunne bruge sig selv og føle tilfredshed og faglig stolthed. Forandringer, øgede krav og et stigende arbejdspress er en del af hverdagen for mange ansatte, som kan være svære for den enkelte at håndtere, fordi man kan opleve, at det går ud over fagligheden. Det stiller nye krav til både ledere og medarbejdere. Pernille Steen Pedersen har i sin forskning undersøgt, hvad dette indebærer og opdaget, hvordan følelsen af skam dukker op som et nyt arbejdsmiljøproblem. I løbet af aftenen vil hun fortælle os om forskningen, som peger mod nye, fælles løsninger, hvor både ledere og medarbejdere får et ansvar samt introducere nogle forskningsbaserede forebyggelsesværktøjer.

2312-032

Konsulentens grønspættebog

TID: 30/3, 1 torsdag, kl. 17:30-20:45

PRIS: 425 kr., studerende 225 kr.

UNDERSISER: Vibe Strøier, cand.psyk., Willer, Bryld og Strøier Organisationspsykologer

Konsulenttydelser er i dag præget af en høj grad af kompleksitet, og konsulenten skal kunne indtage en række forskellige roller som bl.a. underviser, rådgiver og procesleder. Forløbet stiller skarpt på de psykologiske udfordringer, dilemmaer, glæder og vanskeligheder, som enhver form for proceskonsulent kan møde i hverdagen. Forelæsningsen dykker ned i fire organisationspsykologiske paradigmer, som beskrives grundigt med en præsentation af de vigtigste teoretikere og deres betydning for den konkrete tilgang. Forelæsningsen henvender sig til den interne eller eksterne konsulent i både den offentlige og private sektor samt til alle andre med interesse for organisationspsykologiske teorier og metoder.

2312-260

Retorikkens hemmelige steder – forstå og modstå tidens typiske argumenter

TID: 11/4, 1 tirsdag kl. 17:15-20:30

PRIS: 425 kr., studerende 225 kr.

UNDERSISER: Jonas Gabrielsen, ph.d. i retorik, Roskilde Universitet, Christina Pontoppidan, ekstern lektor i retorik, Københavns Universitet, og Heidi Jønch-Clausen, ph.d. og adjunkt ved Center for journalistik, Syddansk Universitet

Dagligdagen byder på en lang række situationer og genrer, hvor nogen forsøger at overbevise os: Den politiske debat, jobansøgningen, Tinder-matchet eller købet af ny computer. For at kunne modstå denne overbevisning, må man forstå den. Forelæsningsen præsenterer dig for en 2500 år gammel retorisk metode, topikken, som antikkens retorikere brugte til at finde overbevisende argumenter. Ved at kortlægge tidens mest udbredte 'steder' at finde sine argumenter, kunne de hurtigt finde det mest overbevisende argument til at overbevise i retten eller over for folkeforsamlingen. Forelæsningsen introducerer dig til tre argumentkataloger: et for politik, et for salg og et for personlig selvfremsættelse. De tre kataloger gør dig i stand til at gennemskue, hvordan politikere, sælgere og vores medmennesker vinkler deres sager, produkter og personligheder, når de skal overbevise dig om at stemme, købe eller like.

2312-257

Lær fra dig online

TID: 15/4, 1 lørdag, kl. 10:00-16:00

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

UNDERSISER: Christina Elisabeth Søgaard Jensen, lektor og digital læringskoordinator, Erhvervsakademi Aarhus

Stadig mere undervisning og træning flyttes online, og det kræver en gentænkning af undervisningsform og indhold. På denne workshop bliver du præsenteret for formater som online, hybrid og blended samt synkron og asynkron undervisning, og du kommer til at forholde dig til, hvilke formater, der egner sig bedst til din målgruppe, dit indhold og din kontekst. Undervejs bliver du introduceret for greb og digitale værktøjer, der sætter dig i stand til at skabe interaktion, variation og individuel læring på distancen. Vi kommer til at prøve læringsteknologier af, så medbring en bærbar pc eller mobiltelefon.

2312-258

Empati og compassion: Bliv en bedre leder og kollega med fremtidens vigtigste kompetencer

TID: 16/4, 1 søndag, kl. 10:00-16:00

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

UNDERSISER: Lone Belling, cand.phil., forfatter og organisations- og ledelseskonsulent, Liv og Lederskab

Kender du det at få netop den hjælp fra en kollega, som du har brug for? At føle dig hørt i en vanskelig situation? Sådan er det, når du oplever empatisk lytten og handling med compassion – vigtige kompetencer, der gør os mere socialt intelligente og er afgørende for samarbejde, kommunikation og trivsel på arbejdspladsen. Med self-compassion kan du bruge din empathiske indlevelse uden at blive overvældet af andres følelser. At dele andres lidelser og føle med dem kan føre til afmagt, stress og udbrændthed og forhindre klarhed i prioriteringer og beslutninger. Med compassion lærer du i stedet vigtigheden af at føle for mennesker og mærke motivationen til at hjælpe og støtte med sans for helheden. Når du har kontakt med din empati og compassion, er det også langt lettere at udvikle dit etiske kompas som hjælp til at navigere i en kompleks verden.

2312-259

Den effektive ledergruppe

TID: 30/5, 1 tirsdag, kl. 17:15-21:15

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERSISER: Eva Damsgaard, cand.mag. i medievidenskab og organisationsudvikling, ledelsesudviklingskonsulent, CAPIO CONSULT ApS

Et lederteam er for organisationen, hvad et hjerte er for menneskekroppen. Hvis ikke hjertet fungerer, kan man reparere nok så meget på resten af kroppen, uden at det afhjælper symptomerne. Hvis det skal lykkes at udvikle kompetente og bæredygtige organisationer, må lederteamet stå sammen om den værdi, de skal skabe for organisationen og for sig selv som ledergruppe. Visionsledelse og selvledelse er helt centralt i dette, ligesom det at dyrke en kultur, som får organisationen til at lykkes med det, den er sat i verden for, og som styrker både arbejdsglæde og sammenhængskraft. Få indblik i forskningen bag det effektive lederteam og konkrete metoder til arbejdet med dette.

Viden i dagtimerne

Har du lyst til at gå på Folkeuniversitetet i dagtimerne på hverdage, står formidlingslystne forskere og eksperter klar til at dele ud af deres viden i forelæsninger og på byvandring. Følg sidehenvisningerne, eller se mere på fauu.dk.

Formiddage i Park Bio på Østerbro:
Rejsen mod Europa. Fra Romerriget til
det 21. århundrede (Se side 59)

— **TID:** 24/10, 8 mandage, kl. 09.30-11.15
UNDERVERS: Jakob Danneskiold-Samsøe, fil.dr. i historie og
videnskabshistorie

Eftermiddage i Park Bio på Østerbro:
Filosofiske mesterværker II (Se side 47)

— **TID:** 24/10, 8 mandage, kl. 12.15-14.00
UNDERVERS: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Formiddage i Park Bio på Østerbro:
Filmens mestre (Se side 84)

— **TID:** 23/1, 6 mandage, kl. 09.30-11.15
UNDERVERS: Peter Schepelern, lektor emeritus i filmvidenskab,
Københavns Universitet

Eftermiddage i Park Bio på Østerbro:
Filosofiens mesterværker (Se side 52)

— **TID:** 23/1, 8 mandage, kl. 12.15-14.00
UNDERVERS: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Camilla Tenna Nørup Sørensen, lektor ved Forsvarsakademiet, har stor viden om Kina som stormagtsaktør, bl.a. i forhold til det arktiske område. Mød hende i 'Det gode selskab'. Se side 27.

Tag med til 'Det gode selskab'

Folkeuniversitetets forelæsninger med viden og hyggeligt samvær i dagtimerne i Kulturhuset Islands Brygge. Omdrejningspunktet er dygtige formidlere og aktuelle emner – fra det evigt aktuelle til det højaktuelle på tværs af både samfund, historie, kunst og kultur. Kom i godt selskab med formidlingslystne forskere og andre, der holder af ny viden, indsigt og inspiration.

2222-331

Det gode selskab – historie & samfund

— **TID:** 26/10, 6 onsdage, kl. 10.30-12.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
STED: Kulturhuset Islands Brygge, Islands Brygge 18

- 26/10:** **Storfyrstinden Jutta Graae – en af modstandskampens aller-største heltinder.** Trine Engholm Michelsen, ph.d. og forfatter
- 02/11:** **Union eller undergang. Kampen for et forenet Skandinavien.** Rasmus Glenthøj, lektor, ph.d. i historie, Syddansk Universitet
- 09/11:** **En verden med Kina som stormagt.** Camilla Tenna Nørup Sørensen, lektor, Institut for Strategi, Forsvarsakademiet
- 16/11:** **Europas historie – kort fortalt.** Lars Hovbakke Sørensen, lektor, ph.d., Professionshøjskolen Absalon
- 23/11:** **Rusland efter angrebet på Ukraine.** Niels Bo Poulsen, militær-historiker, Forsvarsakademiet
- 30/11:** **Grønlands moderne historie – fra kolonitid til i dag.** Jens Lei Wendel-Hansen, ph.d. i historie

2222-333

Det gode selskab – kunst & kultur

— **TID:** 26/10, 6 onsdage, kl. 13.00-14.45
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
STED: Kulturhuset Islands Brygge, Islands Brygge 18

- 26/10:** **Lær at se – Anna Anchers kunst.** Lilian Munk Rösing, lektor i litteraturvidenskab, kritiker, Københavns Universitet og Politiken
- 02/11:** **H.C. Andersens liv og værker.** Johannes Nørregaard Frandsen, professor emeritus i litteratur- og kulturhistorie og tidligere leder af HC Andersen Centret, Syddansk Universitet
- 09/11:** **At læse Dostojevskij.** Tine Roesen, lektor i russisk, Københavns Universitet
- 16/11:** **Islands litterære mirakel.** Erik Skyum-Nielsen, lektor i dansk litteratur, Københavns Universitet
- 23/11:** **Antikken omkring os.** Tore Leifer, cand.mag., radiovært, og Chr. Gorm Tortzen, lektor emeritus, cand.mag. i græsk og latin
- 30/11:** **Kvinder i dansk kunst fra 1600-tallet til i dag.** Eva Pohl, kunst-kritiker og ph.d.

2312-301

Det gode selskab – seks veje til det gode liv

— **TID:** 22/2, 6 onsdage, kl. 10.30-12.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
STED: Kulturhuset Islands Brygge, Islands Brygge 18

- 22/02:** **Hvad kan litteraturen tilbyde os?** Anne-Marie Mai, professor i litteratur, Syddansk Universitet
- 01/03:** **De store følelser i kunsthistorien.** Peter S. Meyer, mag.art. i kunsthistorie og fhv. museumsdirektør
- 08/03:** **Hvordan fastholder vi vores opmærksomhed?** Emma Louise Louth, postdoc i neurovidenskab, Københavns Universitet
- 15/03:** **Lev mens du gør det. En indføring i bevidst nærvær og Zen.** Esther Sorgenfrei Blom, cand.psych.aut. og certificeret MBSR-lærer, Aarhus Universitet
- 22/03:** **Styrk dit helbred med kunst og kreativitet.** Lærke Egefjord, læge, forfatter og billedkunstner
- 29/03:** **Hvad vil det sige at holde en tænkepause?** Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

2312-104

Det gode selskab – historie & univers

— **TID:** 22/2, 6 onsdage, kl. 13.00-14.45
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
STED: Kulturhuset Islands Brygge, Islands Brygge 18

- 22/02:** **Den sære historie om Venus' måne – og andre naturvidenskabelige fortællinger.** Helge Stjernholm Kragh, professor emeritus i videnskabshistorie, Niels Bohr Institutet, Københavns Universitet
- 01/03:** **Skurke og helte – fem udskældte danske statsledere set i bagklogskabens lys.** Asser Amdisen, cand.mag. i historie og forfatter
- 08/03:** **Rejsen mod Europa – de første 10.000 år.** Jakob Danneskiold-Samsøe, fil.dr. i historie og videnskabshistorie
- 15/03:** **Kampen om Centraleuropa.** Vibe Termansen, cand.mag. i historie og journalist
- 22/03:** **De stridbare danskere.** René Karpantschof, historiker og forfatter
- 29/03:** **Mars – myter, magi og missioner.** Tina Ibsen, astrofysiker og videnskabsformidler

Psykologi & sundhed

2222-205

Mindfulness

TID: 5/9, 6 mandage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Mindfulness handler om at træne en række mentale redskaber, som giver dig mulighed for at leve livet med al dets medgang og modgang. Vi kommer alle til at stå i svære situationer, men vores beredskab over for disse tilstande er meget forskelligt. Hør, hvordan man med mindfulness kan observere tanker, følelser og kropslige fornemmelser uden nødvendigvis at skulle reagere per impuls. Det er herigennem muligt at forbedre humør, opmærksomhed, ro-busthed og empati samt nedsætte symptomer på stress, angst, depression og smerte

- 05/09: Introduktion til mindfulness.** Karsten Bidstrup Skipper, cand.mag. i idéhistorie
- 12/09: Mindfulness og det stressede genom.** Jesper Dahlggaard, docent og forskningsleder ved Forskningscenter for Sundhed og Velfærdsteknologi, VIA UC og lektor ved Institut for Klinisk Medicin, Aarhus Universitet
- 19/09: Mindfulness-baseret terapi til angst og depression.** Lone Overby Fjorback, leder, lektor, ph.d., og speciallæge Dansk Center for Mindfulness, Aarhus Universitet
- 26/09: Mindfulness og arbejdsliv.** Marianne Thomas, kommunikationschef, mindfulnesslærer, journalist og MBA, Henley Business School
- 03/10: Mindfulness i mødet med moder-niteten.** Martijn van Beek, lektor i antropologi, Aarhus Universitet
- 10/10: Hjernen, stress og mindfulness.** Karen Johanne Pallesen, lektor, biolog, ph.d. i sundhedsvidenskab, Aarhus Universitet

2222-076

60+ en ny begyndelse

TID: 5/9, 6 mandage, kl. 19:45-21:30. NB! 5/9 kl. 17:30-19:15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk

Vi har ikke blot fået flere leveår, vi har – uden at det rigtigt er gået op for os – også fået en spritny fase i livet mellem voksen og gammel. Stadig flere 60+’ere oplever, at de både mentalt og fysisk kan meget mere end forventet, og at det ikke er dem, men måske snarere den ensidige fortælling om forfald og tab, der skal pensioneres. Hvad skal den nye livsfase så bruges til? Hør forskernes bud på, hvad et godt, sundt og meningsfuldt liv som 60+’er kan være i det 21. århundrede.

- 05/09: Den nye livsfase - når 'det er allerbedst'.** Poul-Erik Tindbæk, chefkonsulent og ph.d., en3karriere
- 12/09: Hold hjernen i gang.** Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet
- 19/09: Sund og aktiv aldring – hvad kan man selv gøre? (På letforståeligt engelsk).** Suresh Rattan, professor emeritus i biogerontologi, Aarhus Universitet
- 26/09: Sociale relationers indvirkning på sund aldring.** Charlotte Juul Nilsson, læge, lektor og ph.d., Afdeling for Social Medicin, Københavns Universitet
- 03/10: Positiv psykologi og det meningsfyldte liv.** Hans Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet, samt ekstraordinær professor, North-West University, South Afrika
- 10/10: Livsfortællinger – hvordan vi ser tilbage på vores liv.** Rikke Amalie Agergaard Jensen, postdoc i psykologi, Aarhus Universitet

2222-204

Alt hvad du bør vide om psykologi

TID: 6/9, 6 tirsdage, kl. 17:30-19:15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Hvordan fungerer menneskets hukommelse, hvad påvirker vores sociale adfærd, og hvordan udvikles vores personlighed? Psykologi handler om at forklare, hvorfor vi mennesker oplever, føler, tænker, handler og udvikler os, som vi gør. Få indblik i de vigtigste milepæle inden for psykologi, og bliv introduceret til den nyeste viden på området. Forelæsningerne giver desuden redskaber til refleksion og analyse af psykologiske problemstillinger. Bliv klogere på dig selv, og få en bedre forståelse for menneskers forskelligheder.

- 06/09: Socialpsykologi.** Forelæser oplyses senere på fuau.dk
- 13/09: Personlighedspsykologi.** Jesper Dammeyer, lektor i personlighedspsykologi, Københavns Universitet
- 20/09: Udviklingspsykologi.** Osman Skjold Kingo, lektor i udviklingspsykologi, Aarhus Universitet
- 27/09: Kognitionspsykologi.** Robin Døngart, ekstern lektor i psykologi, Københavns Universitet
- 04/10: Læringspsykologi.** Frans Ørsted Andersen, lektor i uddannelsesforskning, Aarhus Universitet
- 11/10: Anvendt psykologi.** Thomas Koester, Human Factors Specialist hos Maersk Drilling A/S

2222-257

Jungs psykologi og filosofi: Menneske og natur

— **TID:** 7/9, 5 onsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVERISER: Aksel Haaning, lektor i filosofi, Roskilde Universitet

Psykoanalysens historie er ikke, hvad vi troede for bare 10-15 år siden. Det gælder også den schweiziske psykiater C.G. Jung (1875-1961), der oplever en fornyet interesse i disse år. I dag fremstår Jung som en af det 20. århundredes store tænkere. I centrum står Jungs bidrag til modernismen, det imaginære og det moderne menneskes forhold til naturen. En række skrifter, vi tidligere kun har kendt af navn, præsenteres. Få en indføring i moderne Jung-forskning. Undervisningen tager afsæt i bogen 'Jung – en stemme fra dybet' (Akademisk Forlag).

- 07/09:** Jungs erfaring af det moderne: 'Den Røde bog' og de 'Sorte Bøger' (2020)
14/09: Kristendommen i moderne fortolkning. Jungs 'Psykologi og religion' (1938)
21/09: Jungs senere værker: 'Den glemte naturforståelse i europæisk historie'. 'Genopdagelse som levende opgave i os selv'. 'Psykologi og alkymi' (1952)
28/09: Opdagelsen af 'Aurora consurgens – opstigende morgenrøde' (1955)
05/10: Aurora, eller Morgenrøde – ånd og natur, mennesket som bindeled

2222-203

En god mavefornemmelse – bakterier

— **TID:** 28/9, 3 onsdage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

I vores tarmsystem lever omkring 1,5 kg bakterier. Disse bakterier lever i et tæt fællesskab med os som vært og ved at sikre bakterierne et gunstigt og næringsrigt miljø, udfører bakterierne til gengæld en række livsvigtige funktioner, som vi ellers ikke selv kan udføre. Bl.a. hjælper de os med at nedbryde og optage næringsstoffer, bidrager til dannelse af visse vitaminer og hormoner, og er således afgørende for vores daglige liv. Bliv klogere på, hvilken betydning tarmens bakterier har for vores sundhed og sygdomme.

- 28/09:** **Hvad er bakterier?** Martin Iain Bahl, seniorforsker i tarmmikrobiologi, DTU Fødevareinstituttet
05/10: **Tarmens bakterier og kost.** Henrik Munch Roager, lektor i mikrobiologi og ernæring, Københavns Universitet
12/10: **Tarmens bakterier og sygdomme – muligheder for behandling ved/af bakterier.** Trine Nielsen, læge og ph.d. i tarmbakterier, The Novo Nordisk Foundation Center for Basic Metabolic Research, Københavns Universitet

2222-207

Mindfulness og fordybelse i teori og praksis

— **TID:** 1/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
NB: Medbring selv liggeunderlag og et tæppe
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVERISER: Esther Sorgenfrei Blom, cand.psych.aut. og certificeret MBSR-lærer, Aarhus Universitet

Mindfulness handler om evnen til bevidst nærvær. Mindfulness vil sige at observere og opleve på en måde, hvor vi øver os i at være ikke-dømmende, åbne og nysgerrigt interesserede. Vi anvender mindfulness i forhold til os selv og vores oplevelse af tanker, følelser og kropslige fornemmelser. Og vi anvender mindfulness i forhold til andre i vores oplevelser af relationer, arbejde og hverdagslivet. Forskning viser, at øget bevidst nærvær mindsker oplevelsen af stress og forebygger udvikling af fx depression samt forbedrer livskvalitet og relationer. Dagen byder på undervisning i mindfulness og fordybelse i en kombination af teori og praktiske øvelser.

2222-079

Fup og fakta om børns udvikling

— **TID:** 2/10, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVERISER: Trine Sonne, postdoc i psykologi, Aarhus Universitet. Toril Sveistrup Jensen, ph.d.-studerende i psykologi, Aarhus Universitet

"Du må ikke vække dit barn", "børn er ikke i stand til at huske" eller "hun er nok midt i et tigerspring". Som forælder, fagpersonale eller på anden vis bekendt med børn er du sikkert stødt på flere af disse antagelser. Når det kommer til børn, findes der mange fortællinger om og holdninger til, hvad der former deres udvikling. Vi higer efter denne viden, så vi kan hjælpe de små med at udvikle sig på den bedst tænkelige måde. Men hvad er fup, og hvad er fakta? Få indblik i centrale områder af børns udvikling ud fra en nuanceret, kritisk og videnskabelig tilgang – formidlet i et let tilgængeligt sprog. Lær om søvn, tigerspring, skærmtid, leg og hukommelse.

Henrik Munch Roager fortæller om sin forskning i spædbørns tarmbakterier til 'Vov at vide' i 2021. Tag med til efterårets 'Vov at vide'. Se side 16.

2222-299

Kort og godt om forhøjet blodtryk

TID: 11/10, 1 tirsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Niels Wiinberg, overlæge, Bispebjerg og Frederiksberg Hospital

Hvert minut i alle dine leveår pumper dit hjerte blod rundt i kroppen. Nogle gange stiger trykket i blodkarrene – fx når du er stresset eller spiser meget salt eller lakrids. Men du kan også være genetisk disponeret for forhøjet blodtryk (hypertension). Tilstanden kan være livstruende og kan føre til hjerteanfald, hjerneblødning og skader på andre organer. 20-25 % af voksne har forhøjet blodtryk, de fleste i lettere grad. Men hvad er blodtrykket egentlig mere præcist, og hvorfor er det farligt, når det er for højt? Kan man spise eller træne sig fra forhøjet blodtryk? Få indsigt i almindelig og mere avanceret blodtryksdiagnostik, medicinsk behandling og andre nyere behandlingsmetoder

2222-376

Fri af angst – hjælp til børn og unge

TID: 12/10, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Sonja Breinholst, aut.cand.psych., postdoc i psykologi, Københavns Universitet

Omkring 10 % af alle børn opfylder de diagnostiske kriterier for én eller flere angstlidelser i barn- og ungdommen. Ubehandlet angst har massive negative kort- og langsigtede konsekvenser for barnets og den unges udvikling. Ubehandlet angst føres videre ind i voksenlivet og medfører en øget risiko for misbrug og depression. Men hvad er angst egentligt? Hvornår er det normalt at være bange og bekymre sig, og hvornår bliver det et problem? Undervisningen giver indføring i netop dette og sætter fokus på de vedligeholdende mekanismer for angst. Få også viden og værktøjer til at forebygge angst hos børn og unge ved en introduktion til teknikkerne i kognitiv adfærdsterapi – trin for trin. Forelæsningsen tager afsæt i bogen 'Fri af angst – en forældrehåndbog' (Akademisk Forlag).

2222-295

Slip bekymringerne

TID: 12/10, 1 onsdag, kl. 17.30-20.45

PRIS: 275 kr., studerende 145 kr.

UNDERVISER: Maiken Lykke Christiansen, cand.psych, McT-I certificeret psykolog

Hvad nu, hvis det går galt? Hvad mente han med det? Er jeg mon god nok? Det er en udbredt opfattelse, at den bedste måde at takle kriser på, er ved at bearbejde dem. Vi taler, tænker og analyserer i et forsøg på at tømme rygsækken for dårlig baggage. Men psyken skal ikke betragtes som en rygsæk. Ifølge banebrydende ny forskning inden for metakognitiv terapi bør sindet i stedet betragtes som en si, hvor alt passerer, medmindre vi selv aktivt vælger at holde fast i det. Brug denne aften som en introduktion til metakognitiv terapi, og få øvelser til at arbejde med at løse konkrete bekymringer.

2222-066

Positiv psykologi i hverdagen

TID: 24/10, 5 mandage, kl. 17.30-19.15

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Der vil altid eksistere dårligdomme og udfordrende situationer i hverdagen, som kan optage vores tanker negativt, dræne os for energi og få os til at miste overblikket. Men man kan gøre meget for at forebygge det ved at prioritere dét, der gør livet værd at leve – også når man møder modgang. Positiv psykologi er en nyere gren af psykologien, som fokuserer på, hvordan man kan trives og fungerer godt i hverdagen, uanset om man er på arbejde eller har fri.

24/10: Introduktion til den positive psykologi. Hans Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet, samt ekstraordinær professor, North-West University, SA

31/10: Mental robusthed i hverdagen. Ida Rahbek-Hertz, cand.mag. i psykologi og kommunikation, chefkonsulent, Center for Mental Robusthed

07/11: Motivation i hverdagen. Ib Ravn, lektor i organisatoriske vidensprocesser, Aarhus Universitet

14/11: Flow i hverdagen. Frans Ørsted Andersen, lektor i uddannelsesforskning, Aarhus Universitet

21/11: Glæde og lykke i hverdagen. Louise Tidmand, ph.d., forfatter og uddannelseschef i StyrkeAkademiet, postdoc, Aarhus Universitet

Lektor i neurofysiologi og motorisk kontrol Jesper Lundbye-Jensen viser, hvordan man kan holde hjernen sund med motion. Mød ham i 'Hjernen hele livet'. Se side 31. Fra hjernedag på Moesgaard Museum..

2222-443

Medicin på et semester

TID: 24/10, 5 mandage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Lægevidenskaben vil altid være et felt i rivende udvikling, hvor der opdages sygdomme og udvikles nye behandlingsformer. Hver dag arbejder lægerne for at holde os sunde og raske og praktiserer et grundigt detektivarbejde i jagten på den rigtige diagnose eller behandling. Dette arbejde kræver en grundlæggende forståelse for mennesket, cellebiologi, kroppens anatomi og fysiologi, genetik og meget andet. Forelæsningsrækken er en tour de force gennem medicin med en række eksperter. Start her, og få en introduktion til de grundlæggende områder, og bliv klogere på mennesket, sundhed og sygdom.

- 24/10: Human cellebiologi.** Niels Erik Møllegaard, lektor, Institut for Cellulær og Molekylær Medicin, Københavns Universitet
31/10: Epidemiologi. Katrine Strandberg-Larsen, lektor i epidemiologi, Københavns Universitet
07/11: Immunologi. Ib Søndergaard, cand.scient., Biolearning
14/11: Anatomi og fysiologi. Pia Rengtved Lundegaard, adjunkt i kardiologi, Københavns Universitet
21/11: Genetik. Anne Nørremølle, lektor i genetik, Københavns Universitet

2222-453

Fup og fakta om din sundhed

TID: 8/11, 5 tirsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Sundhed er godt stof, og blandt andet derfor bliver vi konstant bombarderet med – ofte modstridende – budskaber om, hvad der er sundt. Vender madpyramiden spidsen opad eller nedad? Hvad skal vi spise – og hvornår? Er det bedst at styrketræne eller løbe en tur, hvis du gerne vil booste din sundhed? Hvad sker der, hvis du sover dårligt om natten? Og hvilken rolle spiller bakterierne egentlig for din sundhed? Man kan let få det indtryk, at det, der er sundt i den ene uge, skal du undgå i den næste. Meget forvirrende kan begge budskaber imidlertid være sande, for mennesket er en kompleks konstruktion. Bliv klogere, når en række eksperter stille skarpt på nogle af de mange sundhedsbudskaber. For hvad er fup, og hvad er fakta?

- 08/11: Søvn.** Poul Jørgen Jennum, professor, overlæge, dr.med. Dansk Center for Søvnmedicin, Rigshospitalet
15/11: Mental sundhed. Forelæser oplyses senere på fuau.dk
22/11: Motion – effekter på krop og hjerne. Jesper Lundbye-Jensen, lektor i neurofysiologi og motorisk kontrol, Københavns Universitet
29/11: Sociale relationer og sundhed. Rikke Lund, lektor i socialmedicin, Københavns Universitet
06/12: Sundhed er ikke ét tal – fedmens gåder. Thorkild I. A. Sørensen, professor i metabolisk og klinisk epidemiologi, Københavns Universitet

2222-078

Førstehjælp til dit følelsesliv

TID: 26/10, 3 onsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Irene Henriette Oestrich, specialistpsykolog, ph.d., Region Hovedstadens Psykiatri, Sankt Hans Hospital

Angst, jalousi, tristhed, vrede og glæde. Følelser er livskraft, men giver tit anledning til smerte. Vi er alle i vores følelsers vold og vil gerne være fri for smerte og få mere glæde og lyst. I den sunde udvikling lærer vi at regulere vores følelser, men rigtig mange mennesker kæmper med følelseslivet, og det skaber kritiske situationer, forkerte beslutninger og stjæler de positive oplevelser. Få indblik i hvad følelser er, hvorfor og hvordan de opstår og få viden om psykologiens muligheder for at hjælpe med følelsesregulering. Undervisningen er en introduktion til området og er ikke terapi.

- 26/10: Følelser og følelsesmæssig intelligens**
02/11: Accept og tolerance
09/11: Lad dine følelser arbejde for dig og ikke imod dig

2222-209

Hjernen hele livet

TID: 26/10, 8 onsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.

Hjerneceller kan komme og gå, men alt i alt har vi kun én hjerne – og den skal holde hele livet. Det er komplekst at forstå, hvordan den fungerer og påvirkes af både ydre og indre faktorer livet igennem. Få indblik i en række nedslag i en menneskehjernes udvikling – fra den tidlige barndom, til vi ser tilbage på et forhåbentlig langt og godt liv. Vi ser nærmere på op- og nedture, når hjernen bliver skadet eller syg, og hvordan vi kan holde hjernen i gang uanset alder.

- 26/10: Hvad sker der i hjernen i de tidlige år?** Signe Allerup Vangkilde, lektor i psykologi, Københavns Universitet
02/11: Dyrk motion, og hold hjernen i gang. Jesper Lundbye-Jensen, lektor i neurofysiologi og motorisk kontrol, Københavns Universitet
09/11: Stress – når verden bryder sammen. Søren Ballegaard, læge og ph.d., Ballegaard Stresscare
16/11: En hjerne i flow. Frans Ørsted Andersen, lektor i uddannelsesforskning, Aarhus Universitet
23/11: Hjernen og hormoner. Vibe Gedsø Frøkjær, læge og seniorforsker, Institut for Klinisk Medicin, Københavns Universitet
30/11: Når hjernen bliver skadet. Lone Vesterager Martinus, autoriseret neuropsykolog, undervisningsleder, Center for Hjerneskode
07/12: Godnat og sov godt – hjernen og søvn. Poul Jørgen Jennum, professor, overlæge, dr.med. Dansk Center for Søvnmedicin, Rigshospitalet
14/12: Godt nyt om gamle hjerner. Henning Kirk, seniorkonsulent, dr.med.

2222-288

Demens – hvad ved vi?

TID: 30/10, 1 søndag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Peter Roos, neurolog, Neurocentret Rigshospitalet

Mange af os vil i løbet af livet komme i berøring med demens, måske som pårørende eller som syg. Faktisk anslås knap 90.000 danskere at have demens. Demens er en fællesbetegnelse for en række aldersrelaterede sygdomme karakteriseret ved vedvarende svækkelse af de mentale funktioner. Alzheimers sygdom er langt den hyppigste årsag til demens, men mange andre hjernesygdomme kan ligge bag. Undervisningen stiller skarpt på den nyeste viden om demenssygdomme og forebyggelse af intellektuel svækkelse. Få svar på spørgsmål som: Hvad sker der i hjernen ved demens? Er der overhovedet noget at stille op? Og sidst men ikke mindst: Hvad med de pårørende?

2222-206

Den kreative kraft – udnyt dit potentiale og skab et meningsfuldt liv

TID: 30/10, 1 søndag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 525 kr., studerende 280 kr. inkl. materiale

UNDERVISERE: Lærke Egefjord, læge, forfatter og billedkunstner, og Mette Møller, cand.psych. aut., erhvervspsykolog og specialist- og supervisor godkendt i ledelse og organisation

Hvordan kan kunst og kreativitet hjælpe dig til et meningsfuldt liv, både privat og på arbejdspladsen? Kunst og kreativitet gavner helbredet psykisk såvel som fysisk og dæmper symptomer på angst, stress og depression. Kunsten styrker din intuition og hjælper dig med at træffe bedre beslutninger. Denne dag fokuserer vi på kunstens og kreativitetens væsen – i det enkelte menneske, i et sundhedsperspektiv og i ledelse af eget og andres liv. Teorien bindes op på praktiske kreative øvelser.

10.00: Kunst og kreativitet på recept og med på job?

12.00: Frokostpause

12.45: Workshop med guidede, kreative øvelser og små oplæg

SE SIDE 79

Gratis: Prøv 3 måneders abonnement på Vid&Sans

2222-318

Relationskompetencer – styrk dine relationer

TID: 26/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Rikke Dinnetz, cand.mag. i kommunikation, journalist og forfatter

Relationer er det vigtigste, vi har, og hvordan vi går i relation med andre, har direkte indflydelse på vores personlige livskvalitet, helbred og trivsel på jobbet og i hverdagen. Relationskompetence er kunsten at se og møde et andet menneske, som det er – uden at ville lave det om. Det kræver selvindsigt, og derfor handler relationskompetence om, hvordan vi som mennesker kan blive bedre til at gå i kontakt med både os selv og med andre mennesker. Med afsæt i ny såvel som klassisk forskning får du indsigter, øvelser og konkrete værktøjer, der kan styrke dine relationer på arbejdspladsen, i familien – og med dig selv.

2222-378

Immunforsvaret A-Z

TID: 26/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Ib Søndergaard, cand.scient., Biolearning

Immunsystemet er afgørende for vores overlevelse. Det kan være for at bekæmpe nye influenzatyper, malaria, borrelia fra skovflåten, cancer eller helt aktuelt den nye coronavirus. Men hvorfor er det sommetider vanskeligt for immunsystemet at fungere, som vi gerne vil have det? Forelæsningsen giver en basal introduktion til immunsystemet. Hør om nye tiltag inden for virus- og malariavacciner, cancerbehandling samt opdagelser af sammenhænge mellem kroppens tarmflora og sygdomme som allergi og diabetes. Bliv også klogere på, hvorfor nogle mennesker får allergier eller autoimmune sygdomme, mens andre ikke gør, og om man selv kan gøre noget for at få et kamplært immunforsvar. Undervisningen tager afsæt i bogen 'Immunforsvar – kampen i kroppen' (Forlaget Praxis).

2222-316

Sex – kun for kvinder

TID: 5/12, 1 mandag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISERE: Ditte Trolle, speciallæge i gynækologi, og adjungeret lektor i sexologi, Aarhus Universitet, og Lillian Kempf, overlæge og sexolog, Fertilitetsklinikken Horsens

Sex betyder noget for de fleste af os. Det kan være en kilde til glæde, velvære, afslapning, nærvær og samhørighed, men også til smerte, sorg og bekymring. Denne aften sætter vi fokus på kvinder og sex og dykker ned i en række relevante spørgsmål: Er kvinders sexlyst anderledes end mænds? Hvad bliver kvinder tiltrukket af? Hvad betyder hormonerne, findes g-punktet, og hvor lang tid tager det at få orgasme? Og i hvilken alder har kvinder bedst sex? Du kan også få indblik i, hvad en sexologisk behandling går ud på. Hør om kvinders seksuelle længsler, lyster og problemer i alle aldre. Undervisningen tager bl.a. afsæt i bogen 'Sex' (Aarhus Universitetsforlag).

2222-293

Lev et godt og sundt liv med Det Dobbelte KRAM

TID: 8/12, 1 torsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Peter Thybo, forfatter, master i læreprocesser, P.D. alm. pæd., fysioterapeut og certificeret specialist i Arbejdsliv

Nedsat mental sundhed, livstilsrelaterede sygdomme og kroniske sygdomme samvirker negativt med hinanden og er blandt de største udfordringer på sundhedsområdet i dag. Hvordan kan man holde alvorlig stress og den første sygdom fra døren og genopbygge sin mentale sundhed og trivsel – også når livet byder på modstand og sygdom? Denne aften stiller vi skarpt på sundhed og trivsel i hverdagslivet – især med fokus på de beskyttende faktorer: Dét der virker, og dét vi gerne vil have mere af. Hør bl.a. om sundheds- og trivselsmodellen Det Dobbelte KRAM. Her suppleres de traditionelle KRAM-faktorer med et mentalt sundheds-KRAM – Kompetencer, Relationer, Accept og Mestring. Forelæsningerne bygger på 'Det Dobbelte KRAM' (Hans Reitzels Forlag).

2222-375

Klimapsykologi

TID: 12/12, 1 mandag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk

UNDERVISER: Solveig Roepstorff, cand.psych. aut.

Vi ved i dag, at det er vores egen adfærd og livsstil, der har presset klodens klimasystemer i en grad, så vi nu står i en global nødsituation. Og vi ved, at det vil kræve radikale ændringer i den måde, vi lever, arbejder og bor på, at bremse den alvorlige udvikling. Hvorfor fortsætter de fleste af os alligevel vores liv, som om intet var hændt? Netop fordi vi er mennesker. En stor del af vores reaktioner og adfærdsmønstre er automatiske. Med afsæt i den nyeste forskning og indsigter fra klimaaktivister og klient-cases, stiller undervisningen skarpt på klimapsykologi, og hvordan vi kan forstå og ændre vores reaktioner og adfærdsmønstre midt i klimakrisens alvor. Undervisningen tager afsæt i bogen 'Klimapsykologi' (People's).

2222-283

En ny vej i opdragelse og pædagogik

TID: 12/12, 1 mandag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Lars Rasborg, cand.psych., praktiserende psykolog

De fleste forældre og pædagoger kender det: Man har prøvet alt, men der er ikke noget af det, som virker. Eller måske virker det at skælde ud eller belønne barnet, men det er ikke tilfredsstillende. Hvad gør man så? En ny model hedder enhedsmodel for metodevalg. Den supplerer velkendte pædagogiske metoder med de mindre kendte, spejling og jeg-støtte. Men det helt nye er, at modellen vejleder den voksne i dynamisk at vælge sine metoder i hvert øjeblik, afhængigt af, hvilken form for modstand, barnet yder. Undervisningen tager afsæt i 'Metodevalg i en dynamisk pædagogisk praksis' (2021).

2222-381

Forbrydelsens sind

TID: 12/12, 1 mandag, kl. 17.30-19.30

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

MEDVIRKENDE: Tine Wøbbe, retspsykolog og chefpsykolog, Psykiatrisk Center Sct. Hans, Mette Brandt-Christensen, overlæge, seniorforsker, retspsykiater, Psykiatrisk Center Glostrup og næstformand i Retslægerådet, og Kristina Antivakis, journalist

Hvorfor ender et menneske med at begå en forbrydelse? Hvad driver nogle til at overtræde loven – til at begå indbrud, overfald eller ultimativt slå et andet menneske ihjel? Denne aften giver en retspsykiater og en retspsykolog et unikt indblik i deres arbejde med gerningspersoner og kriminelle samt belyser de psykiatriske værktøjer, der bruges til at diagnosticere og behandle de dømte. Hør bl.a. om mentalerklæringer, psykopatitjeklister og personlighedstest, der benyttes ved mistanke om psykisk afvigende adfærd. Hør også om intense møder med de dømte; en drabsmand, en seriekrænker, et bandemedlem, og få indblik i sindet bag forbrydelsen. Oplev retspsykiater Mette Brandt-Christensen og chefpsykolog Tine Wøbbe i samtale med journalist Kristina Antivakis. Aftenen tager afsæt i bogen 'Forbrydelsens sind' (Politikens Forlag).

2222-374

Din hjerne snyder dig

TID: 13/12, 1 tirsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Jakob Linnet, dr.med., ph.d., cand.psych.aut., leder af klinik for ludomani og BED, Odense Universitetshospital

Hvad end det handler om en trang til at spille om penge, overspise, drikke eller andet, er det hjernen, der snyder os til afhængighed. Afhængighed kan antage mange former. Men hvorfor udløses denne kraftige, tilsyneladende ukontrollerbare trang? Og hvordan slipper man ud af den igen? Denne aften dykker vi ned i den nyeste forskning i hjernen og afhængighed. Hør bl.a. om hjernens belønningssystemer, og bliv klogere på, hvorfor og hvordan hjernen snyder os. Hør også hvordan, man kan komme ud af afhængighedens klør med en række simple psykologiske redskaber. Undervisningen tager afsæt i bogen 'Din hjerne snyder dig' (Gyldendal).

2222-317

Sund med kunst og kultur

TID: 14/12, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Per Thorgaard, overlæge, Aalborg Universitetshospital

Musik, teater, læsning og dans. Mange steder i udlandet eksisterer kulturelle og kunstneriske tilbud allerede som en del af medicinskabet – med dokumenteret effekt. Forskning viser bl.a., at mennesker, der deltager i kunst, kultur og kreative aktiviteter, kan opnå øget selvtillid, trivsel og motivation, forbedre sociale relationer og mindske depression og angst. Kulturoplevelser kan også have fysiologiske effekter såsom at reducere blodtryk og styrke immunforsvar. Så hvordan virker det? Hvad er det ved kulturen, der har positive effekter? Og hvordan bruges det i praksis?

2222-320

Tarmen – fra ende til anden

TID: 14/12, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISERE: Mette Borre, klinisk diætist, Aarhus Universitetshospital, og Lotte Fynne, speciallæge og forsker i mave-tarm-lidelser

De seneste år har forskning i stigende grad understreget vigtigheden af en sund og velfungerende tarm. Tarmen har en utrolig kompleks fysiologi. Den har bl.a. sit helt eget nervesystem, opsuger næringsstoffer og producerer hormoner, der er afgørende for vores daglige liv. Bliv klogere på tarmsystemet, når to eksperter gennemgår tarmens funktion, de mest almindelige forstyrrelser af tarm og afføring og ernæringens betydning for tarmen. Du får viden om, hvad du selv kan gøre for at få en sund tarm, og hvornår du skal søge professionel hjælp.

2222-314

Taknemmelighed

TID: 14/12, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISERE: Jane Flarup, uddannelseskoordinator og lektor i organisationsteori, Aarhus Universitet

TAK. Tre bogstaver, der tilsammen kan give dig et bedre liv. Gennem mere taknemmelighed i dagligdagen kan du nemlig opleve øget velvære og sundhed og få stærkere relationer til andre mennesker. At sige tak til andre og føle taknemmelighed over for store og små ting er et nyt og spændende forskningsområde, som ligger i forlængelse af forskning i anerkendelse. Taknemmelighed stimulerer livsglæde og trivsel, og du vil opleve øget tilfredshed, optimisme og håb, mindre vrede og færre konflikter. Undervisningen gennemgår forskningen i taknemmelighed siden Aristoteles og frem til nutidens psykologiske forskning i trivsel og livskvalitet. Der vil være eksempler på øvelser, som alle kan være med til.

2222-377

Kort og godt om gigt. Slid- og leddegigt

TID: 15/12, 1 torsdag, kl. 17.30-21.30

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Mogens Pfeiffer Jensen, overlæge og klinisk lektor i reumatologi, Aarhus Universitet

Smerter, ømme og stive led. Slidgigt er en folkesygdom, og det er langt den mest udbredte af alle gigtsygdomme. Over 300.000 danskere har fået diagnosen, og nogle lever fint med sygdommen, mens andre lider af voldsomme smerter, nedsat bevægelighed og forringet livskvalitet. Leddegigt er en inflammatorisk gigtsygdom, og ca. 1.700 personer får hvert år stillet diagnosen kronisk leddegigt i Danmark. Sygdommen rammer kvinder tre gange så hyppigt som mænd. Men hvad er gigt egentlig? Hør om sygdommens årsager, symptomer og behandlingsmuligheder.

2222-380

Kort og godt om tilknytning

TID: 19/12, 1 mandag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Pernille Darling Rasmussen, ph.d., seniorforsker og speciallæge i børne- og ungdomspsykiatri, Privathospital Hejmdal og Center for Evidensbaseret Psykiatri

Små børn har behov for tæt og vedvarende kontakt til få, stabile voksne. Det lægger grunden til, at børn udvikler sig til livsduelige voksne med gode og trygge relationer til andre mennesker. Men hvad er tryk tilknytning egentlig? I en hverdag, hvor børn kommer i institution tidligere og tidligere, og hvor alle er mere stressede end nogensinde før, er der behov for et større fokus på, hvordan vi som forældre og samfund giver tilknytningen og vores børn bedre vilkår. Hør om tilknytningsteori, og få viden og konkrete redskaber til at fremme børns trygge tilknytning i hverdagen. Undervisningen tager afsæt i bogen 'Kort & godt om TILKNYTNING' (Dansk Psykologisk Forlag).

2222-379

Udtrapning af psykofarmaka

TID: 19/12, 1 mandag, kl. 17.30-21.30

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Anders Sørensen, psykolog, ph.d. i psykiatri

Vejen ud af psykofarmaka er svær for mange mennesker pga. abstinenser, tilbagevendende følelsesliv, tankemylder, angst, bekymringer, eksistentielle kriser og ikke mindst oprigtig behandling. Forelæsningsen sætter fokus på, hvordan man bedst og sikrest klarer sig igen med udtrapningen uden at blive slået tilbage af svære abstinenser eller tilbagefald. For hvordan håndterer man de svære følelser, traumerne og tankemylderet uden medicin, men via sin egen psyke? Hvordan klarer man sig igennem abstinenserne eller helt undgår, at de opstår? Er det korrekt, at psykofarmaka ikke er afhængighedsskabende – og hvad med de kemiske ubalancer, findes de? Forelæsningsen repræsenterer den kritiske stemme i psykiatridebatten.

2222-279

Hvad alle bør vide om mænd

TID: 19/12, 1 mandag, kl. 17.30-21.30

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Jesper Bay-Hansen, speciallæge og specialist i klinisk sexologi

De taler og læser om skønhed, sundhed, følelser, sex og parforhold. Kvinderne. Men hvad gør mændene? Med en praksisorienteret og forskningsbaseret tilgang kan du denne aften blive klogere på mænd, mandesundhed og mandens seksuelle univers. Forelæsningsen er bl.a. et opgør med de mange usande mandemyter, vi alle, uanset køn, lever med. Få konkrete, forskningsunderstøttede budskaber om mænd og mandesundhed samt hands-on viden, som kan bruges overalt. Både i familie- og arbejdslivet – og uanset om du er mand eller kvinde, single eller i parforhold. På forelæsningsaftenen kan bogen 'Hvad alle bør vide om mænd' (Lindhardt og Ringhof) købes til særpris.

FÅ VIDEN HJEM I STUEN. SE SIDE 88

Vi byder på gratis
livestreamede forelæsninger

Til foråret kan du blive klogere på de dominerende retninger inden for moderne psykoterapi med bl.a. Nicole G. Rosenberg, der fortæller om kognitiv adfærdsterapi. Se side 35.

2312-216

Klinisk psykologi – forstå psykiske lidelser

TID: 17/1, 6 tirsdage, kl. 17.30-19.15

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

UNDERVISER: Jens Einar Jansen, psykolog, specialist i psykoterapi, ph.d. i psykiatri

I Danmark kommer hver 7. i kontakt med psykiatrien og får en diagnose inden de fylder 18 år, og tallet har de seneste år kun været stigende. Forelæsningsrækken sætter fokus på, hvad det vil det sige at have en psykisk lidelse og dykker ned i en række af de mest almindelige psykiske lidelser. Hvad skyldes lidelsen? Hvad er symptomerne? Hvordan stilles diagnosen? Og hvilke muligheder er der for behandling? Undervisningen stiller også skarpt på den diagnostiske praksis og faren ved både under- og overdiagnosticering i dagens 'diagnosesamfund'. Hør desuden om, hvad en diagnose betyder for menneskers identitet.

17/01: Angst

24/01: Depression

31/01: Psykose og skizofreni

07/02: ADHD

14/02: Autisme

21/02: Personlighedsforstyrrelser

2312-279

Forstå sorgen

TID: 18/1, 6 onsdage, kl. 17.30-19.15

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

STED: Se mødesteder på fuau.dk

Den tid, den sorg, siger vi. Men den tid kommer altid. For sorg er et grundvilkår for os alle. Engang vil vi miste dem, vi elsker, og de vil miste os. Sorg føler vi dog ikke kun, når et menneske dør. Vi mærker også fortvivelsen, når vi lider andre af livets mange tab, fra skilsmisser til alvorlig sygdom. Hvis vi tør give sorgen en plads i vores kultur og i livet, når den dukker op, kan dens smerte ikke bare forvandle sig til erindringens glæde, men også lære os at leve.

18/01: Den døendes sorg. Christian Juul Busch, hospitalspræst, emeritus

25/01: Sorgens psykologi. Lene Larsen, seniorforsker, Det Nationale Sorgcenter

01/02: Sorgens kultur og sorg som diagnose. Ester Holte Kofod, psykolog og postdoc i forskningsprojektet Sorgens kultur, Aalborg Universitet

08/02: Kroppens rolle i sorgprocessen. Allan Køster, cand.mag. i filosofi, ph.d., Det Nationale Sorgcenter

15/02: Sorgritualer. Dorthe Refslund Christensen, lektor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

22/02: Sorg på internettet. Stine Gotved, cybersociolog og lektor, IT-Universitetet i København

2312-201

Moderne psykoterapi

TID: 19/1, 5 torsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Psykoterapi dækker over flere forskellige former for behandling, hvor samtalen er den vigtigste metode. Alle former for psykoterapi har til formål at hjælpe klienten med at få højere livskvalitet. Hvert år går over 200.000 danskere i psykoterapi. Nogle går i behandling for at få løst problemer, der nedsætter livskvaliteten i forbindelse med fx depression og angst, mens andre bruger terapien til personlig udvikling. Forelæsningsrækken giver indblik i en række dominerende retninger inden for moderne psykoterapi med afsæt i bogen 'Moderne psykoterapi. Teorier og metoder' (Hans Reitzels Forlag).

19/01: Kognitiv adfærdsterapi. Nicole G. Rosenberg, adjungeret professor, Aarhus Universitet og klinikleder, Psykiatrisk Center København

26/01: Psykoterapiens diversitet. Jacob Sander Hansen, cand.psych. aut, Psykiatrisk Center Glostrup

02/02: Interpersonel psykoterapi. Francisco Alberdi, overlæge i psykiatri, Psykiatrisk Center København

09/02: Psykodynamisk psykoterapi. Bent Rosenbaum, overlæge og adjungeret professor i psykologi, Psykiatrisk Center København og Københavns Universitet

16/02: Systemisk familierapi. Fra familierapi til en postmoderne relationel praksis. Svend Aage Rasmussen, psykolog og ekstern lektor, Psykoterapeutisk Center Stolpegård og Københavns Universitet

2312-214

Den stressede hjerne – fra stress til resiliens

TID: 28/1, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Karen Johanne Pallesen, lektor, biolog, ph.d. i sundhedsvidenskab, Aarhus Universitet

Mange forskellige begivenheder kan få os til at skrue op for stressen. Det kan være små problemer i dagligdagen, store personlige omvæltninger ved tab af en nærtstående, eller oplevelsen af global meningsløshed og uretfærdighed. Uanset årsagen reagerer hjernen på laveste fællesnævner, nemlig kontroltab og uforudsigelighed og igangsætter et alarmberedskab, som mobiliserer kroppens ressourcer. Men hvordan håndteres stress på bedste vis i hverdagen? Få viden og værktøjer til konkret stresshåndtering. Undervisningen veksler mellem teoretiske oplæg, dialog, refleksioner og øvelser.

2312-302

Livskvalitet – grib det gode liv

TID: 20/2, 5 mandage, kl. 17.30-19.15

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Med stress og jag haster vi afsted i vores egen lille verden. Med hovedet begravet i telefonen og tankerne beskæftiget med fortidens fejltrin og fremtidens bekymringer. Men er der en vej til et mere enkelt liv? Et liv med fokus på nærvær og samvær? Et liv, hvor vi sænker farten, vender udviklingsræset ryggen, og i stedet mærker verden og er til stede i nuet – til gavn for os selv og dem omkring os. Et liv med øget livskvalitet. En række eksperter giver deres bud på forskellige veje til livskvalitet.

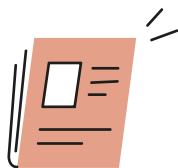
20/02: Den gode samtale. Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

27/02: Trivsel i en travl hverdag. Jesper Bay-Hansen, speciallæge og specialist i klinisk sexologi

06/03: En pause i naturen. Dorthe Varning Poulsen, fysioterapeut, lektor i naturbaseret terapi og sundhedsfremme, Københavns Universitet

13/03: Skønlitteraturens helbredende kraft. Mette Steenberg, forsker i litteratur, Aarhus Universitet

20/03: Hjernen, fordybelse og koncentration. Troels Wesenberg Kjær, forfatter, speciallæge, hjerneforsker, gæsteprofessor, Københavns Universitet

Få nyhederne først

TILMELD DIG FOLKEUNIVERSITETETS NYHEDSBREV PÅ FU.U.DK, OG FÅ INFORMATION OM SÆRLIGE TILBUD OG ARRANGEMENTER

2312-213

Metakognitiv terapi – få styr på dine tanker

TID: 25/2, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Anders Sørensen, psykolog, ph.d. i psykiatri

Moderne psykoterapi og forskning har slået fast, at tankemylder/over-tænkning er en af hovedårsagerne til psykisk lidelse, og at lidelsen generelt fortager sig, når vi opdager og styrker tiltroen til, at vi faktisk har kontrol over tankerne. Men hvordan kan noget så basalt som tænkning vende sig imod os og blive vores værste fjende? Hvordan kan tankemylderet frarøve os søvnen, koncentrationen og endda nydelsen ved aktiviteter og samvær med mennesker, vi holder af? Hvilke mekanismer er på spil, og hvordan kan vi bruge tænkningen til vores fordel? Og ikke mindst, hvordan kommer vi ud af tankemylderet, når det er blevet et problem? Metakognitiv terapi har vist sig at være en yderst effektiv vej ud af overtænkningen.

2312-220

Det velfungerende menneske – hvad betyder din personlighed?

TID: 26/2, 1 søndag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Lennart Kiel, psykolog og ph.d.-stipendiat i psykologi, Aarhus Universitet

At fungere godt i livet handler bl.a. om at trives, at kunne omgås andre mennesker og at kunne varetage sine daglige gøremål og forpligtelser. Personlighedspsykologien har i mange år undersøgt, hvordan vores personlighed påvirker netop dette. Dagen stiller skarpt på, hvilken indflydelse personlighed har på vores daglige liv og trivsel, og hvordan vi håndterer livets udfordringer og muligheder. Få indblik i, hvad moderne psykologi forstår ved personlighed, og bliv klogere på, hvordan personlighedstræk og evnen til at forstå egne og andre menneskers tanker, følelser og handlinger hænger sammen med (mis)trivsel og (dys)funktion og påvirker dagliglivet.

2312-203

Lær at rumme svære følelser

TID: 4/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Nanja Holland Hansen, cand.psych. aut. og certificeret CCT-underviser

At have compassion for sig selv og andre vil sige at være opmærksom på og give plads til egne og andres svære følelser, reaktioner og udfordringer. Compassion er den følelse af omsorg, der opstår, når vi bliver konfronteret med egen og andres lidelse og føler motivation til at lindre denne lidelse. Denne dag retter vi blikket mod compassion, og hvordan vi kan bruge det i hverdagen. Hør bl.a. om, hvordan du kan blive bedre til at være i og acceptere de svære følelser og livsbegivenheder, som alle mennesker oplever fra tid til anden. Dagen tager bl.a. afsæt i bogen 'Compassion – lær at rumme svære følelser' (Psykiatri Fondens Forlag) og den danske forskning i compassion-træning til pårørende.

2312-205

Fordybelse i mindfulness og meditation

- **TID:** 4/3 og 5/3, lørdag og søndag, begge dage kl. 10.00-16.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
NB. Medbring liggeunderlag og tæppe
UNDERVISER: Jacob Piet, psykolog, ph.d. i mindfulness, Dansk Center for Mindfulness, Aarhus Universitet

Mindfulness handler om evnen til bevidst nærvær og intimitet med livet – som det udfolder sig fra øjeblik til øjeblik. At arbejde med mindfulness handler bl.a. om at træne evnen til at iagttage tanker, følelser og kropslige fornemmelser med en venlig og ikke-dømmende opmærksomhed. Mindfulness er ikke en mental intellektuel aktivitet, men en måde at være til stede på, der er forankret i krop, sanser og hjerte. I en tid præget af stress, forandring og effektivitet kan det være en stor udfordring at være nærværende. Men evnen kan trænes og være et middel til stresshåndtering, forebyggelse af depression og forbedring af livskvalitet, relationer og samarbejde. Bliv klogere på mindfulness i teori og praksis.

2312-212

Retsmedicineren og efterforskeren – de 7 dødssynder

- **TID:** 29/3, 1 onsdag, kl. 19.45-21.30
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
MEDVIRKENDE: Bent Isager-Nielsen, efterforsker, tidligere drabschef og chef for Rejseholdet, Hans Petter Hougen, professor emeritus i retsmedicin ved Retsmedicinsk Institut, og Stine Bolther, journalist og forfatter

De syv dødssynder: hovmod, griskhed, begær, misundelse, fråseri, vrede og dovenskab kan være med til at forklare, hvorfor nogle mennesker begår de værste forbrydelser. Denne aften dykker tidligere drabschef og efterforsker Bent Isager-Nielsen og retsmediciner Hans Petter Hougen ned i ondskab, moral, liv og død – i samtale med journalist og forfatter Stine Bolther. Få et unikt indblik i efterforskningsarbejdet bag en række spektakulære danske og udenlandske kriminalsager, og bliv klogere på, hvorfor ondskab findes i os. Aftenen tager afsæt i bogen 'De 7 dødssynder' (Lindhardt og Ringhof)

2312-272

Sådan får du en glad ryg

- **TID:** 30/3, 1 torsdag, kl. 17.15-19.00
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISER: Jan Hartvigsen, professor i klinisk biomekanik, Syddansk Universitet

Rygsmarter rammer næsten alle danskere og er nu den hyppigste årsag til, at danskere går til lægen, fysioterapeuten og kiropraktoren. 650.000 danskere har en diskusprolaps eller anden rygsygdom, og en gennemsnitsdansker mister syv år med god livskvalitet på grund af smerter og funktionsnedsættelse i muskler og led. I disse år oplever vi en eksplosion af ny viden indenfor rygområdet, men det er også på tide. For hvis ikke vi finder på nye måder at forebygge og behandle rygsmarter på, vil problemet fortsætte med at vokse. Bliv klogere på, hvordan du får en glad ryg.

2312-200

60+ en ny begyndelse

- **TID:** 17/4, 6 mandage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Vi har ikke blot fået flere leveår, vi har – uden at det rigtigt er gået op for os – også fået en spritny fase i livet mellem voksen og gammel. Stadig flere 60+’ere oplever, at de både mentalt og fysisk kan meget mere end forventet, og at det ikke er dem, men måske snarere den ensidige fortælling om forfald og tab, der skal pensioneres. Hvad skal den nye livsfase så bruges til? Hør forskernes bud på, hvad et godt, sundt og meningsfuldt liv som 60+’er kan være i det 21. århundrede.

- 17/04: Den nye livsfase – når 'det er alderbedst'.** Poul-Erik Tindbæk, chefkonsulent og ph.d., en3karriere
24/04: Hold hjernen i gang. Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet
01/05: Sund og aktiv aldring – hvad kan man selv gøre? (På letforståeligt engelsk). Suresh Rattan, professor emeritus i biogerontologi, Aarhus Universitet
08/05: Sociale relationers indvirkning på sund aldring. Kristian Park Frausing, cand.psych, ph.d.-studerende i aldring, Aarhus Universitet
15/05: Positiv psykologi og det meningsfyldte liv. Hans Henrik Knop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet, samt ekstraordinær professor, North-West University, SA
22/05: Livsfortællinger – hvordan vi ser tilbage på vores liv. Rikke Amalie Agergaard Jensen, postdoc i psykologi, Aarhus Universitet

2312-204

Pårørende – tæt på men udenfor

- **TID:** 30/5, 1 tirsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Jens Einar Jansen, psykolog, specialist i psykoterapi, ph.d. i psykiatri

Omkring hver tredje dansker bliver på et tidspunkt i livet ramt af en psykisk lidelse. Og de har pårørende, hvis tilværelse også bliver kraftigt påvirket. Mange pårørende oplever, at de er tæt på lidelsen, men alligevel står udenfor – de føler sig typisk forvirrede, magtesløse, vrede, angst og triste. Midt i kaosset, afmagten og sorgen er der en vej – også for de pårørende. Med afsæt i den nyeste viden, forskning og psykologfaglige indsigter dykker vi denne aften ned i pårørendes krisereaktioner, tanker og handlemønstre. Hør om udfordringerne ved at være pårørende – og hvordan de håndteres på bedste vis. Undervisningen tager afsæt i bogen 'Tæt på, men udenfor' (Gyldendal).

Natur & univers

2222-510

Naturvidenskaben genfortalt

— **TID:** 6/9, 6 tirsdage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk

Naturvidenskaben er en nøgle til at forstå verden omkring os. Fra universets og livets opståen til naturkræfter og epigenetik. Vejen til den viden, vi har i dag, har været brolagt med fejlantagelser, tilfældige opdagelser og revolutionerende erkendelser. I dag står vi på skuldrene af utallige videnskabsmænd og -kvinder – og de naturvidenskabelige opdagelser står stadig i kø for at komme frem i lyset. I denne forelæsningsrække tager vi fat på fem fantastiske naturvidenskabelige opdagelser. Forelæsningsrækken bygger på 'Naturvidenskaben genfortalt' (Informations Forlag).

06/09: Introduktion. Johanne Pontoppidan Tuxen, forfatter og journalist, Information, og Mikkel Vuorela, forfatter og journalist, Information

13/09: Universet – big bang er den største begyndelse af dem alle. Johan Peter Uldall Fynbo, professor i astrofysik, Niels Bohr Institutet

20/09: Naturen – Humboldt og opfindelsen af naturen. Naia Morueta-Holme, adjunkt i makroøkologi, Globe Institute, Københavns Universitet

27/09: Klimaet – vejret for begyndere. Eigil Kaas, professor i klima- og geofysik, Niels Bohr Institutet

04/10: Afslutningen – sådan ender alt. Steen Harle Hansen, lektor i astrofysik, Niels Bohr Institutet, Københavns Universitet

11/10: Jorden – planetens unge, vilde år. Kristoffer Szilas, lektor i geologi, Københavns Universitet

2222-182

Svampenes verden

— **TID:** 11-12/9, søndag kl. 13.00-16.00 og mandag kl. 19.30-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk
UNDERVISER: Thomas Læssøe, ekstern lektor i mykologi, Statens Naturhistoriske Museum

Jorden under os er et tæt netværk af svampe-mycelier. Ja faktisk kan svampene leve næsten alle steder. Men det, som vi opfatter som selve svampen – fx en paddehat – er i virkeligheden kun svampenes frugtlegemer. Det er herfra svampene kan formere sig og spredes længere væk. På grund af svampenes mange forskellige egenskaber er de blevet ret populære hos os mennesker, og de både fascinerer og skræmmer os. Men hvordan får man styr på hvilke svampe, der er udsøgte spisesvampe, og hvilke man absolut ikke skal sætte tænderne i? Kom med til to spændende dage, hvor vi i selskab med svampeekspert Thomas Læssøe bliver meget klogere på svampenes liv og lærer at genkende en række arter. Første dag tager vi en tur i Jægersborg Hegn og samler en masse forskellige svampefrugtlegemer. På dag to mødes vi indenfor med gårdsdagens fangst og kigger nærmere på de forskellige arter og bliver lidt klogere på svampenes særlige liv.

11/09: Svampetur i Jægersborg Hegn
12/09: Forelæsning

2222-262

Svampenes verden

— **TID:** 18-19/9, søndag kl. 13.00-16.00 og mandag kl. 19.30-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk
UNDERVISER: Thomas Læssøe, ekstern lektor i mykologi, Statens Naturhistoriske Museum

Jorden under os er et tæt netværk af svampemycelier. Ja faktisk kan svampene leve næsten alle steder. Men det, som vi opfatter som selve svampen – fx en paddehat – er i virkeligheden kun svampenes frugtlegemer. Det er herfra svampene kan formere sig og spredes længere væk. På grund af svampenes mange forskellige egenskaber er de blevet ret populære hos os mennesker, og de både fascinerer og skræmmer os. Men hvordan får man styr på hvilke svampe, der er udsøgte spisesvampe, og hvilke man absolut ikke skal sætte tænderne i? Kom med til to spændende dage, hvor vi i selskab med svampeekspert Thomas Læssøe bliver meget klogere på svampenes liv og lærer at genkende en række arter. Første dag tager vi en tur i Jægersborg Dyrehave og samler en masse forskellige svampefrugtlegemer. På dag to mødes vi indenfor med gårdsdagens fangst og kigger nærmere på de forskellige arter og bliver lidt klogere på svampenes særlige liv.

18/09: Svampetur i Jægersborg Dyrehave
19/09: Forelæsning

2222-224

Fossiler ved de danske kyster

TID: 1/10, 1 weekend, lørdag kl. 10.00-14.00 og søndag kl. 10.00-15.00
PRIS: 645 kr., studerende 325 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk
UNDERVISER: Line Henriette Broen, geolog, Aarhus Kommune

Undergrunden under Danmark er fuld af spor efter et urhav, som eksisterede for millioner af år siden, og man kan finde spor overalt ved kysterne, i grusgrave og i kalkbrud. Hør om sporrene efter urhavets eksotiske dyreliv fra trilobitter, hjætænder og krabbebolle til de mange forskellige søpindsvin. Hør hvordan de er blevet til fossiler, og hvordan du selv kan aflæse deres historie. Har du egne spændende fund derhjemme, er du velkommen til at tage dem med til fremvisning og evt. få dem bestemt. Søndag tager vi i egne biler ud til en spændende lokalitet ca. 1 times kørsel fra Campus Emdrup. Her prøver vi selv at finde fossiler. Der er tips til, hvad man især skal kigge efter.

01/10: Forelæsning

02/10: Ekskursion til Faxe Kalkbrud

2222-460

Niels Bohr og den forunderlige kvanteverden

TID: 3/10, 1 mandag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

I 2022 er det 100 år siden Niels Bohr modtog sin nobelpris i fysik for sin forskning i kvantemekanik. Prisen var med rette, for Bohr revolutionerede den moderne videnskab, og viste at verden rummer mere, end vi kan se og mærke. Bohrs forskning lagde grundlaget for den første kvanterevolution med teknologier som computeren, MR-scannere og GPS, og lige nu står vi i den anden kvanterevolution med løftet om bl.a. super kraftfulde kvantecomputere og et estimeret markedspotentiale på 1.000 milliarder dollars i 2040. Hvem var den store person og videnskabsmand? Og hvordan gør Bohrs opdagelser sig gældende i nutidens forskning?

17.15: Videnskabsmanden Niels Bohr.
 Kristian Hvidtfelt Nielsen, lektor i videnskabsstudier, Aarhus Universitet

19.30: Bohrs arv i fremtidens kvanteforskning. Jacob Sherson, professor MSO i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

2222-145

Livets største spørgsmål

TID: 25/10, 5 tirsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Hvad er liv? Hvad er et menneske? Hvor sidder bevidstheden? Hvor ender Universet? Og er der liv derude? Forelæsningsrækken er en spændende opdagelsesrejse ind i nogle af de mest grundlæggende og universelle temaer i menneskelivet og i verden - temaer med svimlende og ufattelige perspektiver. Forskningen drives af nysgerrighed, begejstring og en verden, der hele tiden overrasker, byder på nye udfordringer og udvider vores horisont. Videnskaben lever af ubesvarede spørgsmål - og der er heldigvis stadig mange af dem, men samtidig kommer vi også hele tiden nærmere nogle svar. Få fem naturvidenskabelige forskeres bud på et svar på nogle af de helt store spørgsmål, og få præsenteret de komplicerede emner, så det er til at forstå.

25/10: Hvordan opstod universet – og hvornår går det under?

Ole J. Knudsen, BSc i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

01/11: Hvad er liv? Jens Fedder, professor i human reproduktion, Odense Universitetshospital

08/11: Hvordan er mennesket blevet menneske? Mikkel Heide Schierup, professor i bioinformatik, Aarhus Universitet

15/11: Hvad består vores bevidsthed af? Albert Gjedde, professor emeritus i neurobiologi og farmakologi, Københavns Universitet

22/11: Er der liv andre steder i universet? Kai Finster, professor i astrobiologi, Aarhus Universitet

Når der er så meget at fortælle, at forelæsningsrækken må fortsætte i pausen. Professor Albert Gjedde deler rundhåndet ud af sin viden. Mød ham i rækken 'Livets største spørgsmål'. Se side 39. Fra Hearts & Minds Festival.

2222-220

Universets gåder

TID: 26/10, 6 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Hvad kom før Big Bang? Er der liv på andre planeter? Hvad består mørkt stof af? Og hvad er der egentlig inde i et sort hul? Kompetente videnskabsmænd og -kvinder har gennem historien dedikeret deres liv til at løse universets mange gåder. Men når nye opdagelser gøres, og gåder løses, følger der som regel en række nye spørgsmål med. Der er stadig meget, vi ikke ved endnu. Og det er måske ikke så underligt, når man tænker på, at universet er 13,7 milliarder år gammelt og fyldt med mere end 100 milliarder galakser. Hver dag arbejder danske forskere på at komme lidt tættere på at løse både nye og gamle gåder, og i denne forelæsningsrække får du mulighed for at møde en stribe af dem. Bliv klogere på universet lige fra vores eget solsystem til det tilsyneladende uendelige mørke, der omgiver os.

26/10: Ved vi alt om vores eget solsystem?

Ole Eggers Bjælde, astrofysiker og undervisningsudvikler, Aarhus Universitet

02/11: Er der liv på andre planeter?

Mia Sloth Lundkvist, adjunkt i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

09/11: Hvordan er vores egen galakse blevet til?

Amalie Stokholm, postdoc i fysik og astronomi, Università di Bologna

16/11: Hvordan skete Big Bang?

Michael J.D. Linden-Vørnle, astrofysiker og chefkonsulent, DTU Space

23/11: Hvad er der inden i et sort hul?

Troels Harmark, lektor i teoretisk partikelfysik og kosmologi, Niels Bohr Institutet, Københavns Universitet

30/11: Hvordan ser mørkt stof ud – og hvad er dets egenskaber?

Steen Harle Hansen, lektor i astrofysik, Niels Bohr Institutet, Københavns Universitet

2222-335

Fremtidens energi

TID: 26/10, 7 onsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Klimakrisen kradser, CO₂-udledningen stiger og strømforbruget har aldrig været større. Mens vi vender de fossile energikilder ryggen, bliver behovet for andre og mere vedvarende energiformer mere og mere akut. Der er muligheder i både sol, vind, vand og jord. Senest står både FN og EU på spring til at godkende atomkraft som en grøn energiform, alt imens vi stadig kan huske Tjernobyl og Fukushima. Er atomkraft vejen frem, eller bør vi stadig sige nej tak? Hvor langt er vi med de forskellige energiformer, hvad med lagring, håndtering af affald og sikkerhed? I denne forelæsningsrække giver en lang række af eksperter dig en grundig indføring i fordele og ulemper ved de forskellige energityper, hvor langt vi er med at udnytte mulighederne i dag og hvordan fremtiden ser ud.

26/10: Vindenergi.

Jens Nørkær Sørensen, professor i vindenergi, Danmarks Tekniske Universitet

02/11: Solenergi.

Sune Thorsteinsson, projektleder i fotonik, Danmarks Tekniske Universitet

09/11: Geotermisk energi (på letforståeligt engelsk).

Ivanka Orozova Bekkevold, seniorforsker, ph.d. i geofysik, Niels Bohr Institutet, Københavns Universitet

16/11: Bioenergi og biobrændstoffer (på letforståeligt engelsk).

Hariklia Gavala, lektor i bioenergi, Danmarks Tekniske Universitet

23/11: Atomkraft.

Bent Lauritzen, sektionsleder, DTU Fysik, Danmarks Tekniske Universitet

30/11: Bølgeenergi.

Erik Damgaard Christensen, professor og sektionsleder, DTU Mekanik, Danmarks Tekniske Universitet

07/12: Energilagring – Power to X.

Anke Hagen, professor, DTU Energi, Danmarks Tekniske Universitet

2222-180

Da mennesket blev menneske

TID: 29/10, 1 lørdag, kl. 12.00-16.00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Peter K.A. Jensen, klinisk lektor i human genetik og overlæge, Aarhus Universitet

Mennesket er enestående. Få indblik i, hvordan mennesket på kort tid – i udviklingsmæssig forstand på én nat – ændrede sig fra at være et ganske almindeligt pattedyr til at blive Jordens mest dominerende art nogensinde. Tag med på en fantastisk rejse gennem menneskets historie, og hør om, hvordan mennesket blev menneske. Forelæsningerne fortæller om menneskets oprindelse og udvikling fra aber over menneskeaber, abemennesker og neandertalerne til moderne mennesker. Der ses også på udviklingen af vores mentale egenskaber, vores kolonisering af kloden og udviklingen fra jæger-samler-samfund til moderne storby-samfund. Forelæsningerne bygger på Peter K.A. Jensens bog 'Da mennesket blev menneske' (Gyldendal).

2212-241

Einstein, sorte huller og andre mysterier

TID: 5/11, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISERE: Helle Stub, cand.scient. i astronomi, fysik og matematik, og Henrik Stub, cand.scient. i astronomi, fysik og matematik

I maj måned kom astronomerne med en stor overraskelse. Det var nu lykkedes at optage et billede af det sorte hul i vores egen Mælkevej. Det var tre år efter det astronomiske gennembrud, der førte til det første billede af det sorte hul i galaksen M87 55 millioner lysår borte. De to billeder har været en stærk bekræftelse af Einsteins relativitetsteori. Vi vil forsøge at placere de sorte huller i det moderne astronomiske verdensbillede samt se på, hvad fremtiden kan bringe. Vi skal vidt omkring i Einsteins univers, som giver forudsætningen for at forstå de sorte huller. Vi skal høre om sorte hullers historie og opdateres om de nyeste opdagelser. Endelig skal vi høre om det hidtil største rumteleskop James Webb, der ved juletid blev vellykket opsendt til sin position 1,5 millioner km fra jorden. Vi ser på de første observationer og de øvrige opgaver, der venter det store teleskop.

FÅ VIDEN LIGE IND I ØRERNE

Lyt til 'Kraniebrud' og
'Vildspor' i RADIO4

Menneskets udvikling er fascinerende og forunderlig. Følg vores rejse fra abe til moderne menneske i 'Da mennesket blev menneske'. Se side 40. Fra hjernedag, Moesgaard Museum.

2222-415

Jordens skatte – råstoffer

TID: 26/11, 1 weekend, kl. 10.00-16.00
PRIS: 895 kr., studerende 495 kr.
UNDERVISER: Hans Dieter Zimmermann, lektor emeritus i geologi, Aarhus Universitet

Hvert menneske på kloden forbruger - i løbet af sit liv - i gennemsnit 1400 tons industrimineraler, malme og energiråstoffer. Det svarer til fragten af et godstog med 30 til 40 vogne. Civilisationen kan ikke eksistere uden Jordens ressourcer. Mursten, beton, metaller, glas, plastik, værktøjer, maskiner, cykler, biler, fly, computere, smartphones - intet af alt dette fandtes uden råstoffer fra Jorden og uden de materialer, vi fremstiller af dem. Ressourcernes betydning ændrer sig med den tekniske udvikling. Den grønne omstilling vil gøre os uafhængige af fossile energiråstoffer, men samtidigt øger den vores behov for kritiske metaller som litium, kobolt, indium og platin, der indgår f.eks. i vindmøller, brændselsceller og batterier. Hvilke mineraler, malme og bjergarter er der egentligt tale om? Hvor og hvordan bliver de dannet? Hvad er deres geologiske forudsætninger? Hvor forekommer guld og diamanter, hvor findes sjældne jordarter, hvor findes litium? Hvor opstår olie- og gasforekomster? Disse spørgsmål ser vi nærmere på og ledsages af øvelser, hvor vi studerer eksempler på vigtige industri- og malmmineraler og på kilde- og reservoirbjergarter for olieforekomster.

2222-322

Da kulden forsvandt

TID: 13/12, 1 tirsdag, kl. 17.30-19.15
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISER: Sebastian Mernild, ph.d., dr. scient., prorektor og professor i klimaforandringer og glaciologi, Syddansk Universitet og leder af SDU Climate Cluster

Selvom vores opmærksomhed har været fjernet fra den aktuelle klimakrise de senere år, er klimaforandringerne fortsat allestedsnærværende. Det bliver varmere, vandet stiger, polerne smelter, og vejret forandrer sig. De dystre udsigter kan få langt de fleste til at søge væk fra strømmen af negative nyheder og løftede pegefingre. Men er det måske alligevel muligt at finde livsbekræftende lyspunkter i mørket? Professor Sebastian Mernild er en af landets førende klimaforskere. Denne aften kan du høre hans førstehandsberetninger fra verdens fjerneste afkroge, hvor klimaforandringerne har de største konsekvenser. Kom med i snestorm på toppen af Andesbjergene og til iskerneboringer på Indlandsisen, og mød klimaskeptikere, klimaaktivister og de mennesker, der må forlade deres hjem som konsekvens af klimaforandringerne. Forelæsningen tager udgangspunkt i bogen 'Da kulden forsvandt' (Gyldendal, 2022), der bygger på Sebastian H. Mernild og forfatter Robert Zola Christensens ekspeditioner til klimafronten.

2222-475

Biodiversitet

TID: 13/12, 1 tirsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Michael Stoltze, biolog, ph.d. og forfatter

Livets mangfoldighed af liv - biodiversiteten - i Danmark og overalt på Jorden svinder ind. Vi har en biodiversitetskrise. Hvor alvorlig er den? Og hvad kan vi gøre for at bevare og genoprette biodiversiteten? Få et overblik over biodiversitetens tilstand globalt og i Danmark, og bud på, hvad man selv kan gøre i hverdagen, i sin egen have eller på sin egen grund for at støtte biodiversiteten. Blandt de talrige råd og ideer er der blandt andet eksempler på, hvordan man får vilde plantearter og sommerfugle til at trives i haven, og hvordan haver kan være indgang til at forstå natur og bæredygtig levevis bedre.

2222-181

Kvantefysik og filosofi

TID: 19/12, 1 mandag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Jens Olaf Pepke Pedersen, seniorforsker i klimaændringer, DTU Space

Kvantefysik er en af de mest succesrige teorier, mennesket endnu har udviklet. Den har givet os indsigt i atomernes verden og gjort det muligt at udvikle helt nye teknologier. Men det er også en fysisk teori, som beskriver fænomener, vi ikke kender fra vores dagligdag, som vi ikke har noget godt sprog for, og som også er i modstrid med vores erfaringer. Hvad fortæller kvantefysikken os om verden, og hvad er de filosofiske konsekvenser heraf? I forelæsningen vil vi se på kvantefænomener og teorien, der bruges til at forklare dem, samt diskutere, om nogle af aspekterne har filosofiske konsekvenser.

2312-283

Store spørgsmål om universet

TID: 16/1, 4 mandage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Når mørket falder på, og det gyldne penselstrøg af stjerner glimter på nattehimlen, bliver vi for alvor opmærksomme på det uendelige univers, der omgiver os. Tager vi os tiden til at dvæle ved det sælsomme syn for en stund, trænger de store spørgsmål sig på. Hvor langt er der ud til de lysende stjerner, og hvad kan vi lære om universet ved at kigge på nattehimlen? Er der liv derude, og hvordan kommer vi langt nok ud med vores satellitter til at besvare det spørgsmål? I denne forelæsningsrække vil fire astrofysikere forsøge at besvare nogle af universets mange store spørgsmål. Tag med på en forunderlig rejse langt ud i det (måske?) uendelige univers.

16/01: Hvor langt er der til Månen og stjernerne, og hvad kan man støde på derude? Mads Fredslund Andersen, Telescope and Satellite Manager, Aarhus Universitet

23/01: Hvad ser vi på nattehimlen? Ole Eggers Bjælde, astrofysiker og undervisningsudvikler, Aarhus Universitet

30/01: Hvad har Kepler-missionen afsløret om universet? Mia Sloth Lundkvist, adjunkt i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

06/02: Hvordan bygger man en satellit? Christoffer Karoff, lektor i rumvidenskab, Aarhus Universitet

2312-121

Ekstremt liv

TID: 18/1, 4 onsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Forestil dig at leve et sted uden ilt, med begrænset adgang til vand og mad, under konstant anreb, i totalt mørke eller under ekstreme temperaturforhold. For selv den sejeste vildmarkstype, er det nok ikke lige sagen. For mennesket – der er et ganske almindeligt medlemstort pattedyr – er slet ikke tilpasset til at leve under så ekstreme vilkår. Men det er en lang række andre af klodens arter. Fælles for dem er, at de gennem evolutionen har tilpasset sig nogle helt særlige og ekstreme livsvilkår. Men her holder lighederne også op, for der er tale om vidt forskellige artsgrupper som fx bakterier, amøber, insekter, parasitter, krybdyr og pattedyr. Tag med en række forskere til nogle af verdens mest ekstreme levesteder, og mød de forunderlige arter, der kan leve netop her.

18/01: Mikroorganismernes liv på bunden af dybhavet. Bo Barker Jørgensen, professor i geomikrobiologi, Aarhus Universitet

25/01: Bjørnedyr, der genopstår fra de døde. Nadja Møbjerg, lektor i dyrefysiologi, Københavns Universitet

01/02: Livet med parasitter. Peter Nejsun, lektor i infektionssygdomme, Aarhus Universitet

08/02: Forslugne slanger og bjørne i hi – hvad kan vi lære af dyrenes fysiologi? Tobias Wang Nielsen, professor i zoofysiologi, Aarhus Universitet

2312-282

Vildere naturnationalparker som svar på Danmarks naturkrise?

TID: 28/1, 1 lørdag, kl. 10.15-16.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Rune Engelbreth Larsen, forfatter og idéhistoriker

På globalt plan er ca. 200.000 arter uddøde inden for de seneste 500 år som følge af menneskets udbredelse, naturødelæggelse og resourceforbrug. Dansk natur har det også skidt – faktisk ligger vi i bund i EU – og derfor er der brug for at gentænke en dansk naturforståelse, der i højere grad tager udgangspunkt i naturens egne præmisser. Hvorfor har dansk naturpolitik og naturforvaltning ikke standset den igangværende udryddelse af arter og den generelle naturforarmelse? Denne dag kan du i ord og billeder blive klogere på den danske naturkrise og høre, hvorfor naturnationalparker kan være en del af løsningen på problemet. Konceptet "naturnationalpark", der er opfundet af forelæseren, er under implementering 15 steder i Danmark, hvilket imidlertid også skaber debat om dyrevelfærd, hegn og sikkerhed, når man færdes blandt store dyr som vilde heste, bisoner og elge i danske landskaber. I løbet af dagen kommer vi omkring følgende temaer: Danmarks naturkrise, og hvorfor nationalparkerne ikke har gavnet naturen, naturnationalparker og vildere dansk natur som løsning på naturkrisen, samt udfordringer i dansk natur, dyrevelfærd og hegn.

SE SIDE 79

Gratis: prøv 3 måneders
abonnement på Vid&Sans

2312-287

Kunstig Intelligens

— **TID:** 24/1, 3 tirsdage, kl. 17.30-19.15. Ingen undervisning 30/1
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

Vi omgiver os med kunstig intelligens på mobilens maps, i robotstøvsugere og i Google Translate. Kunstig intelligens skal gøre vores verden lettere og bedre. Men præcis som mennesker skal computere også træne for at lære, og det er ikke helt uden bump på vejen. Også kunstig intelligens indeholder bias. Det opdager vi, når computeren for eksempel viser sig at tænke som en hvid, ufaglært mand. For hvad er i grunden forskellen på den naturlige hjerne og den kunstige hjerne? Og er det fair at forvente gennemsigtige forklaringer af kunstig intelligens, når vores egne mest af alt minder om søforklaringer? Måske skal vi i fremtiden bare lade den menneskelige- og den kunstige hjerne samarbejde i en slags hybrid intelligens.

- 16/01: Hvordan mennesker og computer lærer.** Anders Søgaard, professor i datalogi og sprogteknologi, Københavns Universitet
- 23/01: Innovation med kunstig intelligens.** Anders Kofod-Petersen, professor i anvendt kunstig intelligens, Norges teknisk-naturvidenskabelige universitet
- 06/02: Når almindelige mennesker træner en computer.** Jacob Sherson, professor MSO i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

2312-128

Tre sider af universet

— **TID:** 25/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Helle Stub, cand.scient. i astronomi, fysik og matematik.
 Henrik Stub, cand.scient. i astronomi, fysik og matematik

Vor forståelse af universet har gennem historien været baseret på to ting: Hvad vi har kunnet se og måle, og hvordan vi har fortolket observationerne. Derfor har astronomerne gennem 5000 år haft mange forskellige opfattelser af vort univers. Gennem tre forelæsninger gennemgås udviklingen af det moderne verdensbillede, som det er skabt over de sidste 5000 år. Hver forelæsning omhandler et centralt skridt i denne udvikling: Et verdensbillede formes – hvordan vi er kommet til vores nuværende forståelse af vores plads i universet. Det fysiske univers – hvordan de fysiske love har gjort os i stand til at forstå og fortolke vores observationer af fjerne stjerner og galakser. Det levende Univers – med Big Bang har vi fået en videnskabelig baseret kosmologi.

2312-288

Vores fantastiske planet

— **TID:** 11/4, 7 tirsdage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.
TILRETTELÆGGER: Ivanka Orozova Bekkevold, seniorforsker, ph.d. i geofysik, Niels Bohr Institutet, Københavns Universitet

Vi lever på en både fantastisk og fascinerende planet. Lige her i solsystemets smørhul er der de helt rigtige betingelser for, at livet kan udfolde sig. Men hvor meget ved du om geologien, fysikken, oceanografien og meteorologien, der ligger til grund for dette liv? Gennem fire overordnede temaer kan du lære den blågrønne planet meget bedre at kende, når vi i forelæsningsrækken sætter fokus på den faste jord, havet og atmosfæren, iskapperne, klimaet og vejret. Hvorfor kan vi bruge iskerner til at gøre os klogere på klimaets udvikling? Hvad sker der på bunden af de dybeste have? Hvad bliver konsekvenserne, når indlandsisen smelter? Og hvad foregår der i jorden under vores fødder? En række skarpe forskere giver dig svar på disse spørgsmål og mange flere.

- 11/04: Den vidunderlige verden under vores fødder (på letforståeligt engelsk).** Ivanka Orozova Bekkevold, seniorforsker, ph.d. i geofysik, Københavns Universitet
- 18/04: Klimamennesket: Regent for is, vejr og hav.** Jens Hesselbjerg Christensen, professor i is, klima og geofysik, Københavns Universitet
- 25/04: Hvad iskerner kan fortælle os om klimaforandringer.** Anders Svensson, lektor, Center for Is og Klima, Københavns Universitet
- 02/05: Historien om drivhusgasserne (på letforståeligt engelsk).** Thomas Blunier, professor i geofysik, Københavns Universitet
- 09/05: De store tipping points i klimasystemet.** Helle Astrid Kjær, projektkoordinator, Sektion for Is-, Klima- og Geofysik, Københavns Universitet
- 16/05: Den grønlandske indlandsis og ændringer i havniveauet.** Christine Schøtt Hvidberg, professor i is- og klimafysik, Københavns Universitet
- 23/05: Dybhavets mysterier (på letforståeligt engelsk).** Markus Jochum, professor i oceanografi, Københavns Universitet

2312-294

Naturtur: Ornitologi, fuglestemmer og kommunikation

— **TID:** 7/5, 1 søndag, kl. 10.00-12.30
PRIS: 275 kr., studerende 150 kr.
STED: Mødested: Storkøbenhavns Jagtforening, Mosesvinget 3
UNDERVISER: Bjarne Bo Jensen, biolog

Kom med på en spændende vandretur, der kombinerer den direkte oplevelse af fuglene i naturen og deres sang med beskrivelser af, hvordan de bruger sangen og kaldene i deres kommunikation med hinanden. Nyere forskning tyder på, at nogle fuglearter faktisk forstår grammatiske regler og anvender dem i deres kommunikation. Sangfuglene skal lære deres stemmer via mekanismer, der i stor udstrækning ligner den måde, børn lærer at tale. Vi vil også berøre, om fuglene har kultur og æstetisk sans. Derudover ser vi nærmere på årets gang set fra fuglenes side, og hvor vi igennem året har gode chancer for at se dem. Og så skal vi selvfølgelig lytte til fuglestemmerne, som her i maj synges ud i landskabet for fuld kraft. Vandreturen vil foregå langs stier ved Utterslev Mose, hvor der er et rigt og varieret fugleliv. Turen vil være på 3-4 km.

Religion & filosofi

2222-069

Gå dig klog – i Grundtvigs fodspor

TID: 25/8, 1 torsdag, kl. 15.30-17.30

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

STED: Vor Frue Kirke, Hovedindgangen ved Nørregade

UNDERVISER: Ingrid Ank, leder af Grundtvig-Akademiet

Der er fyldt med fugle, marker og skove i N.F.S. Grundtvigs salmer, men selv tilbragte han det meste af sit liv inden for Københavns bymure i den dengang lille, lukkede og lugtende by, hvor også Søren Kierkegaard og H.C. Andersen gik rundt. Med København som baggrundsramme gjorde Grundtvig sig sine tanker om samfund, skole, frihed, tro og menneskeliv, og var vidne til et samfund i voldsom forandring. Følg med på byvandring i Grundtvigs fodspor, og få et indblik i Grundtvig som både politiker, folkeoplyser, præst og digter.

2222-196

Gå dig klog – filosofisk vandretur

TID: 28/8, 1 søndag, kl. 13.00-15.00

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

STED: Foran Dronning Louises Thehus, Ved Slotshaven 12 (det stråttekte hus for enden af stien)

UNDERVISER: Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

Vandring har for mange filosoffer været et redskab til at finde inspiration. Filosoffer som Kant, Kierkegaard, Nietzsche og Rousseau har alle vandret rundt i naturen og byen for at bevæge tankerne og få sat gang i samspillet mellem krop og sind. Vær med, når Folkeuniversitetet i selskab med filosof Carsten Fogh Nielsen sætter farten ned og drager på en filosofisk vandretur i smukke omgivelser ved Bernstorff Slotshave. Kom med på en skovvandring i godt selskab. Lær, hvordan man tænker og får idéer på farten. Vær med, når vi filosoferer over sprogets forunderlighed, over hvor naturen slutter, og kulturen begynder, og over vores ansvar for at passe på naturen.

2222-197

Grundtvig: Danmarks store mand

TID: 5/9, 6 mandage, kl. 17.00-18.45

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr. Medlemmer af Grundtvigsk Forum har mulighed for at tilmelde sig rækken til rabatpris

STED: Grundtvigsk Forum, Vartov, Store sal, opgang H, Farvergade 27

N.F.S. Grundtvig står som en af de mest centrale skikkelser i Danmark de seneste 200 år. Ofte menes han at være ophavsmand til alt det gode, der definerer Danmark historisk siden 1800-tallet. Det er således blevet en grundfortælling i Danmark, at landet, nationen og folket blev formet efter Grundtvigs tanker om frihed, ånd og fællesskab. Men kan vi virkelig tage Grundtvig til indtægt for alt fra velfærdsstat til tillidskultur? Og har han stadig noget at sige os i dag? Seks grundtvigforskere forsøger at give os svaret, når de går helt tæt på Grundtvig og giver os nye perspektiver på præsten, digteren og samfundsdebattøren.

05/09: Introduktion. Grundtvig: Danmarks store mand. Lone Kølle Martinsen, seniorforsker i historie, Aarhus Universitet

12/09: Den republikanske Grundtvig. Ove Korsgaard, professor emeritus i generel pædagogik, Aarhus Universitet

19/09: Den tillidsvækkende Grundtvig. Sasja Emilie Mathiasen Stopa, postdoc i teologi, Aarhus Universitet

26/09: Den realpolitiske Grundtvig. Jens Lei Wendel-Hansen, ph.d. i historie

03/10: Den mytebrugende Grundtvig. Sophie Bønding, postdoc, Nationalmuseet

10/10: Den fortryllende Grundtvig. Katrine Frøkjær Baunvig, leder af Grundtvig Centeret, Aarhus Universitet

FØLG MED PÅ FACEBOOK

facebook.com
/fuemdrup

2222-018

Hvad enhver bør vide om filosofi

— **TID:** 5/9, 6 mandage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

For de gamle grækere opstod filosofien af en beundrende undren over den verden, de levede i. Dette er en undren, der ikke kun vedrører historiens filosoffer, men alle mennesker til alle tider, for de mest grundlæggende filosofiske spørgsmål er spørgsmål, som vi alle formentlig har undret os over på et tidspunkt: Hvad er det for en verden, vi lever i? Hvad kan jeg vide med sikkerhed? Hvilket slags menneske bør jeg være? Deler andre min erfaring? Hvad er det rigtige at gøre? Og hvordan argumenterer jeg bedst for mine synspunkter?

- 05/09: Det værende: Aristoteles, Immanuel Kant og Martin Heidegger.** Søren Gosvig Olesen, lektor i filosofi, Københavns Universitet
- 12/09: Erkendelse: René Descartes, David Hume og Immanuel Kant.** Hans Fink, docent emeritus i filosofi, Aarhus Universitet
- 19/09: Eksistens: Sokrates, Søren Kierkegaard og Jean-Paul Sartre.** Kresten Lundsgaard-Leth, ph.d. i filosofi, højskolelærer, Den Internationale Højskole
- 26/09: Det logiske: Aristoteles, Gottlob Frege og Ludwig Wittgenstein.** Lars Bo Gundersen, lektor i filosofi, Aarhus Universitet
- 03/10: Det gode og det rigtige: Aristoteles, Immanuel Kant og Bernard Williams.** Morten Dige, lektor i filosofi, Aarhus Universitet
- 10/10: Det der viser sig: Edmund Husserl, Martin Heidegger og Hans Blumenberg.** Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

2222-004

Moderne islam

— **TID:** 5/9, 4 mandage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Philippe Provencal, cand.mag. i semitisk filologi, ph.d. i videnskabshistorie

Islam fylder meget i mediebildet, der ofte præsenterer islam som en religion med et samfundssyn, som har et ideal fra 600-tallet. I virkeligheden har islam altid udviklet sig i forhold til den historiske proces. I løbet af 1800- og 1900-tallet udviklede islamiske teologer tanker og teorier, som skulle sætte islam i overensstemmelse med de samtidige vestlige tanker om modernitet og sociale og videnskabelige fremskridt, og de udviklede sig mod en islamisk liberalisme. Men de moderne tanker vakte oprør i visse grupper, der som modreaktion udviklede fundamentalismen, der igen endte med at få stor indflydelse bl.a. på grund af revolutionen i Iran, og fordi oliemilliarderne tilfaldt konservative regimer. Men de moderne og liberale tanker lever imidlertid videre.

- 05/09: Islams fremkomst, den klassiske kultur og den klassiske islamiske teologi**
- 12/09: Mødet med Europa og kolonialismen og reformismen i 1800-tallet**
- 19/09: De liberale bevægelser inden for islam i det 20. århundrede**
- 26/09: Den moderne fundamentalisme og dens politiske konsekvenser**

2222-019

Filosofiens fire store spørgsmål

— **TID:** 6/9, 4 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Op gennem filosofihistorien har de største filosoffer alle forholdt sig til 4 spørgsmål, der er vigtige for menneskelivet: Hvad er godt, hvad er sandt, hvad er skønt, og er jeg fri til at vælge det? Få et indblik i, hvordan vi gennem tiden har forstået disse spørgsmål og bliv klogere på, hvordan du skal forholde dig til dem i dag.

- 06/09: Det gode.** Hans Fink, docent emeritus i filosofi, Aarhus Universitet
- 13/09: Det sande.** Lars Bo Gundersen, lektor i filosofi, Aarhus Universitet
- 20/09: Det skønne.** Cæcilie Varslev-Pedersen, ph.d. i filosofi, New School for Social Research
- 27/09: Friheden.** Kresten Lundsgaard-Leth, ph.d. i filosofi, højskolelærer, Den Internationale Højskole

2222-199

Hvad er kunst? Filosofisk æstetik fra Hegel og Nietzsche til i dag

— **TID:** 6/9, 5 tirsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Martin Pasgaard-Westerman, ph.d. i filosofi

Filosoffer har siden antikken stillet spørgsmålet: hvad er kunst? Men i filosofien gøres det ikke ud fra forskellige epoker eller genrer. I stedet spørges der til, hvorfor mennesket overhovedet skaber kunst – og hvad det betyder for os at gøre det. Efterhånden som den moderne tid giver nye udfordringer, skabes også nye presserende spørgsmål for menneskets og kunstens forhold, som kunstfilosofien kaster sig over med ny ivrighed: Mister kunsten sin særlige aura med teknikkens fremskridt? Kan kunsten holde stand overfor industriens, kapitalens og politikens logik – eller bliver den selv et politisk instrument? Og hvad er der i det hele taget på spil i moderne kunstværker? I denne forelæsningsrække ser vi nærmere på kunsten i et filosofisk perspektiv. Vær med, når vi overvejer kunstens væsen – fra Hegel og Nietzsche til i dag.

- 06/09: Kunst hos Hegel og Nietzsche – forståelse og udtryk**
- 13/09: Kunst hos Walter Benjamin – aura og reproduktion**
- 20/09: Kunst hos Theodor Adorno – kulturindustri og kritik**
- 27/09: Kunst hos Heidegger og Lyotard – værk og hændelse**
- 04/10: Kunst hos Goodman og Danto – skabelse og fortolkning**

2222-003

Kierkegaard og Løgstrup – Danmarks store eksistenstænkere

— **TID:** 7/9, 6 onsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVERSISER: Bjørn Rabjerg, adjunkt i religionsfilosofi, Aarhus Universitet

Søren Kierkegaard og K.E. Løgstrup er to af Danmarks største eksistenstænkere og kulturkritikere. Både Løgstrup og Kierkegaards tanker om kultur, kristendom og menneskeliv finder sted på et filosofisk og teologisk grundlag. Men der er også universelle overvejelser om selve det at være til. Trods det fælles udgangspunkt er deres tænkning vidt forskellig. Selvom Løgstrup starter stærkt påvirket af Kierkegaard, udvikler han sig til en af Kierkegaards største kritikere. Forelæsningsrækken er en introduktion til to banebrydende tænkere, fortalt igennem de afgørende kritikpunkter, Løgstrup retter mod Kierkegaard. Kom nærmere på uenigheden og de afgørende spørgsmål i livet.

2222-011

Hellenismen: Idéernes smeltedigel

— **TID:** 7/9, 6 onsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVERSISER: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Hellenismen var – ligesom vores tid – en ombyrtnings- og krisetid. Den gamle antikke verden, centreret omkring bystaterne, var forsvundet. I kølvandet på Alexanders den Stores verdensomspændende erobringer strømmede der nu nye religiøse og ofte gnostiske idéer ind i den hellenistiske og romerske verden. Samtidig antog den klassiske teoretiske tænkning fra Platon og Aristoteles mere terapeutiske former. Epikuræerne, skeptikerne og stoikerne havde således det til fælles, at de søgte efter veje til sjælens midt i en angstfuld tid. I samme åndelige klima finder vi også en undseelig bevægelse, som ingen dengang havde forestillet sig skulle ende som romersk statsreligion: De urkristne menigheder, hvor ikke mindst Paulus havde sit virke.

07/09: Nyplatonisme
14/09: Epikuræisme
21/09: Skepticisme
28/09: Stoicisme
05/10: Gnosticisme
12/10: Urkristendom

2222-200

Stat og kirke i Rom og Italien

— **TID:** 26/9, 2 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVERSISER: Thomas Harder, cand. mag. i italiensk og historie, forfatter og oversætter

Rom har været Italiens hovedstad siden 1870, og alt efter hvordan man regner, har byen været centrum i den kristne verden imellem 1.600 og 2.000 år. Paven er i dag på én gang leder af en verdenskirke med over en milliard medlemmer og biskop af Rom. Rom er pavens by, og kirken – den romerske, den italienske og den katolske verdenskirke – er til stede overalt i gadebilledet. Italien er et af de lande i Europa, hvor den katolske kirke står stærkest, men også et land, hvor traditionel religion og verdslig modernitet til stadighed er stødt sammen. Den italienske stat blev skabt mod pavens vilje, og samlivet mellem stat og kirke har aldrig været problemløst. Kirken og religionen spiller en stor rolle i italiensk kultur, politik og samfundsliv, og ligesom i Rom er kirken synligt til stede overalt i Italien.

26/09: Rom – kirkens by
03/10: Den katolske kirke i Italien

2222-201

Filosofien i Frankrig

— **TID:** 1/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVERSISER: Søren Gosvig Olesen, lektor i filosofi, Københavns Universitet

Denne dag vil handle om filosofiens rolle i den franske kultur, som den har etableret sig med opbyggelsen af republikken og i skolesystemet, om de franske filosoffers forhold til videnskaberne, og om én af de største, filosofiske modedannelser nogensinde, eksistentialismen. Vi skal høre om Alain, som blev model for filosofiundervisningen i bredere, folkelige sammenhænge. Dernæst Gaston Bachelard, der står centralt i udviklingen af en videnskabsfilosofi med fokus på de normer for videnskaberne, som viser sig i løbet af videnskabernes historie. Og endelig Jean-Paul Sartre, som slog igennem med sine værker om menneskets situation, overladt til sig selv og med ansvar for eget liv, men på samme tid involveret i etiske og politiske valg med universel rækkevidde.

2222-202

Digtningen og filosofien hos Platon

— **TID:** 3/10, 2 mandage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVERSISER: Benjamin Jon Boysen, ph.d., dr.phil., Syddansk Universitet

Før Platons tid skelnede man ikke mellem digtning og filosofi. Filosofien er en disciplin, der først ser dagens lys med Platon og Sokrates, og som fra begyndelsen forstår sig selv i modsætning til digtningen. Modsat filosofiens selvkontrol, fornuft og visdom ophidser digtningen nydelsen og begæret. Den er illusorisk, bedragerisk og derfor gal, hvorfor filosofien afviser den. Senere bliver forholdet vendt helt på hovedet, idet digtningen og filosofien nu spejler sig i hinanden, for så vidt de har den guddommelige galskab, entusiasme og inspiration til fælles. Hvad er filosofiens forhold til digtningen? Hvorfor denne strid? Hvorfor denne samtidige fjendtlighed og fascination? Er filosofien i sidste ende en form for digtning?

03/10: Digtningens destruktive vanvid
10/10: Digtningens guddommelige vanvid

2222-005

Tro versus tro. Kristendommen i dialog og konflikt gennem 2000 år

— **TID:** 10/10, 1 mandag, kl. 17.15-19.00
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVERSISER: Peter Lodberg, professor MSO i teologi, Aarhus Universitet

I vores samfund møder tro andre former for tro. Vi tror forskelligt og på noget forskelligt, og det kan enten berige eller skabe usikkerhed og modstand, når tro møder tro. Teolog og professor MSO ved Aarhus Universitet Peter Lodberg giver os fortællingen om, hvordan kristendommen gennem 2000 år har mødt andre religioner. Det har været med forståelse, med foragt – og alt derimellem. Samtidig er religionen en del af samfundets instanser og derfor sammenvævet med politik og holdninger. Således har ideologier som marxisme, maoisme og nazisme været med til at forme religionsmøder. Forelæsnningen tager udgangspunkt i bogen 'Tro versus tro – Kristendommen i dialog og konflikt gennem 2000 år' (Kristelig Dagblads Forlag).

2222-211

Hegel: Oplysning for de oplyste

TID: 12/10, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Niels Grønkjær, dr.theol. og religionsfilosof

De idealer, som vi har arvet fra oplysnings-tænkningen, er under pres: Demokrati, natur-beherskelse, universel frihed og fremskridt. Vi lever ikke i en udviklingstid, men i en overgangstid. Det, der var, vender ikke tilbage i den tid, der kommer, og vi ved ikke, hvad der kommer. Den tyske filosof G.W.F. Hegel levede også i en overgangstid. Han kritiserede oplysnings-tænkningen for, at dens idealer var abstrakte, fordi de ikke lod sig forbinde med den konkrete, levede virkelighed. I sin bestræbelse på at oplyse oplysningen sætter han sin lid til kunst, religion og filosofi. Med disse vidensformer kan mennesket forbinde sig med verden i en overgangstid. Forelæsningen vil på den baggrund fremstille og drøfte Hegels filosofi i et nutidigt perspektiv.

2222-188

Eftermiddage i Park Bio på Østerbro: Filosofiens mesterværker II

TID: 24/10, 8 mandage, kl. 12.15-14.00

PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.

STED: Park Bio, Østerbrogade 79

UNDERVISER: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Filosofien vrimler med tanker udtænkt af historiens mange filosoffer og nedskrevet i et utal af filosofiske værker. Alligevel dukker nogle værker oftere op end andre. Hvorfor? Fordi de er i en klasse for sig! Disse filosofiske mesterværker har det med at overleve deres fortolkninger og være en udtømmelig kilde til menneskets forsøg på at forstå sig selv og sin verden. Aristoteles bestemmelse af mennesket som 'det talende dyr', Kants kategoriske imperativ og Rousseaus samfundspagt er eksempler på sådanne store tanker i filosofien, som vi ikke bare har bag os, men stadig i høj grad foran os. Bliv indført i – og udfordret af – en perlerække af filosofiens absolutte mesterværker, når Folkeuniversitetet inviterer til en helt ny udgave af rækken om 'Filosofiens mesterværker' med Kasper Lysemose.

24/10: Platon: Symposion

31/10: Aristoteles: Politikken

07/11: Baruch de Spinoza: Etik

14/11: David Hume: En undersøgelse af den menneskelige erkendelse

21/11: Jean-Jacques Rousseau: Samfundspagten

28/11: Immanuel Kant: Grundlæggelse af sædernes metafysik

05/12: Søren Kierkegaard: Frygt og bæven

12/12: Hannah Arendt: Menneskets vilkår

2222-212

Filosofihistorie – fra antikken til det moderne gennembrud

TID: 24/10, 8 mandage, kl. 17.30-19.15

PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.

Hvad kan vi vide med sikkerhed – og kommer den sande viden fra kosmos, Gud eller fra menneskets egne sanser eller egen fornuft? Hvad vil det sige at være menneske, og hvad er det gode liv? Hvordan er det ideelle samfund indrettet, og hvad er menneskets rolle i det? Forelæsningerne præsenterer nogle af de største og mest betydelige filosoffer, der har eksisteret. Den historiske periode, som strækker sig fra antikken til det moderne gennembrud, byder på mange afgørende filosofiske idéer og tanker. Lær at forstå de filosofiske teorier og deres oprindelse, når vi gennemgår en perlerække af historiens filosofiske tænkere.

24/10: Platon og Aristoteles: Sandhedssøgen og det gode liv. Morten Sørensen Thaning, lektor i filosofi, Copenhagen Business School

31/10: Augustin: Åndelighed og forening med Gud. Anders-Christian Lund Jacobsen, professor i teologi, Aarhus Universitet

07/11: John Locke og David Hume: Sansning og fornuft. Hans Fink, docent emeritus i filosofi, Aarhus Universitet

14/11: René Descartes: Tvivl, erkendelse og videnskab. Thomas Schwarz Wentzer, professor i filosofi, Aarhus Universitet

21/11: Jean-Jacques Rousseau: Retfærdighed, lighed og lov. Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

28/11: Immanuel Kant: Kritik af dømmekraften. René Rosfort, lektor i etik og religionsfilosofi, Københavns Universitet

05/12: G.W.F. Hegel: Om friheden og dens virkeliggørelse. Rasmus Ugilt, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

12/12: Søren Kierkegaard: En eksistensfilosofisk reaktion på det moderne. Cæcilie Varslev-Pedersen, ph.d. i filosofi, New School for Social Research

FÅ VIDEN LIGE IND I ØRERNE

Lyt til forskerne i RADIO4 og som podcast i vidensprogrammerne 'Kraniebrud' og 'Vildspor'

2222-214

Værklæsning: Paulus' 1. brev til korintherne

— **TID:** 24/10, 5 mandage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Troels Engberg-Pedersen, professor emeritus i teologi, Københavns Universitet

Paulus' 1. brev til korintherne er det skrift fra apostlens hånd, der mest tydeligt viser, hvordan han forestillede sig, at de små menigheder, han havde grundlagt rundt omkring, skulle forstå og praktisere deres Kristustro både indadtil og udadtil. Dette brev viser derfor mest slående, hvordan man skal forstå den allertidligste kristendom fra en socialhistorisk/sociologisk synsvinkel. Hvor hørte menighedens medlemmer til i samtidens samfund? Hvordan mente Paulus, at de helt konkret skulle leve indbyrdes som menighed? Måtte de have sex? Eller måtte de ikke? Måtte de deltage i fester med ikke-troende? Hvordan skulle de forholde sig udadtil til ikke-troende? Og ikke mindst: Hvad troede de selv på?

24/10: Kapitel 1-4: Brevindledning og grundlaget (Kristustro og ånd)
31/10: Kapitel 5-7: Sex
07/11: Kapitel 8-10: Forholdet udadtil
14/11: Kapitel 11-14: Forholdet indadtil
21/11: Kapitel 15-16: Grundlaget (opstandelse) og brevafslutning

2222-213

Kan kvinder tænke?

— **TID:** 24/10, 5 mandage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Gitte Pedersen, mag.art. i filosofi

Filosofihistorien byder umiddelbart ikke på mange kvinder. Men de er der. Kvinder, som fx Prinsesse Elisabeth, Anne Conway, Margaret Cavendish og Mary Astell blandede sig i 1600-tallets filosofiske debatter. De debatterede især med og mod den franske filosof René Descartes. Især rettede de kritik mod Descartes' dualisme og mekaniske natursyn. Flere af dem udviklede et natursyn, hvor de så alt i naturen som hængende sammen. I dag er disse kvinder glemt, men Descartes' tanker lever stadig. Med tanke på vores natursyn, hvordan ville verden så se ud i dag, hvis disse kvinders tanker havde vundet indpas i filosofihistorien? På kurset vil vi trække tråde op til nutidens feministiske filosofi.

2222-215

Østens religioner

— **TID:** 25/10, 5 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Østens spiritualitet er kommet til Vesten. Vi dyrker yoga og taler om mindfulness på arbejdspladsen, i privatlivet, og om måden vi skal spise på. Og hvis nogen snyder i skat eller arbejder sort og pludselig oplever, at bilen bryder sammen, taler vi om at blive ramt af karma. Vi møder østens spiritualitet alle vegne. Men hvilke religiøse tanker og traditioner fra Asien bygger disse moderne teknikker og begreber på? Kom med, når vi introducerer til Asiens religioner og deres spiritualitet med nedslag i religionernes historie, begreber og ritualer.

25/10: Østens spiritualitet i Vesten. Marianne Qvortrup Fibiger, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
01/11: Hinduisme, yoga og karma. Marianne Qvortrup Fibiger, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
08/11: Global buddhisme, mindfulness og nirvana. Jørn Borup, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
15/11: Religion i Østasien, zen og Mao. Jørn Borup, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
22/11: Tibetansk religion, Dalai Lama og mandala. Jesper Østergaard, ph.d. i religionsvidenskab, forfatter og underviser, Aarhus HF og VUC

2222-012

Hovedtemaer i Kierkegaards eksistentielle teologi

— **TID:** 26/10, 5 onsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Få en introduktion til Søren Kierkegaards eksistentielle teologi. Vi begynder der, hvor det ender: Med døden. Den er emnet i den lille, men gravalvorlige tekst 'Ved en grav'. Dernæst undersøger vi troen i 'Frygt og Bæven'. I værket 'Philosophiske Smuler' møder vi paradokset, når Kierkegaard spørger: Hvordan kan vi være samtidige med Kristus, selvom det er 2000 år siden, han havde sin gang på jord? Det næste tema er viljen, der undersøges i 'En Lejligheds-Tale'. Viljen er splittet, og vi er derfor fortvivlede – men kan viljen blive én? Svaret findes måske i det sidste tema, kærligheden, som Kierkegaard giver sin udfordrende udlægning af i 'Kjerlighedens Gjerninger'.

26/10: Døden 'Ved en grav'
02/11: Troen 'Frygt og bæven'
09/11: Paradokset 'Philosophiske Smuler'
16/11: Viljen 'En Lejligheds-Tale'
23/11: Kærligheden 'Kjerlighedens Gjerninger'

Kvinderne kommer i fokus til efteråret med forelæsninger om bl.a. kvindelige filosoffer og de mest betydningsfulde kvinder i den tidlige kristendom. Fra Århundredets Festival.

2222-013

Værklæsning: Martin Heideggers 'Væren og tid'

— **TID:** 27/10, 6 torsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVERISER: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

I år 1927 udkom det, som mange regner for det vigtigste værk i det 20. århundredes filosofi: Martin Heideggers 'Væren og tid'. Ligesom tidligere med Descartes' cogito eller Kants kritik blev hele filosofien også her åbnet på ny. Denne gang som en fundamental søgen efter meningen med væren og en fascinerende analyse af den menneskelige eksistens. Hvad enten man i dag filosoferer videre med Heidegger, eller filosoferer imod ham, så er det vanskeligt – måske endda en smule halsløst – at filosofere uden ham. Få en grundig indføring og en gennemgang af centrale temaer i et uomgængeligt mesterværk, når vi ad seks gange besøger "trollmanden fra Meßkirch".

27/10: Værens mening
03/11: Væren i verden
10/11: Væren med hinanden
17/11: Angstens stemning
24/11: Væren til døden
01/12: Samvittighedens stemme

2222-332

Kvindestemmer, kvinderoller og kvindehistorier i den tidlige kristendom

— **TID:** 29/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

Op gennem kirkens historie er kvinder blevet tvunget i baggrunden. Generation efter generation er det blevet fortalt, at det var mænd, der skulle stå i spidsen for kirken, og at kvinden skulle holde sig i baggrunden. Men kvinderne spillede en langt større rolle i den tidligere kristendom, end traditionen tilsiger. Denne dag ser vi nærmere på kvindens rolle i den tidlige kristendom, herunder kvinderne blandt Jesu disciple samt en række centrale kvinder i evangelieberetningerne og i de første menigheder. Først skal vi dog se på forholdet for kvinderne i det antikke Rom. Kilderne tegner ofte et lidt stereotypet billede af romerske kvinder: Enten som dydige hustruer, der spinder uld og føder børn eller som udskøjende og intrigante kvinder, der forfører og bedrager de romerske mænd. Men hvilken rolle spillede kvinderne – og gudinderne – egentlig i romersk religion?

10.00: Kvinder og gudinder i det patriarkalske Rom. Susanne William Rasmussen, dr.phil., ph.d. i antikhistorie og religionssociologi
12.15: Jesu mor Maria, disiplen Maria Magdalene og andre kvinder i evangelieberetningerne. Marianne Aagaard Skovmand, ph.d. i teologi og sognepræst, Nyborg Kirke
14.15: Kvindelige kirkeledere i de første menigheder. Marianne Aagaard Skovmand, ph.d. i teologi og sognepræst, Nyborg Kirke

2222-298

Antikkens store tænkere

— **TID:** 3/11, 6 torsdage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVERISER: Kresten Lundsgaard-Leth, ph.d. i filosofi, højskolelærer, Den Internationale Højskole

Mennesket er det dyr, der undrer sig. I stedet for at acceptere tingene, som de er, spørger vi derfor om, hvorfor tingene mon er, som de er. Oprindeligt var det mytologien, der gav os svar: Det regner, fordi Zeus svinger tordenkilen. De oldgræske filosoffer forsøger herimod at give fornufts-baserede besvarelser på de mest fundamentale spørgsmål. Førsokratikerne bedriver en form for tidlig naturvidenskab: Hvilket materiale består verden af, og hvordan er den ordnet? Hos Sokrates, Platon og Aristoteles omfatter problemhorisonten også etiske og politiske spørgsmål: Hvordan ser den retfærdige stat ud, og hvilke dyder skal man have for at kunne leve et lykkeligt liv? Det gælder dog for alle de 'gamle grækere', at de lidenskabeligt efterstræber viden om den ultimative sandhed.

03/11: Førsokratikerne: Mellem kaos og kosmos
10/11: Sokrates: Mellem uvidenhed og erotik
17/11: Platon: Mellem retfærdighed og tyranni
24/11: Platon: Mellem idéer og fænomener
01/12: Aristoteles: Mellem dyd og dømmekraft
08/12: Aristoteles: Mellem form og stof

2222-218

Politisk filosofi for begyndere

— **TID:** 12/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVERISER: Martin Ammitsbøll Husted, lektor, cand.mag. i historie, filosofi og samfundsfag

Hvad er det gode samfund? Hvad er social retfærdighed? Hvad er den filosofiske argumentation for minimalstaten, og har mindretal rettigheder? Sådanne spørgsmål danner rammen for den tusindårige diskussion om politisk filosofi. Weekendforelæsningen gennemgår og diskuterer spørgsmålene med inddragelse af hovedtænkere i politisk filosofi. Hør om udviklingen i politisk filosofi fra antikken til i dag, forstå de ideologiske rammer for nutidens politiske diskussion og se forbindelserne mellem filosofien og hverdagens politiske emner. Få indblik i bl.a. Platon, Aristoteles, Thomas Hobbes, John Locke, Adam Smith, Karl Marx, Herbert Spencer, Karl Popper, John Rawls, Charles Taylor og Robert Nozick.

2312-003

Frankfurterskolen: Introduktion og aktualisering

TID: 16/1, 5 mandage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Med nylige udgivelser som Søren Maus bog 'Stum tvang' og Pelle Dragsted's 'Nordisk socialisme' er en aktuel kapitalismekritik nået (tilbage) ind i mainstreamen. En lignende bølge af nymarxistisk teori opstod i starten af det 20. århundrede: Frankfurterskolen. En kreds af banebrydende samfundsteoretikere som Horkheimer, Adorno og Marcuse udviklede en kritisk samfundsteori, som i nutidens globale kapitalisme og neoliberalisme lader til at være mere relevant end nogensinde. Hvem var første generation af Frankfurterskolen, og hvad ville de sige om fx den aktuelle klimakrise og de nye kapitalismeformer?

- 16/01: Frankfurterskolens opståen og udviklingen af kritisk teori.** Frederik Boris Hylstrup Olsen, cand.pæd. i pædagogisk antropologi
- 23/01: Theodor W. Adornos sprogkritik.** Steen Nepper Larsen, lektor i uddannelsesvidenskab, Aarhus Universitet
- 30/01: Herbert Marcuse og det éndimensionale samfund.** Frederik Boris Hylstrup Olsen, cand.pæd. i pædagogisk antropologi
- 06/02: Klimakrise og natursyn.** Frederik Boris Hylstrup Olsen, cand.pæd. i pædagogisk antropologi
- 13/02: I kølvandet på Frankfurterskolen – en aktualisering.** Frederik Boris Hylstrup Olsen, cand.pæd. i pædagogisk antropologi

2312-215

Store tanker om hverdagslivets dilemmaer

TID: 16/1, 5 mandage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Livet er fyldt med små hverdagsdilemmaer, der er blandt de mest nærværende og vigtigste dilemmaer i vores liv, fordi de siger noget om, hvem vi er som kollega, ven, ægtefælle, forælder eller bedsteforælder. Det er derfor også oftest de dilemmaer, der kan være de sværeste at håndtere. I disse situationer kan vi finde råd i en række faste udtryk, der kan kaste nyt lys over en fastlåst situation eller hjælpe os med at overskue, hvordan det er bedst at handle. Vi ved allesammen umiddelbart, hvad disse faste udtryk betyder, men hvilke filosofiske overvejelser ligger til grund for dem? Hvor stammer de fra? Hvad betyder de egentligt? Hvorfor siger vi dem? Og hvad kan vi bruge dem til? Tag filosofien i hånden og bliv klogere på disse faste udtryk og forhåbentligt også klogere på, hvordan du skal handle næste gang, du befinder dig i et af livets mange hverdagsdilemmaer.

- 16/01: Find den gyldne middelvej.** Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet
- 23/01: Behandl andre, som du gerne selv vil behandles.** Christina Busk, ejer og stifter af Etikos
- 30/01: Hvor der er vilje, er der vej.** Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet
- 06/02: Målet helliger midlet.** Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet
- 13/02: Hvo intet vover, intet vinder.** Ulrik Houliind Rasmussen, ph.d. i filosofi og lektor på Københavns Professionshøjskole

2312-300

Det Etiske Råd – hvor går dine grænser?

TID: 17/1, 5 tirsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Franck Beck Lassen, projektleder, Det Etiske Råd, og Martin Ejning Christensen, projektleder, Det Etiske Råd

Det Etiske Råd har siden 1987 stimuleret til debat om nye bio- og genteknologier, der berører menneskers liv, vores natur, miljø og fødevarer og taget stilling til etiske spørgsmål, der har at gøre med vores sundhedsvæsen. Etik er noget, man kan blive klogere på ved at diskutere med andre. Andre kan nemlig forlange, at man begrunder sine etiske vurderinger. Alt efter om dine begrundelser er gode eller dårlige, ændrer du selv eller andre måske synspunkt ved at høre om andres argumenter og erfaringer. Du har nu chancen for at arbejde med etiske dilemmaer på samme måde som Det Etiske Råd. Gennem 5 undervisningsgange vil du blive introduceret til anvendt etik, til Det Etiske Råds arbejdsmåde og til aktuelle etiske dilemmaer som Det Etiske Råd har arbejdet med. Du får chancen for at sætte dine egne værdier på spil, for hvert dilemma kræver, at der tages stilling.

2312-081

Lykken og det gode liv

TID: 17/1, 4 tirsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

For de gamle græske filosoffer var spørgsmålet om, hvordan man opnår et lykkeligt eller på anden måde godt liv, det vigtigste overhovedet. I den nyere filosofi har det været mindre centralt, men på det seneste er det kommet i centrum igen. Psykologien har nu også vendt sig mod udforskningen af lykke og livskvalitet, hvilket har ført til ny og spændende viden om betydningen af forskellige følelser og livsomstændigheder – men også til kritik fra filosoffer, som finder det psykologiske lykkebegreb overfladisk eller vildledende. I forelæsningsrækken vil det bl.a. blive behandlet, hvordan og hvorvidt vi kan erkende, hvad der er godt for os selv og andre, hvilken rolle dyderne – positive karakteregenskaber – spiller i det gode liv, hvad håbet betyder, samt hvilke psykiske tilstande og betingelser der indgår i lykken.

- 17/01: Dyderne og det gode liv.** Anne-Marie Søndergaard Christensen, professor i filosofi, Syddansk Universitet
- 24/01: Håbet og det gode liv.** Kresten Lundsgaard-Leth, ph.d. i filosofi, højskolelærer, Den Internationale Højskole
- 31/01: Lykkens psykologi: Behag, tilfredshed, emotioner og livsudfoldelse.** Søren Harnow Klausen, professor i filosofi, Syddansk Universitet
- 07/02: Hvordan kan vi erkende det gode?** Søren Engelsen, ph.d. i filosofi og postdoc ved sundhedsfremme, Roskilde Universitet

2312-199

Spørg filosofien om liv og død

— **TID:** 18/1, 6 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Vi glædes over nyt liv, og samtidig ved vi, at vi alle skal dø. Hvordan kan vi leve i den tilstand? Hvad er meningen med livet, og hvad er tilværelsen egentligt skabt af? Hvad har værdi for os? Kan vi forestille os altings afslutning, og hvad stiller vi op med onskaben og døden? I denne forelæsningsrække spørger vi filosofien om de helt store spørgsmål i tilværelsen. Vi konfronterer os med livet på godt og ondt, graver i det, der optager os allermost, og forsøger at nå til en eller anden form for forståelse. Kom til seks aftener om liv og død. Det giver god mening.

- 18/01: Mening.** Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet
25/01: Livet. Bjørn Rabjerg, adjunkt i religionsfilosofi, Aarhus Universitet
01/02: Døden. Mogens Pahuus, professor emeritus i filosofi, Aalborg Universitet
08/02: Afgrunden. Søren Gosvig Olesen, lektor i filosofi, Københavns Universitet
15/02: Ondskaben. Carsten Bagge Laustsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
22/02: Værdi. Morten Dige, lektor i filosofi, Aarhus Universitet

2312-094

Mystik i kristendommen, islam og buddhismen

— **TID:** 18/1, 3 onsdage, kl. 19:30-21:15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Dorthe Enger, forfatter, cand.mag. i engelsk, religion og filosofi

Mød mystik i kristendommen, islam og buddhismen. Vi starter med en introduktion til mystik som et individuelt, socialt og biologisk fænomen og præsenterer forskellige teorier om emnet. Alle kan få en mystisk oplevelse – også ikke religiøse mennesker. Oplevelsen tager farve af den kulturelle kontekst, men der er også fællestræk. Der er tale om en højdepunktsoplevelse, der kan ændre livet for den, der har den. Dernæst introduceres kristen, islamisk og buddhistisk mystik. Der bliver gravet dybt i fortællingerne om de tre religionsgrundlæggere for at finde forskelle og ligheder i deres dannelsesrejse. I forbindelse med den buddhistiske mystik trækkes der tråde til mystikkens rolle i underholdningsindustrien i Vesten.

- 18/01: Introduktion til mystik**
25/01: Kristen og islamisk mystik
01/02: Buddhistisk mystik og mystikkens rolle i Vesten i dag

2312-194

Et menneske af kvalitet

— **TID:** 19/1, 7 torsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

"Du har altid været rig, køn og i super god form. Hvor er det dog imponerende, at du har mere end 450 venner på Facebook. Og hvilken IQ! Skål for dig og tillykke med dagen!" Er det de kvaliteter, vi håber, at venner og familie fremhæver under skåltaler til vores runde fødselsdage? Eller er det noget helt andet, vi sætter pris på ved andre – og håber andre ser i os? Siden antikken har filosoffer, teologer og tænkere funderet over menneskelivets værdi. De har overvejet, hvilke dyder og kvaliteter vi bør stræbe efter. Både for at give vores eget liv værdi og skabe gode relationer til kollegaer, venner, kærester og familie, men også som fundamentet til et samfund, vi har lyst til at dele med hinanden. Bliv introduceret til, hvad historiens tænkere har tænkt om en række udvalgte menneskelige kvaliteter. Og få større indsigt i, hvad der kendetegner et menneske – af kvalitet.

- 19/01: Dannelse.** Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet
26/01: Generøsitet. Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet
02/02: Venskab. Søren Gosvig Olesen, lektor i filosofi, Københavns Universitet
09/02: Mod. Hans Fink, docent emeritus i filosofi, Aarhus Universitet
16/02: Kærlighed. Søren Gosvig Olesen, lektor i filosofi, Københavns Universitet
23/02: Humor. Anne Engedal, cand.mag. i filosofi og direktør, Videnslyd
02/03: Myndighed. Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

2312-001

Eksistentialismens store tænkere

— **TID:** 19/1, 6 torsdage, kl. 19:30-21:15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVISER: Kresten Lundsgaard-Leth, ph.d. i filosofi, højskolelærer, Den Internationale Højskole

Kom tæt på seks af filosofihistoriens største eksistenstænkere, som på hver deres måde forsøgte at stille os til regnskab for tilværelsens vanskeligste spørgsmål: Hvem er jeg? Hvad er mennesket for en størrelse? Og hvordan kan vi leve et menneskeligt liv, der er værd at leve? Denne forelæsningsrække vil se på, hvordan de største tænkere inden for eksistentialismen hver især gentænker det sokratiske grundspørgsmål om, hvad menneskelivet (altså 'eksistensen') er for noget. Med udgangspunkt i eksistentialisternes fokus på fænomener såsom ironi, angst, medlidenhed, moral, samvittighed og dét at vælge på forskellig vis vil det blive fremhævet, hvad det vil sige, at vi ikke kan forstå det eksisterende menneskes afgørende udfordringer, hvis vi ikke forstår, at eksistensens grundlæggende vilkår er frihed.

- 19/01: Sokrates**
26/01: Søren Kierkegaard
02/02: Arthur Schopenhauer
09/02: Friedrich Nietzsche
16/02: Martin Heidegger
23/02: Jean-Paul Sartre

2312-064

Hvorfor har vi de værdier, vi har? En indføring i Nietzsches Moralens genealogi

— **TID:** 19/1, 5 torsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVERISER: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Hvad er godt? Hvad er ondt? Sådan har moralfilosofien spurgt igen og igen. Kedelige spørgsmål, mente Nietzsche. Og de efterfølgende værdidebatter har mest tjent til at forhindre en egentlig undersøgelse af moralen. En sådan undersøgelse ville kræve, at man begyndte at filosofere med hammeren, som Nietzsche udtrykte det. Han stillede derfor en ny type mere hårdtslående spørgsmål: Hvorfor har vi de værdier, vi har? Hvem har haft brug for at skabe dem? Og hvad er de sidenhen blevet anvendt til? I kurset følger vi Nietzsches forviklede og farlige stier og får en grundig indføring i et af hans betydeligste værker.

19/01: Indføring: Nietzsches tænkning
26/01: Moralens genealogi, 1. del: Herre- og slavemoral
02/02: Moralens genealogi, 2. del: Skyld og dårlig samvittighed
09/02: Moralens genealogi, 3. del: Asketiske idealer
16/02: Afslutning: Zarathustras have

2312-092

Eftermiddage i Park Bio på Østerbro: Filosofiens mesterværker

— **TID:** 23/1, 8 mandage, kl. 12.15-14.00
PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.
STED: Park Bio, Østerbrogade 7
UNDERVERISER: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Filosofien vrimler med tanker udtænkt af historiens mange filosoffer og nedskrevet i et utal af filosofiske værker. Alligevel dukker nogle værker oftere op end andre. Hvorfor? Fordi de er i en klasse for sig! Disse filosofiske mesterværker har det med at overleve deres fortolkninger og være en udtømmelig kilde til menneskets forsøg på at forstå sig selv og sin verden. Platons idéer, Descartes' cogito, Kants kritik og Heideggers værensspørgsmål er eksempler på sådanne store tanker i filosofien, som vi ikke bare har bag os, men stadig i høj grad foran os. Bliv indført i – og udfordret af – en perlerække af filosofiens absolutte mesterværker.

23/01: Platon: Staten
30/01: Aristoteles: Den nikomakhæiske etik
06/02: Augustin: Bekendelser
13/02: René Descartes: Metafysiske meditationer
20/02: Immanuel Kant: Kritik af den rene fornuft
27/02: Søren Kierkegaard: Kjerlighedens Gjerninger
06/03: Friedrich Nietzsche: Moralens genealogi
13/03: Martin Heidegger: Væren og tid

2312-142

Den videnskabelige revolution

— **TID:** 29/1, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVERISER: Casper Andersen, lektor i idéhistorie, Aarhus Universitet

Den videnskabelige revolution i 1600-tallet medførte store ændringer i videnskabernes syn på menneske, natur, samfund og Gud. Denne dag sætter vi spot på konfliktlinjer i periodens videnskab, herunder det sol-centrede verdensbillede, opkomsten af det eksperimentelle videnskabsideal og retssagen mod Galileo Galilei i 1633. Vi kommer omkring de store mænd og kvinder i tidens videnskab, og på den baggrund vil forelæseren give sit bud på, hvad der gør dette til en så vigtig periode i opkomsten af vores moderne verden.

2312-002

Af folket, for folket, ved folket: Demokratiets og populismens idéhistorie

— **TID:** 20/2, 5 mandage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVERISER: Claus Christoffersen, BA i filosofi og oldtidskundskab

Lincolns berømte beskrivelse af demokratiet som et styre af folket, for folket og ved folket fremstiller i virkeligheden det moderne demokratis problem. For hvad vil et styre 'ved folket' sige? Hvad er folket, har folket en vilje, skal dets magt begrænses, og hvordan kommer dets vilje til udtryk? De spørgsmål kæmper demokratiet med i hele det moderne demokratis historie, og denne kamp giver sig udslag i en vedvarende og meget intens debat om, hvad demokrati overhovedet er, samtidig med at kampen skaber den populisme, der på en og samme tid er et barn af demokratiet og en trussel mod demokratiet. Vi følger populismens og det moderne demokratis idéhistorie fra de amerikanske forfatningsfædre til i dag.

2312-035

Schopenhauers etik og livsfilosofi

— **TID:** 21/2, 5 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVERISER: Martin Pasgaard-Westerman, ph.d. i filosofi

Arthur Schopenhauer er kendt som pessimismens filosof. Men sammen med beskrivelsen af verden som et jammerligt sted formulerer Schopenhauer også en smuk og humanistisk 'medlidenhedsetik'. I modsætning til Kants pligtetik udformer Schopenhauer et anderledes imperativ, der tager udgangspunkt i det andet menneskes (eller dyrs) smerte og lindringen heraf. I sine 'Aforismer om livsvisdom' formulerer Schopenhauer med udgangspunkt i menneskets personlige karaktertræk en række leverejler, der godt nok ikke kan gøre os lykkelige, men dog guide os til at få et så behageligt og tåleligt liv som muligt. Få en indføring i Schopenhauers etik og livsfilosofi.

21/02: Verden som vilje og forestilling
28/02: Viljens frihed
07/03: Medlidenhed som moralens grundlag
14/03: Individualitet og menneskets karakter
21/03: Livsvisdom

Peter Lund Madsen styrer slagets gang til arrangementet 'Hjernen gennem 100.00 år'. Her med Andreas Roepstorff og Thomas Bolander i samtale om sociale hjerner og kunstig intelligens.

2312-065

Værklæsning: Søren Kierkegaards 'Kjerlighedens Gjerninger'

TID: 23/2, 6 torsdage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

UNDERVISER: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Søren Kierkegaards 'Kjerlighedens Gjerninger' er et af de smukkeste og mest udfordrende værker om kærligheden i den europæiske idéhistorie. En radikal udlægning af den kristne kærlighed holdes her op imod begreberne om kærlighed fra den antikke verden: Elskoven og venskabet. For Kierkegaard er den kristne kærlighed først og fremmest til stede i handlingen – men Kierkegaard rokker samtidig ved vores forestilling om, hvad det overhovedet vil sige at handle. Således er fx barmhjertighed en kærlighedens gerning, selvom den intet formår at udrette. Bogen er inddelt i en række kortere taler, hvoraf vi undersøger seks af dem.

23/02: Om kærlighedens skjulte liv der kendes på frugterne

02/03: Om kærlighedsbuddet: Du skal elske Næsten!

09/03: Om at kærligheden er lovens fylde

16/03: Om vores pligt til at forblive i kærlighedens gæld til hinanden

23/03: Om kærlighedens opbyggelighed

30/03: Om barmhjertigheden, der intet kan give og intet formår at gøre

2312-221

Oldtidssagaernes verden

TID: 25/2, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Annette Lassen, lektor i nordiske studier, Københavns Universitet

Oldtidssagaerne fortæller om vikinger og sagnhelte – Ragnar Lodbrog, Kraka, dragedræberen Sigurd Favnersbane og skjoldmøen Brynhild og mange flere. De handler om oprørere af begge køn, om dengang konger og helte havde kæmpestørrelse og -kræfter, og guderne gik på jorden. Heltene drager ud i verden på deres langskibe for at skaffe sig rigdom og berømmelse og møder drager, jætter og trolde i vildniset, levende dødninge i gravhøje, bestialske bersærker og vanvittige vikinger. Ligesom mændenes er kvindernes råderum stort: Kraka, Ragnar Lodbrogs dronning, der ikke bare er klog, men hård som stål, styrer en hær. Selvsikre kongedøtre, møkonger, regerer som væbnede konger. Den stærkeste skjoldmø, Brynhild, retter sit oprør mod den øverste gud, Odin. Igennem århundrederne har oldtidssagaerne inspireret finkultur og fantasy: Fra Saxos Danmarkshistorie, Wagners Nibelungens ring, Tolkiens Ringenes Herre, TV-serierne Vikings og Game of Thrones. Kurset giver en introduktion til oldtidssagaernes verden, temaer og samfund og til den tid, hvori sagaerne blev skrevet.

2312-037

Jürgen Habermas – samtalens tænker

— **TID:** 28/2, 4 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

I 2019 udgav Jürgen Habermas sit formentligt sidste hovedværk: 'Også en filosofihistorie'. Betragter man hele Habermas' forfatterskab, er det tydeligt, at Habermas er samtalens tænker. For ham er det gennem samtalen, at vi søger indbyrdes forståelse, selv om vi ikke er ens eller enige. Her hersker ikke magten, men det bedre arguments tvangsløse tvang. Også i Habermas' sidste værk er samtalen i fokus. Her udvides den til at omfatte religionen. Frem til det moderne har religionen i alle civilisationer ydet den grundlæggende tydning af tilværelsen. Kom med, når vi introducerer Jürgen Habermas på baggrund af hans seneste udgivelse og tidligere forfatterskab.

28/02: Det bedre arguments ejendommelige tvangsløse tvang. Steen Nepper Larsen, lektor i uddannelsesvidenskab, Aarhus Universitet

07/03: Habermas' politiske tænkning. Heine Andersen, professor emeritus i sociologi, Københavns Universitet

14/03: Tro og viden: Et hegelsk tema hos Habermas. Niels Grønkjær, dr.theol. og religionsfilosof

21/03: Var det de religiøse sprog- og tankeformer, der skabte Det Moderne? Steen Nepper Larsen, lektor i uddannelsesvidenskab, Aarhus Universitet

2312-042

De hemmelige evangelier

— **TID:** 1/3, 4 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Marianne Aagaard Skovmand, ph.d. i teologi og sognepræst, Nyborg Kirke

Ikke alle Jesusfortællinger fra oldkirken kom med i Bibelen. Bliv klogere på apokryferne, Thomasevangeliet, Judasevangeliet og Mariaevangeliet, når vi her introducerer til de såkaldte apokryfe evangelier og deres alternative kristendom. Tag med på en rejse gennem de hemmelige evangelier, når vi går i dybden med de enkelte skrifter.

01/03: Apokryferne. Hvor blev de læst, af hvem og havde de et særligt formål?

08/03: Thomasevangeliet

15/03: Mariaevangeliet

22/03: Judasevangeliet

2312-039

Jesus i den tidlige kristendom

— **TID:** 4/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Anders-Christian Lund Jacobsen, professor i teologi, Aarhus Universitet

Hvem var Jesus ifølge de første kristne? Evangelierne – de tidligste kristne tekster, som vi finder i Det Nye Testamente – tegner meget forskellige billeder af Jesus. Var han Guds søn, som blev født i menneskeskikkelse af Jomfru Maria? Var han tømreren fra Nazareths søn, der havde særlige guddommelige evner? Var han det evige guddommelige skaberord, der blev født som menneske i den verden, som han selv havde skabt? For Paulus er det interessante ikke Jesu liv. Han fokuserede helt og holdent på den korsfæstede og opstandne Kristus. I århundrederne efter Jesu død er forestillingerne om Jesus blevet endnu mere mangfoldige.

2312-131

Kan filosofien gøre os klogere på flygtninge?

— **TID:** 27/3, 1 mandag, kl. 17.15-19.00
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISER: Frank Beck Lassen, projektleder, Det Ethiske Råd

Ordet flygtninge aktiverer meget forskellige tanker hos os. Nogle tænker på menneskerettigheder, imens andre tænker på lejre, øde øer eller overfyldte både på åbent hav. Flygtningedebatten har været en af de vigtigste og sværeste debatter i dansk politik i de seneste par år. Men hvordan kan det være, at flygtningespørgsmålet indtager en så central rolle i vores politiske debat? Hvorfor kan vi ikke 'bare' mødes om at hjælpe mennesker i nød? Og hvad ligger til grund for, at nogle flygtninge er undtaget asylsystemet og smykkeloven, mens andre flygtninge ikke kan komme udenom landets love? Forelæsningsen vil gå bag om vores almindelige politiske diskussioner om flygtninge, migranter og integration. Aftenen slutter af med, at du vil blive stillet en række fundamentale spørgsmål om flygtninge, som forhåbentligt vil føre over i en fælles diskussion.

2312-123

Eftertanker: Forskeren og hospitalspræsten om et liv i trods og taknemmelighed

— **TID:** 29/3, 1 onsdag, kl. 19.30-21.15
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISERE: Mickey Gjerris, cand.theol., lektor i bioetik, Københavns Universitet, og Lotte Mørk, hospitalspræst på Rigshospitalet

De fleste kender til at føle taknemmelighed over tilværelsen, fx når vi mødes af forståelse og kærlighed. Andre gange rammes vi af sygdom, ulykker og andre menneskers ubetænksomhed og ondskab. Her kan det være mere end svært ikke at reagere med vrede og trods. Den gammeltestamentlige skikkelse Job vil lære os, at det hele skal modtages i taknemmelighed, imens digteren Dylan Thomas vil have os til at protestere over tilværelsens grundvilkår. Samtalen mellem hospitalspræst Lotte Mørk og bioetiker Mickey Gjerris handler om at finde balancen mellem de to synspunkter og leve med både trods og taknemmelighed i en tilværelse, hvor man bliver sprunget over i køen, møder ufortjent kærlighed, skal miste dem, man elsker allermost og får lov at høre fuglesang.

2312-107

Tørklædets historie – mellem politik og symbolik

— **TID:** 30/3, 1 torsdag, kl. 17.15-19.00
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISER: Louise Rognlien, ph.d.-studerende i idéhistorie, Aarhus Universitet

Det islamiske tørklæde er et af de mest omdiskuterede symboler i dag, og det er ikke noget nyt, at tørklædet fungerer som knudepunkt i en lang række offentlige debatter. Men hvorfor er islamiske tørklæder så omdiskuteret? Hvad er det med tørklædet, der fortsætter med at provokere og berøre os? Gennem nedslag i tørklædets historie og hverdagsudtryk vil du denne aften få indsigt i, hvordan tørklædet er et politisk symbol, der skaber mening, vækker følelser og krydser grænser. Bliv klogere på det islamiske tørklæde – dets historie og dets plads i dagens samfund – og få indblik i, hvorfor diskussionerne om de islamiske tørklæder handler om alt fra ligestilling, feminisme og religion i offentligheden til national identitet, integration og vold.

2312-115

Verdens store religioner

— **TID:** 12/4, 6 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Religion giver os svar på spørgsmål om verdens skabelse, menneskets liv og død og mening med livet. I religionerne finder vi også en fælles historie, og vi skaber fælles traditioner. Religion tilbyder mennesket et særligt livssyn og særlige leveregler. Men religionerne er ganske forskellige, og det kan nogle gange være vanskeligt at begribe andre religioner og deres praksisser. I denne forelæsningsrække kan du se på verden gennem de store religioner og få kvalificerede perspektiver på spørgsmålene: Hvordan opstod de religiøse traditioner? Hvilken udvikling har de gennemgået? Og hvad står de for i dag? Få et indblik i fem religioners basale overbevisninger og værdier fra et historisk forankret, men nutidigt perspektiv.

- 12/04: Indledning om religioner og deres betydning.** Marianne Qvortrup Fibiger, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
- 19/04: Jødedom.** Anne Boukris, cand.comm. i interkulturel kommunikation og minoritetsstudier, tidligere direktør for Jewish Museum Oslo
- 26/04: Buddhisme.** Jesper Østergaard, ph.d. i religionsvidenskab, forfatter og underviser, Aarhus HF og VUC
- 03/05: Islam.** John Møller Larsen, ph.d. i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
- 10/05: Hinduisme.** Marianne Qvortrup Fibiger, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
- 17/05: Kristendom.** Else Marie Wiberg Pedersen, lektor i systematisk teologi, Aarhus Universitet

2312-067

Værklæsning: Platons 'Staten'

— **TID:** 17/4, 6 mandage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVISER: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Platons 'Staten' er et af de filosofiske hovedværker, der har den længst virkende og dybest gående betydning for europæisk tænkning. Den præsenterer ikke bare en kontroversiel politisk filosofi, men også originale etiske, æstetiske, erkendelsesteoretiske og metafysiske overvejelser – altså alt i alt en totaltydning af den menneskelige tilværelse. Bogen er ikke blot en filosofisk traktat. Den er også et litterært mesterværk, hvor forfatteren Platon med litterære former – først og fremmest dialog og myte – formår at gribe ind i det filosofiske indhold, så læseren selv må tænke med og videre. Som alle klassiske værker er 'Staten' et værk, vi stadigvæk har mere foran os end bagved os, og vi vil på kurset fortsætte dialogen med dette uomgængelige værk.

- 17/04: Introduktion til Platon og Sokrates**
24/04: En dialog om retfærdighed
01/05: En by i ord
08/05: Idéer og idélære
15/05: Hulelignelse og pædagogik
22/05: Digterkritik

2312-066

Værklæsning: Hannah Arendts 'Menneskets vilkår'

— **TID:** 26/4, 5 onsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Hannah Arendts hovedværk, 'Menneskets vilkår', er et af de mest fascinerende bidrag til forståelsen af mennesket i det 20. århundredes tænkning. Mennesket beskrives her ud fra tre aktivitetsformer: Arbejde, fremstilling og handling. Arendt fremhæver menneskets evne til at begynde, og at denne evne afhænger af forholdet til fødslen. Mennesket er selv en begyndelse, og kan gennem sit forhold til sin begyndelse, begynde på noget nyt. Med dén grundidé genfortolkede Arendt Aristoteles' gamle bestemmelse af mennesket som 'det politiske dyr'. Samtidig mente hun, at dette 'politiske dyr' var ved at uddø. Mennesket var ved at forvandle sig til 'det arbejdende dyr', og politik var ved at forvandle sig fra en samtale om det gode liv til en forvaltning af det blotte liv.

- 26/04: Introduktion til 'Menneskets vilkår'**
03/05: Vita activa og vita contemplativa
10/05: Arbejde og fremstilling
17/05: Fremstilling og handling
24/05: Handling og tænkning

2312-126

Gå dig klog – filosofisk byvandring

— **TID:** 10/6, 1 lørdag, kl. 13.00-15.00
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
STED: Østbanegade ved Nordhavn Station
UNDERVISER: Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

Vandring og byliv har for mange filosoffer været både et redskab til at finde inspiration og en arena at filosofere på. Filosofer som Sokrates, Kant, Kierkegaard, Sartre og Rousseau har alle vandret rundt i byens gader for at debattere filosofi med andre af byens borgere og for at bevæge tanker og få sat gang i samspillet mellem krop og sind. Vær med, når Folkeuniversitetet i selskab med filosof Carsten Fogh Nielsen sætter farten ned og drager på filosofisk byvandring. Kom med på en tur rundt i det up-and-coming-kvarter, Nordhavnen, samtidig med at vi sætter fokus på, hvad byen har betydet for tænkningen.

FÅ VIDEN LIGE IND I ØRERNE

Lyt til 'Kraniebrud' og
 'Vildspor' i RADIO4
 og som podcast

Arkæologi & historie

2222-392

Den lyse middelalder: Danmark og Europa 500-1300

TID: 5/9, 5 mandage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

UNDERVERSISER: Brian Patrick McGuire, professor emeritus i middelalderhistorie, Roskilde Universitet

I forelæsningsrækken skal vi se nærmere på, hvordan Europa og Danmark blev til, og hvordan middelalderen er meget bedre end sit 'mørke' rygte. Undervejs møder vi fremtrædende personer som Karl den Store og hans drøm om et kristent kejserrige, den angelsaksiske Wilfrid, også kendt som Bonifacius, der bragte romersk kristendom til Nordeuropa og den mystiske Poppo og hans mission til Harald Blåtand. Vi møder også Pierre Abélard, der udfordrede den kristne lærdom, forførte Heloise og endte sit liv som munk – og netop Heloise, der krævede, at Abélard blev hendes åndelige vejleder. Og så er der den stridbare Eskil, Lunds ærkebisp, der endte sit liv som ydmyg cisterciensermunk.

05/09: Fra antik til middelalder 500-700

12/09: Den mørkeste tid 700-1000

19/09: Vendepunktet 1000-1200

26/09: Vækstens århundrede 1100-1200

03/10: Opgøret mellem konger og præster 1200-1300

2222-222

På sporet af renæssancens Norditalien

TID: 5/9, 3 mandage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

Norditaliens byer som Firenze, Siena, Venedig og Milano fortæller et afgørende kapitel i verdens historie. I renæssancen gennemgik byerne en intens økonomisk, politisk og social udvikling. Omvæltningerne dannede grobund for en helt særlig kulturel opblomstring. Her skabte bl.a. Dante, Petrarca, Machiavelli, Botticelli, da Vinci, Michelangelo og Raphael værker, der kom til at stå som symboler på en ny tid. Værker, som indeholder et universelt budskab, der berører beskueren og læseren på tværs af tid og sted. Tag med tilbage til renæssancens Norditalien, og få indblik i historien og den fantastiske billedkunst, arkitektur og litteratur, der blev til netop her.

05/09: **Historien: Renæssancens Norditalien.** Steffen Heiberg, historiker og fhv. forskningschef, Det Nationalhistoriske Museum Frederiksborg Slot

12/09: **Kunsten og arkitekturen.** Hans Jørgen Frederiksen, lektor emeritus i kunsthistorie, Aarhus Universitet

19/09: **Litteraturen.** Trine Arlund Hass, Carlsberg Foundation Junior Research Fellow at Linacre College, University of Oxford.

2222-264

Christian 4.s Europa

TID: 6/9, 6 tirsdage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 660 kr., studerende 360 kr.

UNDERVERSISER: Jakob Danneskiold-Samsøe, fil.dr. i historie og videnskabshistorie

Perioden fra 1588 til 1648 er en tid med ufattelige rædsler – krige, hekseafbrændinger, inkvisition, oprør, sult og armod. Men det er også en tid, hvor Europa begynder at underlægge sig resten af verden – hvor den moderne stat grundlægges, hvor filosoffer, astronomer og læger revolutionerer synet på universet og kroppen, og hvor kunstnere som Shakespeare, Rembrandt og Velázquez skaber udødelig kunst. Over seks tirsdage dykker vi ned i denne farverige tid – med fokus på både udvalgte temaer og de forskellige dele af Europa.

06/09: **Europakortet: Stater og dynastier. Religiøse splittelser**

13/09: **Habsburgerne: Det spanske verdensrige. Østrig**

20/09: **Frankrig og opkomsten af den moderne stat: Frankrig – centralmagt og lokalmagt. Trediveårskrigen og den militære revolution**

27/09: **De nye handelsmagter: England og Nederlandene**

04/10: **Landene i øst: Polen, Litauen og Rusland. Osmannerriget**

11/10: **Mod nye horisonter: Europas kolonier. Den videnskabelige revolution**

2222-237

Det gamle Ægypten

— **TID:** 6/9, 3 tirsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Kim Ryholt, professor i ægyptologi, Københavns Universitet

For over 5.000 år siden opstod et af verdens ældste riger: Det gamle Ægypten. Det eksisterede i næsten 3.000 år og var centrum for en blomstrende kultur, som man stadig kan se tegn på i dag. De fleste af os tænker på pyramiderne, Nilen, faraoer og mumier, men kulturen rummede meget mere end det. Tag med på en rejse gennem oldtidens Ægypten, og bliv klogere på den særlige kultur, der herskede i det gamle rige, og hvilken betydning det har haft for historien. Kim Ryholt, der deltager i udgravninger og er ansvarlig for et internationalt forskningsprojekt om folkelige papyri, indvier dig i væsentlige fund gjort i oldtidsmanuskripterne – fra dramaerne, der udspillede sig under dynastierne, og til de oldægyptiske fortællinger.

2222-386

Den nye verdensorden – det gamle og det nye Jerntæppe

— **TID:** 6/9, 4 tirsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Vibe Tjernansen, cand.mag. i historie og journalist

Da Jerntæppet sænkede sig over Europa efter 2. verdenskrig, skyldtes det anerkendelsen af to vigtige begreber: Imperier og interessesfærer. Begge dele forsvandt eller blev irrelevante, efter kommunismens kollaps i 1989/91. Troede vi. Putins invasion af Ukraine den 24. februar 2022 viser krystalklart, at begreberne er 'alive and kicking'. Kigger man nærmere efter, har de aldrig været ude. Kun i vores naive forestilling. Forelæsningerne giver en historisk baggrund for den nye verdensorden.

06/09: Interessesfærer? Fra Molotov-Ribbentrop-pagten til Jalta-konferencen

13/09: Det stramme jerntæppe. Fra Øst-Tyskland 1953 til Polen 1981

20/09: Kommunismens fald i 1989/91

27/09: Den nye verdensorden. Fra Natos løfte i 1990 til Putins invasion i 2022

2222-240

Historien om Danmark – fra stenalder til middelalder

— **TID:** 7/9, 6 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Hvordan udviklede vores samfund sig fra jægerstenalder til bondestenalder med bosættelser? Hvilke store begivenheder og opfindelser var med til at skabe det Danmark, vi kender? Seks forskere opruller Danmarks historie fra år 13.000 f.v.t. til år 1536. Hør om rensdyrjægere, de første bønder, moselig, hærgende vikinger, store kirkebyggerier, blodige borgerkrige og blomstrende hofkultur igennem kultur- og socialhistoriske forandringer. Kom et spadestik dybere ned i første del af den lange historie om vores lille land.

07/09: Jægerstenalderen. Bjørnar Måge, Museumsinspektør, Museum Lolland-Falster

14/09: Bondestenalderen. Niels Nørkjær Johannsen, lektor i arkæologi, Aarhus Universitet

21/09: Bronzealderen. Flemming Kaul, museumsinspektør, Nationalmuseet

28/09: Jernalderen. Xenia Pauli Jensen, seniorforsker, Moesgaard Museum

05/10: Vikingetiden. Mads Ravn, forskningschef og museumsinspektør, Vejlemuseerne

12/10: Middelalderen. Poul Grindler-Hansen, museumsinspektør og seniorforsker, Nationalmuseet

2222-278

Har kvinder en historie?

— **TID:** 7/9, 5 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Læser man om krige, erobringer, togter, kongemagt, kriser og revolution er det ikke ofte, at en kvinde spiller hovedrollen. Men hvorfor egentlig ikke? Kvinder har jo også spillet en rolle i disse begivenheder og udviklinger. I de senere år er vi blevet mere og mere opmærksomme på, hvem der får lov at blive nævnt i historiebøgerne, og i denne række vil fem forskere udlægge deres forskning om kvindehistorie. For hvem er historien egentlig for, hvis kun halvdelen er repræsenteret? Vi skal høre om bl.a. kulturens kvinder, magtens kvinder, kvinder i krig og nutidens kvindekamp med afsæt i udvalgte personer.

07/09: Overblikforelæsning: Har kvinder en historie? Lone Kølle Martinsen, ph.d., seniorforsker i historie, Aarhus Universitet

14/09: Magtens kvinder. Carsten Jahnke, lektor i historie, Københavns Universitet

21/09: En kvinde i krig – modstandskvinden Jutta Graae. Trine Engholm Michelsen, ph.d. og forfatter

28/09: Inuitkvindens liv – Arnarulunnguaq og den femte Thuleekspedition. Ivalo Katrine Birthe Foget Olsvig, cand.mag. i grønlandske og arktiske studier, konsulent og foredragsholder

05/10: 150 års kvindekamp. Astrid Elkjær Sørensen, postdoc i historie, Aarhus Universitet

2222-186

Forstå Sverige

— **TID:** 7/9, 4 onsdage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Andreas Marklund, ph.d., seniorforsker, Enigma – museum for post, tele og kommunikation

Vær med, når den svensk-danske historiker Andreas Marklund giver et makrohistorisk perspektiv på vores nabolands fremvækst. Tag med på en tour de force gennem 500 års svensk historie – fra de store krige og krigsriske konger over 1800-tallets sult og armod, tabet af Finland i 1809, 1900-tallets folkehjem, krigserfaringerne og erindringerne fra 2. verdenskrig og nutidens udfordringer og nyfortolkninger af det svenske – fra Det Stockholmske Blodbad til Sverigesdemokraterne.

2222-244

Byvandring: Vestindiske og afrikanske skæbner i København

TID: 13/9, 4 tirsdage. Forelæsningen 13/9 er kl. 17.15-19.00. Alle byvandring er kl. 10.30-12.15
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
STED: Se steder på fuau.dk
UNDERVISER: Per Nielsen, cand.mag. i historie og forfatter

Der er dansk-vestindiske historier i Nyboder og i byens kirker, på Halmtorvet og Rådhuspladsen – og mange andre steder i byen. Det er ikke vidtløftige fortællinger om en masse palæer bygget for penge tjent på sukker og menneskehandel, men veldokumenterede historier om mennesker og huse, der har tilknytning til Dansk Vestindien. Vi går ad nye ruter gennem byen for at sætte ansigter og steder på en række hændelser og skæbner, der kan være med til at give os en indsigt i både Københavns og Dansk Vestindiens historie.

- 13/09: Forelæsning: Dansk Vestindiens historie**
20/09: Byvandring: Kongerne, købmændene, plantageejerne, sømændene – og to prominente fanger fra Guldkysten
27/09: Byvandring: Rigmand, sømand og en stakkels dreng
04/10: Byvandring: Fru Jensens verden og andre vestindiske historier fra Vesterbro

2222-413

Byvandring: Det farverige liv i og omkring Istedgade

TID: 19/9, 3 mandage, kl. 17.00-18.30
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk
UNDERVISER: Hanne Fabricius, cand.phil. i arkæologi og forfatter

I 1577 blev det forbudt at slagte sit kvæg inden for Københavns befæstning, og der blev derfor opført et slagtehus uden for Vesterport. Det blev startskuddet til, at Vesterbro udviklede sig til et slagternes- og forlystelsernes paradis, for i kølvandet på slagterne fulgte værtshusene. Slagterne drak nemlig lidkøb, når de havde afsluttet en handel på Trommesalens kvægtorv. På tre byvandring skal vi høre om Istedgades historie, om slagtere, forlystelser og værtshuse, farverige artister, offentlige fruentimmere, panserbasser, revyskuespilleren Liva Weel, og hvorfor man "skød papegøjen" på Vesterbro. Hanne Fabricius er bl.a. forfatter til 'Københavns forunderlige historie' (Turbine).

- 19/09: Slagtere og værtshuse**
26/09: Istedgade overgi'r sig aldrig! Yverfriskadeller og offentlige fruentimmere
03/10: Fest, papegøjer og lopper i Istedgade

2222-243

På jagt efter historien i kilderne

TID: 27/9, 3 tirsdage. Forelæsninger 27/9 og 4/10 kl. 17.15-20. Byvandring 11/10 kl. 10.30-12.15
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
STED: Se steder på fuau.dk
UNDERVISER: Per Nielsen, cand.mag. i historie og forfatter

Gamle familie billeder, breve og gode historier – hvordan kan man finde frem til ukendte billeder og oplysninger, der kan være med til at få historien til at hænge sammen? Over to forelæsningsaftener og en byvandring skal vi se på, hvordan man finder og bruger forskellige kilder til at komme i gang med at forske i fx slægts- eller lokalhistorie. Forløbet sætter fokus på bl.a. indsamling af kilder og aflæsning og kritisk brug af fotografier, erindringer og skriftlige kilder. Derudover dykker vi ned i skriftens historie og arkivverdenen, for hvilke kilder findes hvor? Vi slutter af med en byvandring, hvor vi følger værtshusholderske Sofie Kielbergs historie og livet i Nyhavn – og ikke mindst, hvordan man graver denne historie frem af kilderne.

2222-236

Waffen-SS – Europas nazistiske soldater

TID: 2/10, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISERE: Niels Bo Poulsen, militærhistoriker, Forsvarsakademiet, og Claus Bundgård Christensen, lektor i historie, Roskilde Universitet

Waffen-SS var med sine ca. 1 million soldater den moderne histories mest multikulturelle og transnationale militære styrke. Soldaterne var under en enhedskommando og dybt integrerede i Himmlers SS-organisation og projekt med at opbygge et storgermansk og racerent nazistisk rige efter krigen. Vi kommer omkring væsentlige aspekter af Waffen-SS' historie, den militære brug af SS-soldaterne og deres omfattende deltagelse i de nazistiske forbrydelser. Selv om krigen endte, betød det ikke, at Waffen-SS helt forsvandt – en væsentlig del af SS-veteranerne deltog i et netværk, som på mange måder fastholdt normer og forestillinger fra SS. Dagen er baseret på forelæsernes anmelderroste bog 'Waffen-SS: Europas nazistiske soldater' (Gyldendal), der bygger på fem års arkivstudier i seksten lande.

Tag med på historiske byvandring, og følg fx i fodsporene på Christian 4., biskop Absalon og afrikanske og vestindiske skæbner i København.

2212-036

Uopklarede og genåbnede danske kriminalsager

TID: 2/10, 1 søndag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Frederik Strand, museumsleder, Politimuseet

Dobbeltmordet på Peter Bangs Vej, Højbjerg-drabet, Conni-/Connydrabene, Joachimsagen og de seks kvindemord i Københavnsområdet omkring 1990. Vi skal se nærmere på, hvorfor nogle drabssager er forblevet uopklarede, og hvordan henlagte kriminalsager er blevet genåbnet i kraft af nye efterforskningsmetoder, hidtil ukendte spor, nye forbrydelser og teknologiske fremskridt. De uopklarede og genåbnede sager giver også et alternativt indblik i danmarkshistorien, hvor samfundets randekister kommer til orde, og hvor tidligere tiders livsvilkår og menneskesyn åbenbares gennem kriminalitet.

2222-285

Byvandring: Nyhavn og Christian 4.s Ny-København

TID: 4/10, 3 tirsdage, kl. 17.00-18.30
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk
UNDERVISER: Hanne Fabricius, cand.phil. i arkæologi og forfatter

Fra 1620'erne skabte Christians 4. en ny bydel, der blev kaldt Sankt Annæ By og Ny-København og fordoblede dermed byen. Senere i 1600-tallet satte Christian 5. gang i gravningen af købmandskanalen Nyhavn. Første vandring går til Nyhavn, der frem til begyndelsen af 1800-tallet blomstrede under den florissante handel. Herefter ændrede kvarteret sig til en havneplads med værtshuse, logihuse og hoteller, der var kendt af sømænd i alle verdensdele. Efterfølgende skal vi på to byvandring i Ny-København, hvor vi bl.a. skal se, hvor Christian 4. opførte sin kolossale og aldrig færdiggjorte rundkirke Sankt Annæ Rotunde. Hanne Fabricius er bl.a. forfatter til 'Københavns underlige historie' (Turbine).

04/10: Nyhavn: En kongedatter og et morderisk forsvundet hoved

11/10: Nyboder og Christian 4.s Ny-København

18/10: Operahuse og en adelig kidnapning

2222-238

Bronzealder-battle

TID: 11/10, 1 tirsdag, kl. 19.00-21.15
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISER: Flemming Kaul, museumsinspektør, Nationalmuseet, og Benita Clemmensen, museumsinspektør, Museum Østjylland

Der er lagt op til en underholdende aften med vilde historier, når de to arkæologer, Benita Clemmensen fra Museum Østjylland og Flemming Kaul fra Nationalmuseet, tørner sammen i en verbal bronzealder-battle – begge med en lidenskab for bronzealderens religion, og hvordan den kommer til udtryk i tidens billedverden. Denne aften fortæller Flemming Kaul bl.a. historien om bronzealderens blå glasperler, der viser vidtstrakte handelsruter mellem Norden og fjerne egne som Mesopotamien og Ægypten, og om sin spændende forskning i bronzealderens billedverden, mens Benita Clemmensen byder ind med historier om fantastiske østjyske fund fra bronzealderen.

2222-286

Byvandring: På sporet af biskop Absalons København

TID: 19/10, 2 onsdage 19/10 og 26/10 kl. 17.00-18.30 og 1 lørdag 29/10 kl. 10.30-12.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr. Entré på 50 kr. til ruinerne under Christiansborg skal påregnes
STED: Se mødesteder på fuau.dk
UNDERVISER: Hanne Fabricius, cand.phil. i arkæologi og forfatter

På tre byvandring skal vi i sporene på det København, som biskop Absalon fik af Valdemar den Store omkring 1157-58. De nyeste arkæologiske udgravninger peger dog på, at København er ældre og var større end tidligere antaget. Vi skal høre om den tidlige by og følger byens blomstrende udvikling ind i højmiddelalderen. Vi slutter af i ruinerne under Christiansborg, hvor vi skal se resterne af Absalons borg, Københavns Slot og Blåtårn, hvor en berømt kongedatter bl.a. har siddet fængslet. Hanne Fabricius er bl.a. forfatter til 'Københavns underlige historie' (Turbine).

19/10: Lig og lort i Kattesundet

26/10: Fra Vingården til Store Fægestræde: Korsriddere og en grim historie om hestepærer

29/10: Ruinerne på Slotsholmen: Fra bispeborg til kongeslot

2222-263

Formiddage i Park Bio: Rejsen mod Europa. Fra Romerriget til det 21. århundrede

TID: 24/10, 8 mandage, kl. 09.30-11.15
PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.
STED: Park Bio, Østerbrogade 79
UNDERVISER: Jakob Danneskiold-Samsøe, fil.dr. i historie og videnskabshistorie

De fleste af os har en forestilling om Europa. Ikke bare som et kontinent, men som en eller anden form for kulturel enhed. I forelæsningsrækken undersøger vi bl.a., om forestillingen om 'det europæiske' er en myte eller kan underbygges historisk, og hvordan Europa kom til at dominere resten af verden økonomisk og kulturelt. Det er en lang og svimlende rejse, vi skal ud på! Jakob Danneskiold-Samsøe er forfatter til den nye bog 'Rejsen mod Europa. De første 10.000 år' (Gads Forlag). Vi gør opmærksom på, at forelæsningsrækken foregår i en biograf. Der er derfor ikke borde, og belysningen er dæmpet.

24/10: Før Europa: Europas geografi. De første folk og civilisationer. I skyggen af Romerriget

31/10: Udkantsområdet Europa: Kristendommen. Vesten og Byzans. De store omvæltninger

07/11: Dommedag og ekspansion: Korstog og generobring. De store opdagelser

14/11: Europas vidensrevolution: Universiteter. Bogtrykkerkunst. Humanisme. Videnskab

21/11: Jernets århundrede: Slavehandel. Kolonier. Trediveårskrigen

28/11: Revolution og oplysningstid: Drømmen om det rationelle samfund

05/12: Industrialisering: Massesamfundet. Social uro. Nye fællesskaber

12/12: Rædslernes århundrede: Fascisme og kommunisme. To verdenskrige. Jerntæppet. Det europæiske projekt. Europas fremtid i en global verden

2222-242

Vild med Norden

— **TID:** 25/10, 6 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Norden er på toppen af verden, ikke kun geografisk, men også i internationale målinger af lykke, ligestilling og tillid. Gennem historien har de nordiske lande ligget i strid med hinanden, men i det 20. og 21. århundrede er der blomstret et stadigt større samarbejde op mellem landene. Den tætte kontakt landene imellem har også skabt en kulturel vekselvirkning, og de nordiske lande har en lang række markante fællestræk. Kom lidt dybere ned i den nordiske undergrund, når vi sætter fokus på den nordiske historie gennem 1000 år, på sprog, design og litteratur, på fortællingen om den nordiske lykke og melankoli og ikke mindst på Nordens fremtid.

- 25/10: Slagsbrødre eller broderfolk? Nordens historie gennem 1000 år.** Lars Hovbakke Sørensen, lektor, ph.d., Professionshøjskolen Absalon
- 01/11: Hvorfor er de små nordiske lande så lykkelige?** Bent Greve, professor i samfundsvidenskab, Roskilde Universitet
- 08/11: De nordiske sprog.** Michael Ejstrup, sprogforsker, forfatter og projektleder
- 15/11: Højdepunkter i den nordiske litteratur.** Anders Østergaard, ekstern lektor i litteratur, Københavns Universitet
- 22/11: Nordisk design.** Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer
- 29/11: Norden – fortid eller fremtid?** Bertel Haarder, MF og fhv. minister

2222-418

Kirken – en kulturskat!

— **TID:** 25/10, 5 tirsdage, kl. 17.15-19.00. Kirkebesøg i Vallengbæk 29/11 kl. 11.00-12.30. Ingen undervisning 22/11
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
STED: Se steder på fuau.dk
UNDERVISER: Per Nielsen, cand.mag. i historie og forfatter

Med afsæt i et udvalg af kirker i forskellige egne af Danmark giver forløbet et overblik over dansk kirkebyggeri. Vi skal tilbage til kristendommens vugge, tilbage til inspirationskilderne, læremestrene rundt omkring i Europa og middelhavsregionen. Byggestil, byggeskik og brugen af hjemlige stenmaterialer har ophav i forskellige dele af Europa, og kunsten at brænde ler til tegl kom ad forskellige veje hertil fra Italien. Stilarterne er en rejse fra det romanske og gotiske til renæssance, barok og rokoko og videre til klassicisme, historicisme, funktionalisme og modernisme. Men hvad vidste man i en lille landsby om al den slags, og hvad søgte bygherrerne og bygmestrene at opnå med deres værker?

- 25/10: Møns kirker – fra Elmelunde til Nyord, en billedvandring igennem otte kirker og 700 års arkitektur- og bygningshistorie**
- 01/11: Fra Fanø til Föhr – kirker omkring Vadehavet**
- 08/11: Kgl. bygningsinspektør, arkitekt L.A. Winstrups kirker og ideerne i 1800-tallet**
- 15/11: Nye kirker – det nationale, det globale og det usædvanlige**
- 29/11: Besøg i Vallengbæk kirke og Helligtrekongers Kirke i Vallengbæk – en kirke fra 1100-tallet og en kirke indviet i 2012 (samme adresse)**

2222-270

Europas koloniriger

— **TID:** 25/10, 6 tirsdage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVISER: Jakob Danneskiold-Samsøe, fil.dr. i historie og videnskabshistorie

Fra 1500-tallet og frem begynder europæerne at kolonisere resten af verden. Det gælder både spaniere, portugisere, hollændere, danskere, franskmænd, briter, russere, belgiere og tyskere. Men der er stor forskel på, hvordan den europæiske kolonisering forløber, herunder fx hvordan kolonier indrettes, og hvordan man trækker sig ud af dem igen efter 2. Verdenskrig. Den måde, tidligere kolonier i dag fungerer på, trækker dybe spor tilbage til kolonitiden.

- 25/10: Den spanske og portugisiske verden**
- 01/11: Kampen om Det Indiske Ocean**
- 08/11: Krige og pirater**
- 15/11: Det Britiske Imperium**
- 22/11: Den anden koloniseringsbølge**
- 29/11: Civilisationsprojektet og arven fra kolonierne**

2222-267

1300-1800 – fem dramatiske århundreder, der skabte Europa

— **TID:** 26/10, 5 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Steffen Heiberg, historiker og fhv. forskningschef, Det Nationalhistoriske Museum Frederiksborg Slot

I 1400-tallets første årtier udsendte den kinesiske kejser en række store flådeekspeditioner med det formål at opdage og underlægge sig verden. Efter 1428 blev ekspeditionerne indstillet og verden blev europæernes legeplads. Vi skal finde mulige forklaringer på, hvorfor Europa politisk, teknisk og kulturelt udviklede en dominans uden sidestykke. Forelæserne tager afsæt i Steffen Heibergs bog 'Nye horisonter. Europas kulturhistorie i renæssancen' (Gads Forlag), men præsenterer også ideer, der kommer til at indgå i en planlagt bog om oplysningstiden.

- 26/10: 1300-tallet: Den store krise: Pest og klimaforværringer. Papirrevolutionen og administration som krisestrategi**
- 02/11: 1400-tallet: Bogtryk, billeder og skibe. Kommunikationsrevolution og ny militær teknik**
- 09/11: 1500-tallet: De store opdagelser og reformationen. Hvordan de store opdagelser forandrede videnskab og filosofi**
- 16/11: 1600-tallet: Kvantitativ kultur og militære revolution. Det matematisk beskrevne univers**
- 23/11: 1700-tallet: Det nye verdensbillede omsættes i nye politiske og sociale ideer. Skabelsen af en offentlig opinion og 'opfindelsen' af politik**

2222-239

Det klassiske Grækenlands historie og kultur – set gennem bystaten

TID: 27/10, 5 torsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

THOMAS Heine Nielsen, lektor i græsk, latin og historie, Københavns Universitet

Over fem torsdage dykker vi ned i centrale aspekter af det klassiske Grækenlands historie og kultur og ser på, hvordan de er dannet og formet af den grundlæggende græske samfundsform, bystaten. De græske bystater opstod ca. 750 f.v.t. og er den scene, den græske historie og kulturhistorie udspiller sig på, og bystaten satte et markant aftryk på stort set alle græske kulturfænomener. Vi får et afrundet billede af den græske kultur i klassisk tid (479–323 f.v.t.) ved at se på følgende fem emner gennem bystatens linse:

27/10: Som frøer om et gadekær – den græske bystatskultur

03/11: Bystaten i krig

10/11: Religion i bystaten

17/11: Litteratur i bystaten

24/11: Sport i bystaten

2222-219

Det skabende menneske. De kunstneriske frembringelsers verdenshistorie

TID: 29-30/10, 1 weekend, kl. 10.00-16.00

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

UNDERVISER: Søren Hein Rasmussen, ph.d. i historie og forfatter

Hvad malede vore ældste forfædre og hvorfor? Hvad handler den første roman om? Trangen til at skabe uden praktisk formål er et afgørende menneskeligt kendetegn, og selv i de fattigste, mest udsatte samfund har mennesker til alle tider udsmykket tøj og redskaber, sunget, spillet, fortalt og lavet billeder og figurer. Denne weekend skal vi se, hvordan de kunstneriske frembringelser har udviklet sig hånd i hånd med samfundsudviklingen. For nok er den menneskelige skabertrang overdådig, den er til enhver tid begrænset af det samfund, den virker i. Historiker Søren Hein Rasmussen giver det store overblik over samspillet mellem kunst og samfund og et bud på, hvad det særligt menneskelige er – fra jægere og samlere over bl.a. oldtidens civilisationer, renæssancen og industrialisering til den globaliserede verden.

SE SIDE 79

Gratis: Prøv
3 måneders
abonnement
på Vid&Sans

2222-248

Mannerheim og Finlands nyere historie

TID: 29/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Ebbe Juul-Heider, lektor, cand.mag. i historie og oberstløjtnant

Denne dag går vi tæt på Finlands historie i første halvdel af det 20. århundrede med omdrejningspunkt i Gustaf Mannerheim, der om nogen medvirkede til landets selvstændighed. Efter en karriere i den russiske hær vendte Mannerheim tilbage til Finland efter Oktoberrevolutionen. Her blev han øverstbefalende for de borgerlige 'hvide' regeringsstyrker under Den Finske Borgerkrig og i 1918 fejret som krigens sejrherre. Mannerheim var ikke demokrat, men han arbejdede loyalt for, at landets institutioner igen blev sat i kraft, hvilket var afgørende for Finlands anerkendelse som selvstændig stat. Som feltmarskal formåede han bl.a. at holde stand over for tysk krav om fremrykning mod Leningrad og blev i 1944 udnævnt til Finlands præsident, hvor det lykkedes ham at få landet ud af krigen.

2222-401

Dansk ekspeditionshistorie

TID: 2/11, 6 onsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Vi skal i sporene på 500 års dansk ekspeditionshistorie, der løbende har skiftet karakter i takt med, at Danmarks rolle i verden, de teknologiske muligheder og videnskaben har ændret sig. Det er fortællingen om store bedrifter og lige så store tragedier, men også om kulturmøder, videnskabelige erkendelser og udenrigspolitiske interesser. Vi skal høre om de første ekspeditioner, der var tæt knyttet til kongelige ambitioner om handel og prestige. Senere kom det til i højere grad at handle om videnskabelige undersøgelser, kortlægning og indsigt. Forelæsningerne kommer også ind på ekspeditionernes storhedstid 1850-1945, hvor den nationale dyrkelse af helte og deres gerninger kulminerede. Til sidst bevæger vi os tættere på vores egen tid, hvor afkolonisering og kold krig satte nye rammer for ekspeditionerne.

02/11: Danmarks ekspeditioner fra 1600-tallet til i dag.

En gennemrejse. Michael Harbsmeier, mag.scient. og dr.phil., professor emeritus, Roskilde Universitet

09/11: Berings transsibiriske felttog til Kamtjatka og Stillehavet

1725-43. Morten Hahn-Pedersen, seniorforsker, fhv. museumsdirektør

16/11: Ind i Afrika 1850-1945. Jesper Kurt Nielsen, museumsinspektør, Nationalmuseet

23/11: Tegneren, naturforskeren og diplomaten. Anne Haslund Hansen, museumsinspektør, Nationalmuseet

30/11: De arktiske folk er ét. 5. Thule Ekspedition 1921-1924.

Anne Mette Randrup Jørgensen, seniorforsker, Nationalmuseet

07/12: På jagt efter national oprejsning og videnskabelige resultater med de tre Galathea-ekspeditioner 1845-2007. Kristian Hvidtfelt Nielsen, lektor i videnskabsstudier, Aarhus Universitet

2222-388

Berlin – en kulturhistorisk rejse gennem byens omskiftelig historie

TID: 5/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Åse Lerche, cand.mag. i tysk og journalist, bosat mange år i Berlin

Siden genforeningen er Berlin blevet en af Europas førende kunst- og kulturmetropoler. De gamle arbejderkvarterer Prenzlauer Berg og Friedrichshain-Kreuzberg har for længst opnået kultstatus, men i dag er det i lige så høj grad de mindre veletablerede kunst- og kulturprojekter i bydele som Wedding og Weissensee, der får internationale kulturudøvere til at se mod Berlin. Samtidig blev byens udbud inden for den etablerede kunst- og kulturverden udvidet kolossalt i 2021, da Berlins byslut åbnede som et kæmpe museumslandskab. Vi skuer også længere tilbage og inddrager Berlins kulturhistoriske udvikling i tiden op til 1918, i mellemkrigstiden og i efterkrigstidens delte by. På den måde vil vi se, hvordan Berlins historie har virket som en adrenalinindsprøjtning på kreativiteten.

2222-241

På tur i Dansk Vestindiens historie: Mennesker, landskab og huse

TID: 5/11, 1 lørdag, kl. 11.00-16.00

PRIS: 425 kr., studerende 225 kr.

UNDERVISER: Per Nielsen, cand.mag. i historie og forfatter

Tag med på en virtuel rejse til De Vestindiske Øer – Sankt Croix og Sankt Jan og i sporene på bl.a. slaver, storkøbmænd og sømænd og gennem deres historie og tilknytningen til stederne stykke et billede sammen af Dansk Vestindiens historie. Vi skal se, hvor apoteker Riise fra Ærø havde sit berømte apotek, der leverede varer til dele af Syd- og Mellemamerika, og hvor Riises bayrom blev fremstillet. Vi følger de vestindiske fanger til Danmark, hvor de afsonede deres straf i Viborg og Horsens tugthuse og Kvindefængslet på Christianshavn. Hvor havde de boet og arbejdet i Vestindien, og hvor endte de, hvis de overlevede årene i tugthuset?

2222-027

Vikingerne – historie og myte

TID: 6/11, 1 søndag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Anders Lundt Hansen, historiker og forfatter

Hvordan kunne de skandinaviske områder i nogle århundreder dominere Nordeuropa og sætte et uudsletteligt aftryk på verdenshistorien? Vikingetiden kalder vi perioden ca. 800-1050, men går man kilderne igennem, viser det sig, at der var forbløffende få vikinger på den tid. Men der var fantastiske skibe, dramatiske begivenheder og en skandinavisk ekspansion. Gennem kilder på runesten og pergament skal vi forfølge den rigtige historie – en historie, der handler om penge, om fyrsters ambitioner og om slægters stridigheder. Tilsammen skabte de tre faktorer en skandinavisk ekspansion i middelalderen, som mange hundrede år senere blev til vikingetiden og et element i den danske nationale identitet. Forelæsnningen tager udgangspunkt i 'Sølv, blod og kongemagt – bag om vikingemyten' (Gyldendal).

2222-391

Potsdam – slotte og spioner, glans og garnisoner

TID: 6/11, 1 søndag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Åse Lerche, cand.mag. i tysk og journalist, bosat mange år i Berlin

Preussens konger skabte syv fantastiske slotsparker i Potsdam, der i 1990 blev optaget på UNESCOs verdensarvsliste. Park Sanssouci og Neuer Garten med Potsdamkonferencen er de mest berømte, men vi ser også nærmere på de øvrige fem. Udover det enestående parklandskab byder byen også på mange andre facetter: Potsdamkonferencen 1945, hvor Stalin, Churchill og Truman mødtes på Schloss Cecilienhof, spionudvekslingerne på Glienicke Brücke og den aktuelle og kontroversielle rekonstruering af det sønderbombede historiske centrum er bare noget af det, der gør det særligt spændende at lære Potsdam nærmere at kende.

2222-246

General Douglas MacArthur og det amerikanske århundrede

TID: 12/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Ebbe Juul-Heider, lektor, cand.mag. i historie og oberstløjtnant

Med den amerikanske general Douglas MacArthur som omdrejningspunkt dykker vi ned i USA i første halvdel af det 20. århundrede, hvor USA i høj grad træder ind på den verdenshistoriske scene. MacArthur personificerer netop denne epoke. General og stabschef i hæren, feltmarskal på Filippinerne i forbindelse med landets selvstyre i 1935, øverstkommanderende over de allierede styrker i Stillehavet efter Pearl Harbour og ikke mindst chef for den amerikanske okkupationsmagt i Japan efter krigen og en drivkraft i landets modernisering. En mand med imponerende evner og ordentlighed, men også med en forfængelighed og egenrådighed, der til sidst førte til hans professionelle fald under Koreakrigen. Få indblik i et afgørende stykke USA- og verdenshistorie – og ikke mindst en bemærkelsesværdig men lidt overset amerikaner.

2222-221

Store slag i europæernes 2. verdenskrig

TID: 13/11, 1 søndag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Martin Ammitsbøll Husted, lektor, cand.mag. i historie, filosofi og samfundsfag

Forståelsen af 2. verdenskrigs store slag i Europa og deres betydning for konfliktens udfald bliver i stigende grad diskuteret inden for militærhistorien. Flere nyere bidrag i forskningen peger på, at perioden 1944-1945 dels var den mest blodige del af konflikten; dels var det den fase i krigen, hvor man så flest militærfaglige og teknologiske gennembrud. Forelæsningsrækken introducerer og gennemgår en række nye vinkler og diskussioner, der udfordrer vores forståelse af konfliktens store slag. Hør bl.a. om Slaget ved Monte Casino, Slaget om Normandiet, Operation Bagration, Ardenner-offensiven og Operation Plunder.

2222-414

København og historien

TID: 14/11, 4 mandage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Tag med arkæologerne fra Københavns Museum på rejse gennem Københavns historie. Vi starter længe før København var en egentlig by og bevæger os frem mod enevælden. Fokus er på indbyggingerne i København og på byens udvikling – både når byen har åbnet sig mod omverdenen, og når den har gemt sig bag voldene. Undervejs skal vi høre om alt fra istid og bopladser til borge og bisper, kirker og kristendom, konger og tiggere. Forelæsningerne tager afsæt i de første fire bøger i det nye 8-bindsværk 'København og historien' (Gads Forlag). Der er planlagt en række om Københavns senere historie i foråret 2023. Se side 64.

14/11: Før byen: 12.000 f.v.t.- år 1.000.

Niels Henrik Andreasen, museumsinspektør, Københavns Museum

21/11: Byen bliver til: 1000-1200.

Hanna Dahlström, museumsinspektør, Københavns Museum

28/11: Kampen om byen: 1200-1550.

Vivi Lena Andersen, formidlingsleder, Københavns Museum

05/12: Kongens by: 1550-1700. Rikke Simonsen, museumsinspektør, Københavns Museum

2222-247

Østrig bliver Østrig

TID: 22/11, 3 tirsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Ebbe Juul-Heider, lektor, cand.mag. i historie og oberstløjtnant

Vi vender blikket sydpå mod den politiske udvikling i Østrig-Ungarn fra 1867 til slutningen af 1. verdenskrig og herefter zoomer vi ind på Østrig i perioden frem til 1955. Østrig-Ungarn var et kludetæppe af forskellige folkeslag samlet under den habsburgske kejser- og kongefamilie – på én gang en frugtbar kulturel smeltedigel og en krudttønde af nationale spændinger, der til sidst førte til dobbeltmonarkiets opløsning efter 1. verdenskrig. Efterfølgende voksede den nye stat Østrig frem. Mellemkrigstiden var en hård tid for den nye stat og trængslerne kulminerede i 1938, hvor Østrig blev annekteret af Hitlers Tyskland. Efter 2. verdenskrig fortsatte prøvelserne for Østrig, der blev opdelt i fire besættelseszoner. Først i 1955 trak besættelsesmagterne sig ud, og Østrig fik sin fulde suverænitet og muligheden for at udvikle sin egen nationale identitet.

2222-416

De opdagede verden – fra Marco Polo til Roald Amundsen

TID: 26/11, 1 lørdag, kl. 10:00-14:00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Kåre Bluitgen, forfatter

I århundreder har der været europæere, der drog ud i verden for at finde ud af, hvem der boede på den anden side af havet og ved verdens ende. De ville vide, om der fandtes fjerne folk, der måske ville drage mod Europa. Og om der var riger, der rummede udtømmelige værdier som guld, ædelsten og silke. Kunne de erobres? Og så skulle det kristne budskab spredes til alverdens hedninger. Men først og fremmest: Kunne der drives handel med disse ukendte egne? Vi skal høre om ni af de største opdagelsesrejsende: Marco Polo, Christofer Columbus, Hernán Cortés, Ferdinand Magellan, Mungo Park, Vitus Bering, Henry Morton Stanley, Fridtjof Nansen og Roald Amundsen. Gennem 600 år satte disse vidt forskellige personligheder livet på spil af begær efter viden, rigdom eller berømmelse. Og ændrede verdenshistorien.

2212-159

Wien omkring år 1900: Tradition og modernitet – overgang og undergang

TID: 26/11, 1 lørdag, kl. 10:00-16:00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Claus Christoffersen, BA i filosofi og oldtidskundskab

Wien er modsætningernes by, hvor det traditionelle og konservative møder moderniteten. Det gælder både inden for videnskab, musik og filosofi og ikke mindst kunst med secessionsbevægelsen, Klimt og Schiele. Men Wien er også stedet for modernitetens første nederlag. Det er her, fremskridtsoptimismen går under, og moderniteten og oplysningen for første gang må erkende sine svagheder og skyggesider. Dette sammenbrud fører til byens rige kunstneriske skaberkraft og til et voldsomt politisk liv. Wien er byen for den første politiske bevægelse, der bygger på antisemitisme, og Wien er samtidig byen, hvor Theodor Herzl skaber grundlaget for den moderne zionisme. Wien er fuld af spændinger – og derfor fundamentalt spændende.

Øksnehallen er fuld af historieglade i alle aldre til Historiske Dage. Sæt allerede nu kryds i kalenderen i weekenden 18-19/3 2023, hvor vi inviterer til næste års festival.

Lektor og oberstløjtnant Ebbe Juul-Heider tager gerne Folkeuniversitetets deltagere med rundt i landet. Til foråret går turen til Stevnsfortet. Se side 69.

2222-235

Et stærkt par: Leonora Christina og Corfitz Ulfeldt

TID: 12/12, 1 mandag, kl. 17.30-21.30

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERSØGELSE: Marita Akhøj Nielsen, dr.phil. i nordisk filologi, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, og Steffen Heiberg, historiker og fhv. forskningschef, Frederiksborg Slot

Sammen med to eksperter drager vi denne aften tilbage til 1600-tallets Danmark og møder et af danmarkshistoriens mest mærkværdige par – Christian 4.s ambitiøse og stolte datter Leonora Christina og hendes karismatiske mand, storbedrageren og fantasen Corfitz Ulfeldt, der i jagten på magt, anseelse og rigdom kastede deres liv ud i et dramatisk stormvejr. Og som for Leonora Christina førte til 22 års fangenskab i Blåtårn. I dag synes deres historie at stå lysende klart i kraft af de fascinerende kilder, der er bevaret efter Leonora Christina, især hendes bog 'Jammers minde'. Her kommer vi helt tæt på almenmenneskelige følelser som kærlighed, ærgerrighed, had og hævn – og dermed taler de til os på tværs af mere end 300 år.

2312-218

Vikingetiden – historien, kulturen og de nye fund

TID: 18/1, 6 onsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Vikingetiden er en særlig del af vores historie, og vikingerne var dem, som for alvor fik Norden og Danmark på verdenskortet. De erobrede store dele af England og fandt også vej helt til Amerika. I dag fascineres vi stadigvæk af vikingernes kultur, levemåde, bygninger, skibe og ikke mindst de skatte, som de har efterladt sig. Med afsæt i de nyeste fund og opdagelser giver en række eksperter indblik i den nyeste viden om vikingernes liv og færden.

18/01: Introduktion til vikingetiden.

Mads Ravn, forskningschef og museumsinspektør, Vejlemuseerne

25/01: Vikingetidens religion.

Sophie Bønding, postdoc, Nationalmuseet

01/02: Vikingetogter i Vesteuropa.

Kasper Holdgaard Andersen, ph.d., historiker, Moesgaard Museum

08/02: Nordboerne i Nordatlanten.

Mogens Skaaning Høegsberg, ph.d., Moesgaard Museum

15/02: Jarlen fra Skanderborg

– den rige ryttergrav fra Fragerslev og vikingetidens grave. Merethe Schifter Bagge, museumsinspektør, Museum Skanderborg

22/02: Kongesædet i Jelling

– nye udgravninger og forskning. Charlotta Lindblom, museumsinspektør, Vejlemuseerne

2312-233

København og historien

TID: 18/1, 4 onsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Tag med historikerne fra Københavns Museum og Københavns Stadsarkiv på en rejse gennem Københavns historie. Forelæsningerne dykker ned i tiden fra omkring år 1700 og helt frem til i dag. Fokus er på indbyggerne i København og på byens udvikling – både når byen har åbnet sig mod omverdenen, og når den har gemt sig bag voldene. Vi skal høre om alt fra krig og fred, guldalder og omvæltning, rige og fattige, bankerot og fremgang, enevælde og demokrati, industrialisering og vidensby, boformer og forstæder samt metro og mangfoldighed. Forelæsningerne tager udgangspunkt i det nye 8-bindsværk 'København og historien' (Gads Forlag). Der er planlagt en række om Københavns tidlige historie i efteråret 2022. Se side 63.

18/01: Med vold og magt: 1700-1850.

Peter Wessel Hansen, arkivar, Københavns Stadsarkiv

25/01: Den grænseløse by: 1850-1920.

Jakob Ingemann Parby, museumsinspektør, Københavns Museum

01/02: Livet i husene: 1920-1980.

Kirsten Lykkebo, cand.mag. i historie

08/02: Byen rejser sig: 1980-2020.

Anders Møller, arkivar, Københavns Stadsarkiv

2312-232

Rejsen mod Europa. Fra Romerriget til det 21. århundrede

— **TID:** 23/1, 6 mandage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVISER: Jakob Danneskiold-Samsøe, fil.dr. i historie og videnskabshistorie

De fleste af os har en forestilling om Europa. Ikke bare som et kontinent, men som en eller anden form for kulturel enhed. I forelæsningsrækken undersøger vi bl.a., om forestillingen om 'det europæiske' er en myte eller kan underbygges historisk, og hvordan Europa kom til at dominere resten af verden økonomisk og kulturelt. Det er en lang og svimlende rejse, vi skal ud på! Jakob Danneskiold-Samsøe er forfatter til den nye bog 'Rejsen mod Europa. De første 10.000 år' (Gads Forlag).

- 23/01: Før Europa: Europas geografi. De første folk og civilisationer & Udkantsområdet Europa: Kristendommen. Vesten og Byzans. De store omvæltninger**
- 30/01: Dommedag og ekspansion: Korstog og generobring. De store opdagelser. Jakob Danneskiold-Samsøe, fil.dr. i historie og videnskabshistorie**
- 06/02: Europas vidensrevolution: Universiteter. Bogtrykkerkunst. Humanisme. Videnskab**
- 13/02: Jernets århundrede: Slavehandel. Kolonier. Trediveårskrigen**
- 20/02: Revolution og oplysningstid: Drømmen om det rationelle samfund**
- 27/02: Industrialisering: Massesamfundet. Social uro. Nye fællesskaber & Rædslernes århundrede: Fascisme og kommunisme. To verdenskrige. Jerntæppet. Det europæiske projekt. Europas fremtid i en global verden**

2312-195

International Auschwitz- dag: De tyske jøder fra mellemkrigstid til i dag

— **TID:** 28/1, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Åse Lerche, cand.mag. i tysk og journalist, bosat mange år i Berlin

Mens mange tyske jøder var vigtige foregangsmænd og -kvinder i de gyldne 1920'eres kulturelle og intellektuelle liv, blev de efter nazisternes magtovertagelse i 1933 mødt med antisemitiske love og senere deportation. I anledningen af den internationale Auschwitz-dag kaster vi blikket på denne udvikling, der kulminerede i 1942-43, hvor nazisterne højteffektiviserede folkedrabet på de europæiske jøder i udryddelseslejrene. Derudover vil vi også se nærmere på efterspillet efter 1945. Hvilke retsopgør har fundet sted? Hvordan foregik vejen fra de første efterkrigsårtiers fortrængning af erindringen om Holocaust til Berlins aktuelle og enorme satsning på erindringskultur i det offentlige rum? Og hvad er årsagerne til, at Tyskland de seneste årtier har haft en så stor tiltrækningskraft på jøder, at flere hundredetusinde er flyttet dertil?

2312-229

D-dag og slaget om Normandiet 1944

— **TID:** 28/1, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Martin Ammitsbøll Husted, lektor, cand.mag. i historie, filosofi og samfundsfag

D-dag – de allieredes landgang i Normandiet og verdens største militære operation – var afgørende for udfaldet af 2. verdenskrig i Vest-europa. Operationen den 6. juni 1944 blev en succes, men det var ikke givet på forhånd. Forberedelserne begyndte allerede i foråret 1942, hvor de første amerikanske tropper ankom til Storbritannien. Der opbyggede man en enorm luft-, sø- og landstyrke bestående af blandt andet britiske, canadiske, polske, franske og amerikanske styrker. Invasionen gennembrød Hitlers Atlantvold og etablerede de allierede på den franske kyst, men det krævede tre måneders kampe, før det tyske forsvar var overvundet. Dagen vil belyse forberedelserne til og selve planlægningen af invasionen og derefter gennemgå selve kampene på D-dag samt de efterfølgende slag mellem de allieredes og den tyske krigsmaskine.

2312-230

Den glemte krig? Falklandskrigen 1982

— **TID:** 29/1, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Martin Ammitsbøll Husted, lektor, cand.mag. i historie, filosofi og samfundsfag

Argentinas invasion af de britiske Falklandsøer i 1982 udløste en af det 20. århundredes mest mærkværdige militære konflikter. For både den argentinske og britiske regering blev Falklandsøerne hurtigt et spørgsmål om national prestige, og forhåbningerne om en forhandlingsløsning blev snart overskygget af de tiltagende militære konfrontationer i Sydatlanten. Britiske styrker tiltvang sig under stor modstand først et brohoved på øerne og gennemførte derefter en befrielse af Falklandsøerne. Operationen var kendetegnet ved voldsomme træfninger, mindre slag og blodige angreb, hvor begge parter til søs, til lands og i luften oplevede sejre og nederlag i en krig, der både anvendte højteknologiske våbensystemer og skyttegrave. Dagen belyser årsagerne til konflikten, gennemgår og analyserer dens militære forløb i detaljen.

2312-267

Dronningen griber magten

— **TID:** 29/1, 1 søndag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Mikkel Leth Jespersen, afdelingsleder for formidling og forskning, Historie Haderslev

I 1387 greb Margrete 1. magten. Hendes søn, teenagekongen Oluf, var pludselig død, og Norden stod uden regent. Margrete kendte magtspillet regler og fik ved snarrådig snilde indsat sig selv som regent for hele Norden. I spidsen for riget var nu en kvinde. En skæbne som få andre af Danmarks dronninger har haft, men som ikke nødvendigvis har forhindret dem i at præge landet. Denne dag beretter museumsinspektør Mikkel Leth Jespersen om Danmarks dronninger, der med Margrete 1. i front, har formet landet. Foredraget tager udgangspunkt i Mikkel Leth Jespersens bog "Dronningen griber magten" (Aarhus Universitetsforlag).

2312-266

Verdenshistorien

TID: 31/1, 9 tirsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 1095 kr., studerende 550 kr.

Verdenshistorien handler om kulturmøder. Gennem mødet med andre stammer, folkeslag, stater og imperier har vi udviklet os. Civilisationer er i en evig vekslen opstået, vokset og har domineret deres naboer eller endda hele verdensdele. Sejherrerne skriver for det meste historien, og det er eftertidens opgave at udlægge den på bedste vis. Forelæsningsrækken vil tage dig med på en rejse til historiens civilisationer og fortælle deres beretning om storhed, undergang og fald.

- 31/01: Oldtidens store civilisationer.** Søren Hein Rasmussen, ph.d. i historie og forfatter
- 07/02: Middelhavets imperier og andre statsdannelse i antikken.** Chr. Gorm Tortzen, lektor emeritus, cand.mag. i græsk og latin
- 14/02: Kinesiske stormagter.** Bent Nielsen, lektor i Kinas civilisation og kultur, Københavns Universitet
- 21/02: Muslimske imperier.** Jørgen Bæk Simonsen, lektor og dr.phil. i islamstudier, Københavns Universitet
- 28/02: Europa i Middelalderen og renæssancen.** Steffen Heiberg, historiker og fhv. forskningschef, Det Nationalhistoriske Museum Frederiksborg Slot
- 07/03: De præcolumbianske civilisationer.** Jesper Nielsen, lektor i indianske sprog og kulturer, ToRS, Københavns Universitet
- 14/03: Opdagelser og kolonisering.** Niels Brimnes, lektor i historie, Aarhus Universitet
- 21/03: Revolutionernes århundreder.** Asser Amdisen, cand.mag. i historie og forfatter
- 28/03: Det korte 20. Århundrede – verdenskrige, ideologier og kold krig.** Søren Hein Rasmussen, ph.d. i historie og forfatter

2312-217

Statsministerens magt

TID: 16/2, 6 torsdage, kl. 19:45-21:30
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVISER: Tim Knudsen, professor emeritus i statskundskab, Københavns Universitet

Statsministre som Mette Frederiksen, Lars Løkke Rasmussen og Anders Fogh Rasmussen har indtaget en langt mere magtfuld post, end den første statsminister i 1848. Samtidig har de personificeret deres regering og parti – og sammen med deres finansministre har de stået for en meget stærk ledelse. Statsministerens magt har været støt voksende siden den første statsminister blev udnævnt ved enevældens fald i 1848. I mange år i relation til kongen, i nyere tid i relation til regering og folketing. Forelæsningerne viser, hvordan embedet og dets magtstilling har udviklet sig frem mod i dag – en historisk magtanalyse, der samtidig giver et nyt perspektiv på Danmarkshistorien. Forelæsningerne bygger på Tim Knudsens anmelderroste fembindsværk 'Statsministeren' (Samfundslitteratur).

2312-188

En kulturhistorisk rejse gennem Spanien

TID: 25/2, 1 lørdag, kl. 10:00-16:00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Kasper Christiansen, cand.mag. i litteraturhistorie, rejsebureauindehaver i Barcelona

Forelæsningsdagen fokuserer på en række af Spaniens kulturhistoriske højdepunkter inden for arkitektur, kunst, litteratur og musik gennem historien. Vi dykker ned i Spaniens rige kulturhistorie og ser bl.a. nærmere på opførelsen af Alhambra i Granada, Mesquitaen i Córdoba, Columbus' rejser, Habsburgernes storrigte og den spanske guldalder i 1500- og 1600-tallet. Vi skal også se på mesterværker fra Pradomuseet, herunder værker af El Greco, Velazquez og Goya. Vi tager på virtuel tur i spanske byer som Madrid, Barcelona, Córdoba og Granada. Dagen slutter med moderne arkitektur og byudvikling, litteratur og musik, men også med nogle af landets sociale og politiske udfordringer.

2312-190

En rejse gennem Barcelonas kulturhistorie

TID: 26/2, 1 søndag, kl. 10:00-16:00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Kasper Christiansen, cand.mag. i litteraturhistorie, rejsebureauindehaver i Barcelona

Barcelona kaldes ofte for Spaniens mest europæiske by, og kontakten til Europa har været konstant gennem historien. Barcelona udviklede sig i 1200- og 1300-tallet til centrum for et stort handelsimperium med flere erobringer i Middelhavsområdet. Med industrialiseringen i 1800-tallet startede en ny storhedstid for Barcelona, og byen blev udvidet med opførelsen af Eixample-kvarteret. Denne dag fokuserer vi på en række af Barcelonas kulturelle højdepunkter fra Havets Katedral og det gotiske kvarter til modernismen under Gaudí, kunstværker af Dalí, Miró og Picasso. Vi slutter i nutiden, hvor vi skal se på både nationalismen og selvstændighedskampen, gastronomi og vin samt moderne byudvikling.

2312-211

Fornuft og følelse. Et signalement af oplysningstiden 1650-1800

TID: 27/2, 4 mandage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Steffen Heiberg, historiker og fhv. forskningschef

Vi forbinder oplysningstiden med fornuftsdyrkelse. Holberg skriver bl.a., at følelser er en trussel mod et fornuftigt indrettet samfund. Andre, bl.a. Rousseau, fandt, at fornuftsdyrkelse paradoksalt nok kunne føre til et unaturligt og derfor irrationelt indrettet samfund. Tidens mange modsætninger var i virkeligheden udtryk for, at følelser og fornuft hverken kunne defineres eller holdes adskilt. 'Naturlig' er et nøglebegreb, som blev brugt i et forsøg på at bygge bro mellem fornuft og følelser. Vi skal se på, hvordan følelser, fornuft og forestillingen om 'det naturlige' påvirkede politik, religion, sociale forestillinger og tanker om køn.

- 27/02: Oplysning og politik**
06/03: Tro, videnskab og skepticisme
13/03: Sociale forestillinger og kritik af tvangsarbejde og traditionelt socialt hierarki
20/03: Ideer om etnicitet og køn

Lyt til
 'Kraniebrud'
 på RADIO4

2312-226

Danmarkshistoriens største fund

TID: 28/2, 4 tirsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Menneskets historie forandrer sig konstant, når spaden sættes i jorden, og arkæologien er det tætteste, vi kommer på en rejse tilbage i tiden. Fortidens muld afslører betydningsfulde og fascinerende detaljer om dem, der har været her før os. Hør om nogle af Danmarkshistoriens største og mest betydningsfulde fund og opdagelser – fra guldskatte, der pibler frem af den sønderjyske jord til uhyggelige historier om moselig og drabelige fortællinger om en hel hærstyrke, der i de første årtier efter Kristi fødsel blev nedkæmpet og smidt i et søbassin nær Skanderborg.

- 28/02: Solvognen.** Flemming Kaul, museumsinspektør, Nationalmuseet
07/03: Egtvedpigen. Louise Felding, museumsinspektør, Vejlemuseerne
14/03: Alken Enge. Ejvind Hertz, museumsinspektør, Museum Skanderborg
21/03: Vindelev guldet og Guldhornene. Mads Ravn, forskningschef og museumsinspektør, Vejlemuseerne

2312-198

Adam Moltke – rigets mægtigste mand

TID: 4/3, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Ebbe Juul-Heider, lektor, cand.mag. i historie og oberstløjtnant

Med den magtfulde godsejer og statsmand Adam Gottlob Moltke som omdrejningspunkt giver dagen et portræt af enevælden i 1700-tallet. Som 12-årig blev Moltke page hos kronprins Christian (6.) og tjente under hele fire konger. Moltke havde et nært tillidsforhold til den svage og drikfældige Frederik 5., som udnævnte ham til overhofmarskal ved sin tronbestigelse i 1746. Reelt styrede Moltke riget – diskret og effektivt. Perioden var en økonomisk opgangstid, hvor bl.a. Frederiksstaden blev anlagt, herunder Amalienborg, hvor Moltke selv lod opføre det nuværende Christian 7.s palæ. Som godsejer var Moltke samtidig med til at reformere landbruget. I 1766 udåndede kongen i Moltkes arme, og herefter mistede Moltke meget af sin indflydelse. Få historien om rigets mægtigste mand og 1700-tallets enevælde.

2312-197

Forspillet til Hitlers overtagelse af den tyske hærledelse 1933-1938

TID: 25/3, 1 lørdag, kl. 10.00-15.00
PRIS: 425 kr., studerende 225 kr.
UNDERVISER: Ebbe Juul-Heider, lektor, cand.mag. i historie og oberstløjtnant

Tysklands nederlag i 1. verdenskrig lagde grunden for et traume i store dele af den tyske befolkning og i officerskorpset. I den nye armé fra 1921 var indstillingen, at man tjente fædreland og folk, ikke republikken. Hæren skulle være Tysklands kontinuitetsbærer, hvorfra kimen til national genrejsning skulle udgå. Men i 1933 trak det op til stridigheder i den øverste hærledelse om den tyske hærs position. Skulle hæren inddrages direkte i Hitlers nationalpolitiske bevægelse eller forblive ikke-politisk og fri for udefrakommende indblanding? Efter præsident Hindenburgs død i 1934 får Hitler kommandoen over de væbnede styrker og uskadeliggør uønskede elementer i hærledelsen – og vejen ligger nu åben for hans totale magtovertagelse.

2312-264

Store Nordiske Krig

TID: 25/3, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00
UNDERVISER: Dan H. Andersen, ph.d. i historie

Ved 1700-tallets begyndelse er Sverige stærkere end nogensinde. Det slutter med Den Store Nordiske Krig (1700-1721), hvor europæiske naboer erklærer svenskerne krig for at genvinde tabt land og slå den svenske indflydelse tilbage. Krigen forrykkede magtbalancen i Europa, og gjorde Rusland og Preussen til kontinentets nye stormagter. Krigen var et komplekst opgør med kamp, diplomatiske manøvrer og spionage, der udspillede sig fra Skandinavien over mod Rusland og ned gennem Europa mod Tyrkiet. Dan H. Andersen fortæller om krigens højdepunkter og baggrund. Dagen bygger på det store og anmelderroste tobindsværk 'Store Nordiske Krig' (Politikens Forlag).

2312-248

Byvandring: Det lystige Vesterbro og Frederiksberg

TID: 28/3, 3 tirsdage, kl. 17.00-18.30
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk
UNDERVISER: Hanne Fabricius, cand.phil. i arkæologi og forfatter

På tre byvandring skal vi tæt på livet uden for Københavns volde. Her satte byens borgere deres kvæg på græs, og Sankt Jørgens Gård blev opført til de spedalske. Men det blev især skelsættende, da det i 1577 blev forbudt at slagte dyr i byen, og slagtergårdene flyttede uden for voldene. Vesterbro udviklede sig til et livligt slagter- og forlystelsesområde. I 1700-tallet lå den ene forlystelseshave efter den anden langs Vesterbrogade, og senere kom Frederiksberg Allé med på den lange forlystelsesrute.

- 28/03: Det var på Frederiksberg: Landsteder, forlystelser og en sørgelig kærlighedshistorie**
04/04: Det lystige Vesterbro: Valkyrien, Den Grønne Dame og Den Sorte Ørn
11/04: Det lystige Vesterbro: Galger og gæstgiverier

2312-247

Byvandring: Slotsholmens og Christianshavns historie

TID: 29/3, 3 onsdage, kl. 17.00-18.30
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk
UNDERVISER: Hanne Fabricius, cand.phil. i arkæologi og forfatter

Vi begynder med to byvandring på Christianshavn, der blev grundlagt som en fæstningsby af Christian den 4. i 1618. Oprindeligt var den nye by tænkt som en bådsmandsby for Holmens faste stok. Gennem tiden forvandlede Christianshavn sig ligesom brokvartererne til et af Københavns fattigkvarterer. Vi slutter med en tur på Slotsholmen, hvor vi skal høre om de to første Christiansborg slotte og se resterne af Christian den 4.s imponerende krigshavn, Tøjhushaven.

- 29/03: Christianshavn: Brobisser, købmænd og skibsbyggere**
05/04: Christianshavn: Tugthuslaver og møller
12/04: Forsvundne slotte, skjulte gange og Christian 4.s krigshavn

2312-277

Spionmysterier i historien

TID: 30/3, 1 torsdag, kl. 17:15-21:15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Andreas Marklund, ph.d., seniorforsker, Enigma – museum for post, tele og kommunikation

Spioner arbejder med indsamling af hemmeligheder om stater, selskaber eller enkelte individer. Spionage har altid fundet sted, og frygten for spionen – den skjulte fjende – har været en vigtig drivkraft for udviklingen af statslige overvågningssystemer. Få indblik i nogle af de spionmysterier, der har formet den moderne historie. Det er en dramatisk tidsrejse gennem en dunkel tusmørkeverden – en verden fuld af hemmeligheder og skjulte sammensværgelser, der trækker tråde helt frem til vores egen tid. Undervejs kommer vi bl.a. forbi Dreyfus-affæren under la belle époque, spioner og spionjægere under 1. verdenskrig, Bletchley Park og Enigma under 2. verdenskrig og spionskandaler i Vesten under den kolde krig.

2312-224

Underdanmark – de glemte historier

TID: 11/4, 4 tirsdage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Danmark er kendt for sin velfærdsstat, der yder omsorg for samfundets svageste. Men langt op i 1900-tallet anså udsatte og svage som en alvorlig trussel mod samfundet, og derfor blev mange af disse uønskede individer anbragt rundt omkring på anstalter eller børnehjem. Livet på anstalterne har budt på hårdt fysisk arbejde og disciplinering. Desuden ønskede man ikke, at de såkaldte 'aandssvage', 'degenerede' eller folk med kriminel eller afvigende adfærd spredte deres gener ud i samfundet, og mange blev derfor steriliserede mod deres vilje. Vi går tæt på fortællingen om den danske forsorg og de mennesker, der var anbragt – for nogle i en kortere periode, for andre et helt liv.

11/04: Billeder fra en anden verden. Historien om Danmarks største åndssvageanstalt. Poul Duedahl, professor i historie, Aalborg Universitet

18/04: Afvigernes ø: En fortælling om Livø Anstalten 1911-1961. Maria Clement Hagstrup, museumsinspektør, Vesthimmerlands Museum

25/04: IQ 75: Erling og åndssvageforsorgen. Jesper Vaczy Kragh, historiker, ph.d. i medicinhistorie, Københavns Universitet

02/05: Livtag med fortiden: Når børnehjemsbørn erindrer. Stine Grønbæk Jensen, ph.d. og forsker ved Danmarks Forsorgsmuseum

2312-263

Byvandringer: På sporet af kolonihistorien i København

TID: 12/4, 4 onsdage. Forelæsning 12/4 kl. 17:15-19:00. Alle byvandringer kl. 10.30-12.15

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

STED: Se mødesteder på fuau.dk

UNDERVISER: Per Nielsen, cand.mag. i historie og forfatter

Danmarks kolonihistorie knytter sig til en lang række kvarterer og bygninger i København – steder, hvor skibe har lagt til kaj, og fremmede varer er blevet bragt i land. Hertil kommer indbyggere fra de oversøiske besiddelser som sømænd, tjenestefolk og politikere, der har opholdt sig i hovedstaden og været med til at forme danskernes billede af verden. Efter et overblik over dansk-norsk kolonihistorie går vi på opdagelse i forskellige dele af København – og kommer vidt omkring i kolonihistorien fra Grønland over Vestindien til Tranquebar. Og så skal vi også se på den kollektive erindring om kolonitiden.

12/04: Forelæsning: Kolonierne og København

19/04: Byvandring fra Bibliotekshaven til Rådhuspladsen: Christian 4.s handels- og ekspansionspolitik

26/04: Byvandring på Christianshavn: Kolonihandel, skibsfart og sukkerindustri

03/05: Byvandring fra Nyhavn gennem Frederiksstaden til Fødselsstiftelsen: Plantageejere, storkøbmand og tjenestefolk

2312-246

Tyskland i det 20. og 21. århundrede

TID: 12/4, 7 onsdage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Vi har altid skuet mod Tyskland. I 1940 var blikket stift rettet sydpå, da Hitlers tropper overskred grænsen til Sønderjylland. På det mere fredelige plan er mange kulturelle strømninger netop kommet hertil sydfra, og i dag skuer vi mod vores nabo mod syd efter nye eksporteventyr eller måske den nye leder af den frie verden. En række tysklandseksperter leder os gennem centrale og spændende strømninger inden for tysk historie, samfund, tænkning og kultur i det 20. og 21. århundrede.

12/04: Krigsafslutning – Enhed – Zeitenwende. Tre stationer der formede det moderne Tyskland. Thomas Wegener Friis, lektor i historie, Syddansk Universitet og visiting professor, Europa-Universität Flensburg

19/04: Nyere tysk litteratur – fra Herta Müller til Clemens Setz. Philipp Alexander Ostrowicz, dr.phil., seniorforskningsrådgiver, Copenhagen Business School

26/04: Tyskland i Europa – og internationalt. Friis Arne Petersen, tidl. ambassadør i Tyskland

03/05: Hannah Arendt og menneskets vilkår. Anne Marie Pahuus, lektor i filosofi og prodekan, Aarhus Universitet

10/05: Kampen om midten. Tysk politik og samfund i det 21. århundrede. Moritz Schramm, lektor i tysk historie og kultur, Syddansk Universitet

17/05: Tysk design fra 1919 til 1968. Fra banebrydende Bauhaus til Hochschule für Gestaltung. Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer

24/05: Berlin – en kulturhistorisk rejse gennem byens omskiftelige historie. Åse Lerche, cand.mag. i tysk og journalist

2312-249

Byvandring: København på kryds og tværs

TID: 13/4, 3 torsdage, kl. 17.00-18.30

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

STED: Se mødesteder på fuau.dk

UNDERVISER: Hanne Fabricius, cand.phil. i arkæologi og forfatter

På tre byvandring går vi på tværs gennem middelalderens og renæssancens København. Vi begynder på øen Bremerholm med det gamle skibsværft, og hvor kong Hans i 1510 samlede den danske orlogsflåde i København, så den kunne ekviperes herfra. Næste byvandring går fra det summende havneliv ved Højbro Plads, via Amagertorv, der i 1400-tallet fik sit navn efter amagerbønderne, der solgte deres grøntsager her, til skomagerne i Vimmelskaftet. På sidste tur kommer vi uden for middelalderens Østervold, hvor Christian den 4. i begyndelsen af 1600-tallet opkøbte kálhaver og opførte Rosenborg Slot. Vi skal gennem Landemærket, forbi Rundetårn, indtil vi slutter ved det gamle Skidenstræde, som i 1818 skiftede navn til Krystalgade. Hanne Fabricius er forfatter til bl.a. 'Københavns forunderlige historie' (Turbine).

13/04: Orlogsværftet på Bremerholm og hvorfor fa'en fanden er løs i Laksegade

20/04: Havneliv, klostre og skomagere i Vimmelskaftet

27/04: Fra kongens kálhave til Skidenstræde.

2312-231

Europa – besat og befriet

TID: 18/4, 4 tirsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

UNDERVISER: Jakob Danneskiold-Samsøe, fil.dr. i historie og videnskabshistorie

De fleste europæere oplevede ikke 2. verdenskrig som krigshandlinger, men som besættelse og befrielse. Hvad sker der i lande som Danmark, Norge, Frankrig, Polen og Jugoslavien under krigen, og hvordan former retsopgørene sig efter befrielsen? Og hvad med selvrensagelsen blandt Aksemagterne Tyskland, Italien og Østrig? I de seneste år har ny forskning pillet ved gængse forestillinger, og debatten er højaktuel og følelsesladet. Dermed giver forelæsningsrækken også indsigt i Europa i dag.

18/04: Skandinavien og Frankrig

25/04: Polen, Ungarn og Balkan

02/05: Den store fædrelandskrig

09/05: Tyskland, Østrig og Italien

2312-274

Kampen om Grønland

TID: 18/4, 6 tirsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Få andre steder i verden har naturen så stor indflydelse på mennesket som i Grønland, hvor uvejr fra den ene dag til den anden kan lukke al kommunikation med omverdenen. I denne forelæsningsrække går vi på opdagelse i Grønlands historie – fra de første mennesker over kolonitiden og frem til i dag. Vi hører om Knud Rasmussens ekspeditioner, taler geopolitik, får et overblik over klimaforandringerne fra et grønlandsk perspektiv og læser nyere litteratur om og fra Grønland. Hvad har grønlændernes egen stemme i litteraturen at berette?

18/04: Forhistorien – fra de første mennesker til kolonitiden.

Bjarne Grønnow, forskningsprofessor, dr.phil., Nationalmuseet

25/04: Grønlands moderne historie – fra kolonitiden til i dag.

Jens Lei Wendel-Hansen, ph.d. i historie

02/05: Grønlandsekspeditioner og -farere – med særligt fokus på

Knud Rasmussen. Søren la Cour Jensen, museumsinspektør, daglig leder af Knud Rasmussens Hus og Arkiv

09/05: Klima og klimaforandringer. Søren Rysgaard, leder af Arktisk

Forskningscenter, Aarhus Universitet

16/05: En kompliceret arktisk stat: Rigsfællesskabet mellem

stormagter og klimaforandringer. Lin A. Mortensgaard, forskningsassistent, Center for Militære Studier, Københavns Universitet

23/05: Nyere dansk litteratur om Grønland og grønlændernes egen stemme i litteraturen. Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

2312-210

Bustur: Stevnnsfortet og den kolde krig

TID: Sent forår 2023. Se fuau.dk for dato

PRIS: 550 kr. inkl. bustur, foredrag i bussen, entré og omvisning i Stevnnsfortet med lokal guide.

STED: Se mødested på fuau.dk

UNDERVISER: Ebbe Juul-Heider, lektor, cand.mag. i historie og oberstløjtnant

Tag med Folkeuniversitetet og historiker og oberstløjtnant Ebbe Juul-Heider på bustur til Danmarks største krigshemmelighed, Stevnnsfortet, der var en helt central brik i Danmarks og NATOs forsvar under den kolde krig. Med sin placering dybt nede i Stevnns Klint lå fortet i forreste frontlinje i tilfælde af krig mellem Øst og Vest. Døgnet rundt i mere end 40 år overvågede man al trafik gennem Øresund. Faktisk var fortet bemannet helt frem til år 2000, hvor det blev forladt fra den ene dag til den anden. Mens vi kører mod Stevnns fortæller Ebbe Juul-Heider om den kolde krig. På Stevnnsfortet skal vi på guidet tur 18 meter under jorden og opleve fortet, som det så ud dengang, krigen var tættest på. Obs: Mad og drikke medbringer man selv.

Gå på Folkeuniversitetet
i dagtimerne

Kunst, arkitektur & design

2222-037

Amerikansk kunst i 300 år

TID: 5/9, 3 mandage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Birthe Svenstrup, cand.mag. i kunsthistorie og pædagogik

Portrætterne af de første indvandrere, der kom til det nye land, blev efterfulgt af storslåede landskabsmalerier. Derefter kom udvalgte samfundsgrupper i kunstens centrum – fortællinger om landbefolkningens hverdagsliv, om prærievogrenes langsomme rejse over kontinentet, om indianeren som enten den noble vilde eller et skalperende uhyre og om cowboy'en på den stejle hest. Da nye indvandrere dukkede op i begyndelsen af 1900-tallet, fandt kunstnerne dem i storbyen New York. Efter 2. Verdenskrig trådte amerikanske kunstnere ind på den internationale kunstscene og blev en førende del af modernismens kunstneriske eksperimenter. I dag er spørgsmålet, om samtidskunsten er amerikansk, eller om den er blevet global.

2222-116

Kunst og kærlighed

TID: 5/9, 6 mandage, kl. 17.30-19.15

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Klichéen siger, at ulykkelig og uengældt kærlighed har været vejen til den store åbenbaring for mange kunstnere. Men hvordan er det gået med de kunstnere, som har fået hinanden? Går kunsten og kærligheden op i en højere enhed? Hvilken betydning har det haft, at der har skullet være plads til to kunstnersjæle i parforholdet, og at den eneste ene også er arbejdskammerat, mentor, muse, kritiker og måske i nogle tilfælde konkurrent?

05/09: Maja Lisa Engelhardt og Peter

Brandes. Rita Lienhøft, cand.mag. i kunsthistorie

12/09: Gerda Wegener og Lili Elbe.

Amalie Grubb Martinussen, cand.mag. i kunsthistorie

19/09: Oda og Christian Krohg. Anne Sofie

Ejersbo, mag.art. i kunsthistorie

26/09: Marie og P.S. Krøyer. Anne Sofie

Ejersbo, mag.art. i kunsthistorie

03/10: Frida Kahlo og Diego Rivera.

Jørgen Printz Steinicke, kunstner og cand.mag. i historie og kunsthistorie

10/10: Anna og Michael Ancher. Birgitte

Zacho, mag.art. i kunsthistorie

2222-057

Rembrandt – hovedværker, selvportrætter og arbejdsprocesser

TID: 6/9, 3 tirsdage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Peter S. Meyer, mag.art. i kunsthistorie og fhv. museumsdirektør

Rembrandt fødes i en brydningstid. En tid, hvor tvivlen bliver et menneskeligt vilkår, og hvor uendeligheden bliver en del af vores verdensbillede. De nyopdagede verdensdele udvider verdenskortene, og de forskellige religioner konkurrerer voldsomt om sjælenes gunst. I denne verden skaber Rembrandt sine værker og bliver på den baggrund – og på grund af sit eget liv – den første rigtige moderne maler. Forelæsningsrækken gennemgår Rembrandts udvikling som kunstner. Af værkerne ser vi på hans selvportrætter, religiøse billeder, landskaber, tegninger og grafik.

2222-063

Kunsthistorien fra fem forskellige vinkler

— **TID:** 21/9, 5 onsdage, kl. 17.15-19.00. Ingen undervisning 19/10
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Amalie Grubb Martinussen, cand.mag. i kunsthistorie

Denne forelæsningsrække kommer vidt omkring i kunsthistorien via fem temaer, der er blevet skildret på forskellige måder af mange forskellige kunstnere fra antikken til i dag. Vi bevæger os fra hyrdeidyl og grønne skove til klimakrise og storbyspleen, og vi kommer omkring Eros' leg med menneskenes følsomme hjerter, ind i galeanstalten og ned i graven. Vi kommer til at kigge på alt fra antikke vasemalerier til skulpturer, konceptuel installationskunst og malerier.

21/09: Naturen
28/09: Byen
05/10: Døden
12/10: Galskaben
26/10: Kærligheden

2222-290

Kunst på stedet! Besøg fire kunstudstillinger på fire museer

— **TID:** 8/10, 4 lørdage, kl. 11.30-13.00. Obs: 5/11 kl. 10.30-12.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr. Entré er ikke inkluderet i prisen
STED: Se mødesteder på fuau.dk
UNDERVISER: Merete Mørup, cand.mag. i kunsthistorie, Øregaard Museum

Efteråret byder på store kunstoplevelser med internationalt kendte kunstnere. Første gang besøger vi Ordrupgaard og en udstilling med en dansk modernist. Anden gang skal vi på Nivågaard og se værker af den italienske renaissancemaler Sofonisba Anguissola, sin tids største kvindelige maler. Tredje gang går vi til SMK, som viser udstillingen om et hovedværk af den franske maler Henri Matisse 'Det røde atelier' sammen med de værker, han har malet ind i sit værk. Sidste gang skal vi på Øregaard og se en udstilling med værker af den svenske avantgardegruppe 'Halmstadgruppen'.

08/10: En dansk modernist
15/10: Sofonisba – historiens glemte mirakel
05/11: Matisse – Det røde atelier
19/11: Halmstadgruppen – Et knudepunkt i avantgardernes netværk

2222-302

Kærs Kunstkafeer: 4 aftener i kunstens tjeneste (tirsdage)

— **TID:** 11/10, 4 tirsdage, kl. 17.30-20.45
PRIS: 1660 kr.
STED: Gastronomisk Innovation / Atelier 1B, Frederiksborggade 1B, 4

Over en række kafeaftener går kunsthistorikere og tv-vært Peter Kær på opdagelse i kunstens forunderlige verden i selskab med kunsthistorikere, musikere og en dygtig kok. Det bliver en tour de force gennem udvalgte perioder og kunstnere i kunsthistorien, der tages under kyndig, kærlig og kunstnerisk behandling. Samtalerne krydres med et musikalsk lydspor udført af særdeles kompetente musikere. Og en kok fra Gastronomisk Innovation laver en let ret, der matcher emnet for aftenen, så der også er noget til smagssansen.

11/10: Sofonisba Anguissola – en overset ener. Peter Kær, cand.mag. i kunsthistorie og kulturformidling, og Andrea Rygg Karberg, museumsdirektør, Nivaagaards Malerisamling
25/10: Harald Giersing – en leder i modernismen. Lise Jeppesen, museumsdirektør, Randers Kunstmuseum, og Peter Kær, cand.mag. i kunsthistorie og kulturformidling
08/11: Nicolai Abildgaard – Danmarks mest alsidige maler. Peter Kær, cand.mag. i kunsthistorie og kulturformidling
22/11: Henri Matisse og 'Det røde atelier'. Dorthe Aagesen, Statens Museum for Kunst, og Peter Kær, cand.mag. i kunsthistorie og kulturformidling

2222-101

Dantes Inferno – i maleri, skulptur og arkitektur

TID: 11/10, 1 tirsdag, kl. 19.30-21.15
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISER: Ole Meyer, cand.mag. i dansk og engelsk og forfatter til den seneste oversættelse af 'Dantes Guddommelige Komædie'

Dantes såkaldte 'Guddommelige' Komædie (selv kaldte han den kun Komædie) er skrevet for 700 år siden og har til stadighed inspireret billedkunstnere: Malere (bl.a. Reynolds, Géricault, Jesper Christiansen), tegnere og grafikere (bl.a. Doré, Rauschenberg, Tom Phillips), billedhuggere (bl.a. Rodin) foruden enkelte arkitekter (senest Schmidt, Hammer & Lassen). Det gælder især første del, Inferno – eller Helvede. Forelæsningen viser eksempler på, dels hvordan eftertiden har opfattet forfatteren selv, dels hvordan man har prøvet at visualisere de forskellige straffe i elvede i konkret eller mere abstrakt form. Vi slutter af med et kort blik til det øverste paradis. Deltagerne får tilsendt links til tekstuddrag.

Kom helt tæt på Rembrandt med kunsthistoriker Peter S. Meyer. Se side 70. Her i samtale med Michael Kvium til Århundredets Festival.

2222-303

Kærs Kunstkafeér: 4 aftener i kunstens tjeneste (onsdage)

— **TID:** 12/10, 4 onsdage, kl. 17.30-20.45
PRIS: 1660 kr.
STED: Gastronomisk Innovation / Atelier
 1B, Frederiksborggade 1B, 4

Over en række kafeaftener går kunsthistoriker og tv-vært Peter Kær på opdagelse i kunstens forunderlige verden i selskab med kunsthistorikere, musikere og en dygtig kok. Det bliver en tour de force gennem udvalgte perioder og kunstnere i kunsthistorien, der tages under kyndig, kærlig og kunstnerisk behandling. Samtalerne krydres med et musikalsk lydspor udført af særdeles kompetente musikere. Og en kok fra Gastronomisk Innovation laver en let ret, der matcher emnet for aftenen, så der også er noget til smagssansen.

- 12/10: Sofonisba Anguissola – en overset ener.** Peter Kær, cand.mag. i kunsthistorie og kulturformidling, og Andrea Rygg Karberg, museumsdirektør, Nivaagaards Malerisamling
- 26/10: Harald Giersing – en leder i modernismen.** Lise Jeppesen, museumsdirektør, Randers Kunstmuseum, og Peter Kær, cand.mag. i kunsthistorie og kulturformidling
- 09/11: Nicolai Abildgaard – Danmarks mest alsidige maler.** Peter Kær, cand.mag. i kunsthistorie og kulturformidling
- 23/11: Henri Matisse og 'Det røde atelier'.** Dorthe Aagesen, Statens Museum for Kunst, og Peter Kær, cand.mag. i kunsthistorie og kulturformidling

2222-038

Alt hvad du bør vide om dansk kultur

— **TID:** 24/10, 6 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Forelæsningsrækken er en lystvandring gennem de vigtigste strømninger og de lyseste hoveder og deres værker inden for hhv. dansk litteratur, kunst, arkitektur, design, film og musik – discipliner, der på mange måder er nært beslægtede og befrugter hinanden på trods af indbyrdes forskelle. Hvad er historien bag de værker, der har provokeret, flyttet grænser og ført til nybrud, og som siden hen er kommet til at stå som symboler på en ny tid? Og er de i det hele taget særligt 'danske'?

- 24/10: Arkitektur.** Anders Troelsen, professor i arkitektur, Arkitektskolen i Aarhus
- 31/10: Kunst.** Amalie Grubb Martinussen, cand.mag. i kunsthistorie
- 07/11: Litteratur.** Erik Svendsen, lektor i dansk, Roskilde Universitet
- 14/11: Musik.** Leif V.S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab, tidl. musikchef for Aarhus Symfoniorkester og Sønderjyllands Symfoniorkester
- 21/11: Film og tv-serier.** Jakob Isak Nielsen, lektor i film- og medievidenskab, Aarhus Universitet
- 28/11: Design.** Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer

2222-289

En på lampen! – dansk lampedesigns særlige historier

— **TID:** 24/10, 2 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk
UNDERVISER: Malene Lytken, ph.d. i kunst- og designhistorie

Over to mandage sætter vi spot på lyset og de mange vidt forskellige danske designs omkring det. Først introduceres udviklingen af olie- og gaslamper frem til kulminationen sidst i 1800-tallet, de elektriske glødepærer, der kom med funktionalismens indtog i Skandinavien, for til sidst at præsentere LED-lys- og lampedesign i dag. Det er ikke uden grund, at LED-stearinlys er en dansk opfindelse. For det enestående for dansk belysningskultur er, at belysning og hygge er tæt forbundet. Derfor har formålet for den moderne danske lampe ikke blot været at give lys, men også en hyggelig stemning i hjemme. Men hvad med den gode smag?

- 24/10: Lyset og lampernes tidlige historie – og et nyt 'smagløst' design**
- 31/10: Dansk design om pærer og hyggende flammeattrapper**

Hvordan gavner
kunst og kreativitet
vores helbred? Tag
med til 'Den kreative
kraft – udnyt dit
potentiale og skab
et meningsfuldt liv'
med Lærke Egefjord.
Se side 32.
Fra hjernedag
for hele familien.

2222-039

Boligdrømme – få de store danske designeres bedste tips til indretning

TID: 24/10, 4 mandage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

UNDERVISER: Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer

Hvordan skaber vi hjem, der fungerer og er rare at være i? I denne forelæsningsrække kigger vi toneangivende designere som PH, Verner Pantton, Jørn Utzon, Finn Juhl og Arne Jacobsen over skulderen, når vi sætter fokus på dels boligindretningens udvikling gennem historien og dels de metoder, som arkitekter og designere bruger til at skabe gode boliger. Emnerne vil være rum, lys, form, farve, lyde, lugte, møbleringsprincipper, nyt kontra gammelt, brugsværdi og oplevelsesværdi.

24/10: Boligen – til praleri eller det gode liv? – ifølge PH, Mogensen og Jacobsen

31/10: Hvad er gode rum og god møblering? – Wegners, Utzons og Pantons tilgange

07/11: Principper for godt dags- og kunstlys – Utzons og PH's filosofi

14/11: Hvordan kan man arbejde med farver i boligen? – Pantons farvelære

2222-108

Fotografiet – den store introduktion

TID: 25/10, 6 tirsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Fotografiets historie går ikke mere end knap 200 år tilbage i tiden, men i de 200 år har det revolutioneret vores måde at bruge billeder på. Hvor billeder før fotografiet var sjældne, elitære og kostbare, blev de med den nye tekniks tilsynkomst almindelige, folkelige og billige. Den udvikling startede nærmest eksplosivt i 1850'erne – og med det digitale fotografi er det bare blevet endnu vildere. Alligevel er fotografiets historie ikke særlig kendt, og det vil denne forelæsningsrække råde bod på.

25/10: Fotografiets fødsel og turen til Danmark. Banja Rathnov, mag.art. i kunsthistorie

01/11: Det dokumentariske fotografis historie. Birna Marianne Kleivan, fotohistoriker og mag.art. i film- og medievidenskab

08/11: Kunstfotografiet – i Danmark og i den store verden. Jens Friis, redaktør og udgiver af KATALOG

15/11: Fotografiet som profession. Gunner Byskov, cand.mag. i dansk og kunsthistorie samt leder af fotografuddannelsen, Medieskolerne, Media College Denmark

22/11: Fotografiet som sandhedsvidne. Gunner Byskov, cand.mag. i dansk og kunsthistorie samt leder af fotografuddannelsen, Medieskolerne, Media College Denmark

29/11: Det fotografiske udstyrs historie. Klaus-Eckard Riess, ansvarshavende redaktør, Dansk Fotohistorisk Selskab

2222-040

500 års tysk kunst fra Dürer til Gerhard Richter

TID: 26/10, 4 onsdage, kl. 17.30-19.15

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

UNDERVISER: Jørgen Printz Steinicke, kunstner og cand.mag. i historie og kunsthistorie

Tysk kunst står stadig i skyggen af den italienske, spanske og franske kunst, men ikke desto mindre er der gennem århundrederne skabt væsentlige værker. Renæssancen introduceres for alvor med Albrecht Dürer. Først i 1800-tallet dukker romantikken op med masser af tysk Weltschmerz. Realismen og impressionismen har også deres store kunstnere på tysk grund. Først i det 20. århundrede følger tyske ekspressionister væsentlige nye kapitler til den europæiske kunst. I 1920'erne bliver Berlin en kulturel verdensmetropol med bl.a. den samfundskritiske Neue Sachlichkeit-bevægelse, indtil alt får en brat ende med Hitlers magtovertagelse. Kunsten efter 1945 bærer naturligvis præg af den nære fortids voldsomme hændelser og genopbygningen af landet.

2222-041

Kunst – teori og analyse

TID: 26/10, 6 onsdage, kl. 19.45-21.30

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

UNDERVISER: Birgitte Zacho, mag.art. i kunsthistorie

Hvordan skal man forstå kunsten? I denne forelæsningsrække bliver du introduceret for klassiske kunsthistoriske værktøjer til billedanalyse. Hvordan kender man forskel på kunst fra renæssance og barok? Og hvordan skiller man billedets elementer ad i en analyse? Fra stilhistorie og farvelære til kompositionsanalyse og semiotik – forelæsningsrækken præsenterer dig for en række kunsthistoriske grundbegreber, der gør dig klar til dit næste museumsbesøg.

26/10: Kunstforståelse – at se på kunst

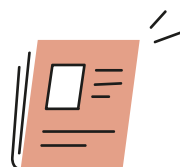
02/11: Form og farve

09/11: Stilhistorie

16/11: Kompositionsanalyse

23/11: Ikonologisk og semiotisk analyse

30/11: Værkets ydre rammer – museet, udstillingen og det offentlige rum

Få nyhederne først

TILMELD DIG FOLKEUNIVERSITETETS NYHEDSBREV PÅ FUAU.DK, OG FÅ INFORMATION OM SÆRLIGE TILBUD OG ARRANGEMENTER

2222-042

Kunsthistorien på ét semester

TID: 27/10, 8 torsdage, kl. 17.30-19.15

PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.

Hvad karakteriserer barokken? Realismen? Og futurismen? Hvis du trænger til at få et godt overblik, få opfrisket din hukommelse eller for første gang stifte bekendtskab med kunsthistoriens forunderlige forandringer, så kom og vær med, når vi byder på en sprudlende gennemgang af kunsthistorien fra renæssance til samtid. Forelæsningerne omhandler først og fremmest maleri, skulptur og arkitektur. Men vi kommer også omkring stilretninger fra især det 20. og 21. århundrede, der udfolder sig i andre materialer og gør brug af andre teknikker.

- 27/10: Renæssance og manierisme.** Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie
- 03/11: Barok og rokoko.** Merete Mørup, cand.mag. i kunsthistorie, Øregaard Museum
- 10/11: Klassicisme og romantik.** Jørgen Printz Steinicke, kunstner og cand.mag. i historie og kunsthistorie
- 17/11: Realisme og impressionisme.** Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie
- 24/11: Symbolisme og ekspressionisme.** Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie
- 01/12: Kubisme og futurisme.** Maja Bak Herrie, ph.d. i æstetik og kultur, Aarhus Universitet
- 08/12: Surrealisme.** Amalie Grubb Martinussen, cand.mag. i kunsthistorie
- 15/12: Kunst og arkitektur i dag.** Martin Søberg, lektor, Institut for Bygningskunst og Kultur, Det Kongelige Akademi

2222-083

Farver i kunsthistorien

TID: 29/10, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Hans Jørgen Frederiksen, lektor emeritus i kunsthistorie, Aarhus Universitet

Siden oldtiden har kunstnere, filosoffer og videnskabsmænd diskuteret farvefænomenet, og i flere omgange har det givet anledning til egentlige farveteorier. Centrale navne i denne sammenhæng er fx Leon Battista Alberti, Isaac Newton, Johann Wolfgang von Goethe, Wassily Kandinsky, Johannes Itten og flere andre. I denne forelæsning skal det belyses, hvad disse teorier – set under en kunsthistorisk synsvinkel – går ud på, og ikke mindst hvordan de kommer til udtryk i billedkunst fra forskellige perioder fra middelalder til nutid.

2222-115

Ungdom og frihed: David i florentinsk renæssancekunst

TID: 6/11, 1 søndag, kl. 10.00-15.00

PRIS: 420 kr., studerende 220 kr.

UNDERVISER: Nils Ohrt, mag.art. i kunsthistorie og fhv. museumsdirektør, Færøernes Kunstmuseum

Renæssancens skulptur i Firenze fra 1400-tallet og det tidlige 1500-tal udgør et af kunsthistoriens højdepunkter med kunstnere som Donatello, Verrocchio og Michelangelo. Til de tre mestres hovedværker hører deres figurer af den bibelske hyrdedreng David som sejrherre over Goliath. Den unge og sejrende David er blevet fortolket meget forskelligt af Donatello, Verrocchio og Michelangelo, så det er ikke blot figuren selv, der vil stå i centrum i dagens forelæsning, men nok så meget de forskellige opfattelser og deres baggrund. Også andre florentinske frihedsskikkelser og bibelske drengeframstillinger i tidens kunst vil blive inddraget.

2222-043

Billedkunsten i Wien – Gustav Klimt, Oskar Kokoschka og Egon Schiele

TID: 12/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie

Wien er fyldt med overflod og luksus, og samtidig er det stedet, hvor den gamle europæiske verden mærkes af hændelsen og dekadence. Stor kunst vokser frem i den stemning. Der er heftig aktivitet i kunstnerværksteder og udstillingssammenslutninger. Miljøet giver også plads til kvindelige mestre som fx Helene Funk. Gustav Klimt er i centrum af alt dette. Oskar Kokoschka og Egon Schiele lærer af ham og udvikler sig til at blive store moderne billedfortællere. Hør om Wiens kunstliv omkring århundredeskiftet.

2222-044

Færøsk kunst – mellem den lille og store verden: Tre klassikere

TID: 13/11, 1 søndag, kl. 10.00-15.00

PRIS: 420 kr., studerende 220 kr.

UNDERVISER: Nils Ohrt, mag.art. i kunsthistorie og fhv. museumsdirektør, Færøernes Kunstmuseum

Færøerne kom sent til billedkunsten, men da det endelig skete omkring 1930, var det med en styrke og egenart, der har gjort 'færøsk kunst' til et kvalitetsstempel. Det er især i maleriet, de tidlige færøske kunstnere udmærkede sig, og på denne temadag sætter vi fokus på Samuel Jørgensen-Mikines, Ruth Smith og Ingálvur av Reyni. Hos de tre kunstnere står landets natur og folkeliv i centrum, tolket i såvel ekspressionistisk som kubistisk retning. En såvel redelig som intens tolkning af den synlige omverden og menneskeskæbner kendetegner de tre malere, der på moderne vis også dyrkede billedets eget sprog.

2222-304

Kærs Kunstkafe': En aften med Henrik Saxgren – den fotografiske fortæller (tirsdag)

- **TID:** 15/11, 1 tirsdag, kl. 17.30-20.45
PRIS: 420 kr.
STED: Gastronomisk Innovation / Atelier 1B, Frederiksborggade 1B, 4
UNDERVISERE: Peter Kær, cand.mag. i kunsthistorie og kulturformidling, og Henrik Saxgren, fotograf

Endnu en gang åbner Peter Kær, Folkeuniversitetet og Gastronomisk Innovation dørene til en sanselig og berigende aften i Kærs Kunstkafe'. Denne aften går kunsthistoriker og tv-vært Peter Kær på opdagelse i kunstens forunderlige verden i selskab med en musiker og en dygtig kok i Gastronomisk Innovation i Atelier 1B på Kultorvet. Vi ser på, hvordan en kunstner har flyttet grænser, udfordret vores forestillinger om kunst og vores måde at reflektere over livet på. Samtalen krydres med et musikalsk lydspor udført af en særdeles kompetent musiker. Og en kok fra Gastronomisk Innovation laver en let ret, der matcher emnet for aftenen, så der også er noget til smagssansen.

2222-305

Kærs Kunstkafe': En aften med Henrik Saxgren – den fotografiske fortæller (onsdag)

- **TID:** 16/11, 1 onsdag, kl. 17.30-20.45
PRIS: 420 kr.
STED: Gastronomisk Innovation / Atelier 1B, Frederiksborggade 1B, 4
UNDERVISERE: Peter Kær, cand.mag. i kunsthistorie og kulturformidling, og Henrik Saxgren, fotograf

Endnu en gang åbner Peter Kær, Folkeuniversitetet og Gastronomisk Innovation dørene til en sanselig og berigende aften i Kærs Kunstkafe'. Denne aften går kunsthistoriker og tv-vært Peter Kær på opdagelse i kunstens forunderlige verden i selskab med en musiker og en dygtig kok i Gastronomisk Innovation i Atelier 1B på Kultorvet. Vi ser på, hvordan en kunstner har flyttet grænser, udfordret vores forestillinger om kunst og vores måde at reflektere over livet på. Samtalen krydres med et musikalsk lydspor udført af en særdeles kompetent musiker. Og en kok fra Gastronomisk Innovation laver en let ret, der matcher emnet for aftenen, så der også er noget til smagssansen.

2222-114

100 års dansk keramik

- **TID:** 17/11, 5 torsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Carsten Bagge Laustsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet

Dansk keramik er populært som aldrig før. I tv konkurrerer keramikere om at lave funktionelle, æstetiske og teknisk komplicerede værker. Udstillinger trækker massevis af besøgende, og små værksteder trives overalt. I denne forelæsningsrække får du et sjældent indblik i den moderne, danske keramiske tradition gennem 100 år: lige fra modernismens frembrud med Thorvald Bindesbøll og den tidlige kunstkera- mik, over 1930'ernes stentøjsrevolution på Den Kongelige Porcelænsfabrik, enkeltværkstederne og studiekeramikken fra 50'erne og endelig frem til den nyere og mere eksperimenterende, skulpturelle keramik. Forelæsningsrækken byg- ger på Carsten Bagge Laustsens bog '100 års dansk keramik' (Turbine), der udkommer i 2022.

2222-045

40 ikoniske fotografier

- **TID:** 12/12, 1 mandag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Gunner Byskov, cand.mag. i dansk og kunsthistorie samt leder af fo- tografuddannelsen, Medieskolerne, Media College Denmark

Mennesker husker i billeder, og vores visuelle hukommelse er nærmest uendelig. Gennem årene har vi set millioner af billeder – og så er der alligevel nogle af dem, der bliver hæn- gende og bliver en del af vores eksistentielle beredskab. Dem kalder vi ikoner, og en meget stor del af dem er fotografier. I løbet af kun én aften vil Gunner Byskov, leder af fotogra- fuddannelsen, præsentere dig for 40 af disse ikoniske fotografier, lige fra år 1840 og frem til vores årtusind, i en gennemgang, der både fokuserer på fotografierne, på de fotografiske kvaliteter og på den historie, der netop gør dem til noget særligt.

2312-008

Hvad der er værd at vide om kunst

- **TID:** 17/1, 8 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.

Hvad er det egentlig, vi ser, når vi står foran et kunstværk? Hvad vil kunsten os? Med en kort introduktion til kunstanalyse og en grundig gennemgang af kunsthistoriens centrale perio- der og strømninger giver forelæsningsrækken dig nyttige redskaber til at tolke kunsten og sætte ord på indtryk. Det bliver en hæsblæ- sende rejse, der strækker sig fra middelalderen til det 21. århundrede og slutter af med et blik ud i fremtiden og et bud på, hvilke kunstnere vi skal holde øje med.

- 17/01: Hvad er kunst, og hvad skal vi med den?** Mads Damsbo, direktør, Artcenter Spritten, Aalborg
- 24/01: Kunstforståelse – rent praktisk.** Kamma Overgaard Hansen, ph.d. i kunsthistorie
- 31/01: Kunstens historie – fra middelalder til det tidligt moderne (ca. 800-1600).** Amalie Grubb Martinussen, cand.mag. i kunsthistorie
- 07/02: Kunstens historie – fra 1600-tallets enevælde til 1800-tallets romantik (ca. 1600-1850).** Merete Mørup, cand.mag. i kunsthistorie, Øregaard Museum
- 14/02: Kunstens historie – impressionister, modernister og andre revolutionære (ca. 1850-1940).** Merete Mørup, cand.mag. i kunsthistorie, Øregaard Museum
- 21/02: Fotografi, populærkunst og nye medier i det 20. århundrede (ca. 1836-1975).** Amalie Grubb Martinussen, cand.mag. i kunsthistorie
- 28/02: Abstraktion, popkunst og ikke-kunst (ca. 1916-2000).** Amalie Grubb Martinussen, cand.mag. i kunsthistorie
- 07/03: Hold øje med dem – nye kunstnere på vej (ca. 2000-2050).** Kristian Handberg, postdoc i kunsthistorie, Københavns Universitet

Gå på Folkeuniversitetet i dagtimerne

SE SIDE 26

2312-015

Art Nouveau

TID: 17/1, 6 tirsdage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

UNDERVISER: Birgitte Zacho, mag.art. i kunsthistorie

Da verdensudstillingen slog dørene op i Paris i år 1900, tog den nye kunst, Art Nouveau, verden med storm. Hvad en ung generation så som industrialiseringens kønsløse masseprodukter, fik modspil af slyngende organiske former. Kunstnernes fascination gik hånd i hånd med naturvidenskabernes opdagelser. I naturen fandt man et formsprog, der kunne forny og forbedre kunsten. Naturen og skønheden skulle have en plads i den moderne verden. Kunstnere og arkitekter som Alphonse Mucha, Hector Guimard, Gustav Klimt og Antoni Gaudí var på tværs af Europa forenede i troen på skønhedens forvandlende og frigørende kraft. Forelæsningsrækken går på opdagelse i denne fascinerende periodes maleri, arkitektur og kunsthåndværk og de tanker, der ligger deri.

2312-007

Store danske designere

TID: 18/1, 7 onsdage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

UNDERVISER: Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer

Hans J. Wegners Påfuglestol, PH's karakteristiske lamper, Børge Mogensen's Tremmesofa, Arne Jacobsens Ægget, Finn Juhls Poeten, Nanna Ditzels Trinidad-stol, Kay Bojesens teaktræsabe og Verner Pantons FlowerPot-lamper. Vi kender genstandene. Men hvem var menneskene bag de kendte designs, der høstede så stor international anerkendelse? Hvad kendetegner dem hver især? Og hvorfor er deres designs blevet så kendte og elskede? I denne forelæsningsrække vil du blive introduceret for nogle af de fremmeste danske designere og deres værker.

18/01: Poul Henningsen – lysets mester

25/01: Arne Jacobsen – totaldesignets mester

01/02: Hans J. Wegner – håndværkeren over dem alle

08/02: Kaare Klint, Børge Mogensen og FDB-møbler – fra håndværk til industri

15/02: Finn Juhl og Poul Kjærholm – de store elegantiers

22/02: Verner Panton og Nanna Ditzel – form og farve uden grænser

01/03: Kay Bojesen og Lego – børnenes designere

2312-052

Havekunst

TID: 28/1, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Ole Fournais, cand.mag. i historie og nordisk sprog og litteratur

Få overblik over de betydningsfulde perioder i havekunstens historie, og forstå samspillet mellem kulturhistorien og havernes forandringer. Forelæsningen fører os gennem havestilarter som den mauriske have i Spanien, den italienske renæssancehave, barokhaven i Frankrig og de forskellige former for engelsk landskabelig og romantisk havestil. Hertil kommer enkelte idéer fra de klassiske kinesiske og japanske haveformer.

2312-016

Rundt om guldalderen

TID: 20/2, 5 mandage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

UNDERVISER: Birgitte Zacho, mag.art. i kunsthistorie

I første halvdel af 1800-tallet sker der spændende ting på den danske kunsts scene. Der sker så meget, at eftertiden har kaldt perioden den danske guldalder. Men hvad skete der egentlig? Efter den franske evolution bliver borgerskabet toneangivende i samfundet, og i hele perioden ses en refleksion over en række borgerlige værdier og normer i billedkunsten. Det er også en periode, hvor borgerens nationale tilhørsforhold bliver aktuelt. Samtidig reflekterer malerne over kunstnerens rolle og kunstens potentiale. Centrale kunstnere som Eckersberg, Lundbye, Marstrand og Købke udfolder de nye strømninger inden for kunstens forskellige genrer.

20/02: Hvad er guldalder?

27/02: Portrætkunsten

06/03: Alle veje fører til Rom

13/03: Fra historiemaleri til genremaleri

20/03: Landskabsmaleriet

2312-235

Den anden musikhistorie – om kvindelige komponister

TID: 25/2, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk

UNDERVISER: Thomas Husted Kirkegaard, ph.d. i musikvidenskab, Aarhus Universitet, og postdoc på Nationalmuseet og Musikmuseet

Forelæsningen dykker ned i en del af musikhistorien, som man sjældent får lov til at lytte til i koncertsalene, og som der står meget lidt om i musikhistoriebøgerne – nemlig musik skrevet af kvinder. Kvinder har komponeret til alle tider og i alle genrer, men hvorfor kender vi så lidt til dem? Bliv klogere på denne blinde plet i musikhistorieskrivningen, og lær samtidig en masse ny (gammel) musik at kende. Forelæsningen veksler mellem indføring i kvinders historiske og kulturelle forhold indenfor musik på den ene side og dybdegående nedslag i enkelte komponister og værker på den anden side. Fokus er på klassisk musik fra middelalderen og til i dag.

2312-101

Temalørdag om Michael Kvium

TID: 4/3, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Kamma Overgaard Hansen, ph.d. i kunsthistorie

Michael Kviums værker har givet anledning til mange diskussioner siden debuten i 1980'erne. Med sine forvrængede menneskefigurer og ildevarslende scenarier har han skabt et genkendeligt univers, som de færreste helt kan ignorere. Denne lørdag vil ph.d. i kunsthistorie Kamma Overgaard Hansen præsentere Kviums kunst med afsæt i temaerne blindhed, karikatur, katolicisme og forfald. Alle temaer der går igen gennem Kviums lange oeuvre og er med til at cementere hans særlige status i nyere dansk kunsthistorie. Når overskriften er Michael Kvium, vil lørdagen uundgåeligt stå i maleriets tegn. Men Kvium vil også blive præsenteret som tegner, grafiker, billedhugger, performer og filmmager.

2312-158

Færøsk bibelhistorie i verdenskunstens perspektiv

TID: 5/3, 1 søndag, kl. 10.00-15.00

PRIS: 420 kr., studerende 220 kr.

UNDERVISER: Nils Ohrt, mag.art. i kunsthistorie og fhv. museumsdirektør, Færøernes Kunstmuseum

I 2013 skabte den færøske kunstner Edward Fuglø ti cirkelrunde og bemalede trærelieffer til ophængning i Christianskirken i Klaksvig, Færøernes største kirke. Motivet er scener fra Jesu liv – fra bebudelsen til himmelfarten. Den store historie får følge af den lille, idet der i reliefferne indgår en række brugsgenstande, der henviser til Klaksvig og menneskeskæbner herfra. Relieffernes stil er "bibelhistorisk", men udgør også et stykke samtidskunst med de indsatte "readymades" og citater fra kunstens historie. Edward Fuglø fortæller ikke blot Jesu historie på sin egen måde, men trækker også på fortællingernes traditionelle udformning i kristen kunst. Hør om Fugløes færøske bibelhistorie.

2312-099

Japanske træsnit

TID: 6/3, 3 mandage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Gunhild Borggreen, lektor i kunsthistorie og visuel kultur, Københavns Universitet

Træsnitmediet i Japan opstod i 1600-tallet i de japanske storbyer Edo, Kyoto og Osaka. Det var et massemedium, hvor den grafiske reproduktionsteknik gjorde det muligt at producere hundredvis af det samme billede til billige penge. Motivkredsene for træsnit afspejler datidens kulturliv i storbyerne. Senere kom også landskabstræsnittet, der gengav berømte steder eller rejseruter i Japan. Forelæsningsrækken vil fokusere på teknik og motivkredse i japanske træsnit. Desuden vil vi se på, hvordan europæiske kunstnere blev inspireret af japanske træsnit under japonismen.

06/03: Det japanske træsnit som storbyfænomen: kurtisaner og kabuki-skuespillere

13/03: Landskabstræsnit og serier

20/03: Træsnit i europæisk japonisme og i moderne tid

2312-054

Kunst i Berlin

TID: 9/3, 3 torsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Dea Schou, ph.d. i kunsthistorie

Kom med på en historisk rejse til en af Europas mest spændende kunstbyer. Forelæsningsrækken er en introduktion til nogle af Berlins mange museer og gallerier, som vi vil besøge gennem kunsthistoriske nedslag i romantikken, ekspressionismen og samtidskunstscenen i dag. De sidste 100 år har berlinerne oplevet både 1920'ernes frisind, nazismen og det tredje rige, dernæst den kolde krig, Berlinmurens fald og genforeningen. Disse verdenshistoriebegivenheder har dannet grobund for en dynamisk og yderst produktiv kunstscene, som stadig præger byen den dag i dag. Forelæsningsrækken vil give dig både gode tips til konkrete steder og nogle nye (kunsthistoriske) briller at have med, næste gang du skal til Berlin.

2312-085

Kongernes Nordsjælland – Frederiksborg Slot og dets jagtpark

TID: 15/3, 2 onsdage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

Forelæsningsrækken fokuserer på to af Danmarks arkitektoniske og landskabelige hovedmonumenter fra 1600-tallet. Første aften skal det handle om Frederiksborg Slot og dets (hidtil oversete) engelsk-inspirerede bygningshistorie. Og anden aften vil der være fokus på det europæisk inspirerede parforcejagtlandskab i skovene ved slottet, et landskab, der i 2015 blevet erklæret UNESCO World Heritage.

15/03: Frederiksborg Slot og dets engelsk-inspirerede bygningshistorie. Patrick Kragelund, dr.phil. og ph.d., fhv. direktør for Danmarks Kunstmuseum samt forfatter til 'A Stage for The King'.

22/03: Det europæisk-inspirerede parforcelandskab. Jette Baagø, lic.scient., tidl. museumsdirektør, Dansk Jagt- og Skovbrugsmuseum og forfatter til 'Kongens Skov – Verdens arv, Parforcejagtlandskabet i Nordsjælland'

FÅ VIDEN HJEM I STUEN. SE SIDE 88

Vi byder på gratis
livestreamede forelæsninger

2312-086

Frida Kahlo – barn af revolutionen

TID: 25/3, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Jørgen Printz Steinicke, kunstner og cand.mag. i historie og kunsthistorie

Frida Kahlo var barn af den blodige mexicanske revolution 1910-20, og hendes mand Diego Rivera var i allerhøjeste grad medvirkende til, at den indianske kultur for første gang blev erklæret ligeværdig med den europæiske. Rivera og Frida støttede de hårdtarbejdende folk i deres kamp for et mere lige samfund. Men var Frida i virkeligheden så optaget af verdensrevolutionen, som hun gav udtryk for, eller var det snarere et forsøg på at gøre sig interessant i kunstelitens øjne? Og hvorfor taler hun tilsyneladende i så høj grad til vores tid?

2312-056

Bauhaus – den banebrydende designskole

TID: 29/3, 1 onsdag, kl. 17.30-21.30

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer

Den revolutionære bevægelse, der spredte sig over Europa i kølvandet på 1. Verdenskrig og den russiske revolution, førte i Tyskland til oprettelsen af verdens mest kendte skole for kunst, arkitektur og design, nemlig Bauhaus. Den satte ikke bare de visuelle kunstarter på den anden ende, men eksperimenterede også med industriel produktion, pædagogik, mode, køn, seksualitet, ja, snart sagt alle aspekter af det offentlige liv. Design skulle være for de mange, men lykkedes det? Nogle få danske designere fulgte i Bauhaus' fodspor, men de fleste her i landet var kritiske overfor Bauhaus og skabte deres moderne møbler, lamper og bygninger på en anden og mere pragmatisk måde.

2312-017

Jens Juel – en europæisk mester

TID: 30/3, 1 torsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk
UNDERVISER: Anna Schram Vejlbj, mag.art., ph.d. i kunsthistorie og direktør, Fuglsang Kunstmuseum

Jens Juel er en af de store malere i dansk kunsthistorie. Han mestrede 1700-tallets pastel og pudder til perfektion og ramte plet med sine præcise personskildringer. Hans rige livsværk viser en teknisk dygtig kunstner med sans for virkeligheden. Juel grundlagde sit europæiske udsyn på sin ungdoms rejser til Tyskland, Italien, Frankrig og Schweiz. Han lod sig inspirere af tidens største internationale navne og blev selv kunstner af deres format. Denne aften skal det handle om Jens Juel, hans internationale forbindelser og om de kulturelle miljøer, som hans europæiske portrætmesterskab udsprang af. Forelæsnningen er baseret på den anmelderroste bog 'Jens Juel – en europæisk mester' (Forlaget Grønningen 1).

2312-087

Gauguin – mesteren, monsteret og myten

TID: 11/4, 3 tirsdage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk
UNDERVISER: Flemming Friberg, fhv. direktør for Ny Carlsberg Glyptotek

Hylidet som en af den tidlige modernismes mest betydningsfulde figurer og samtidig fordømt for sit arbejde og sin moral – diskussionen om Paul Gauguin (1848-1903) og hans kunst og person er yderst relevant for i dag, hvor #MeToo sætter nyt fokus på hans forhold til mindreårige piger og hans andel i kolonialismen i Fransk Polynesien. I denne forelæsningsrække udfolder Flemming Friberg, fhv. direktør for Ny Carlsberg Glyptotek, den fascinerende historie om Gauguins liv og samtid og det kunstneriske miljø omkring impressionismen, som Gauguin både var en del af og skilte sig afgørende ud fra.

2312-018

Kunst – teori og analyse

TID: 11/4, 6 tirsdage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

UNDERVISER: Birgitte Zacho, mag.art. i kunsthistorie

Hvordan skal man forstå kunsten? I denne forelæsningsrække bliver du introduceret for klassiske kunsthistoriske værktøjer til billedanalyse. Hvordan kender man forskel på kunst fra renæssance og barok? Og hvordan skiller man billedets elementer ad i en analyse? Fra stilhistorie og farvelære til kompositionsanalyse og semiotik – forelæsningsrækken præsenterer dig for en række kunsthistoriske grundbegreber, der gør dig klar til dit næste museumsbesøg.

11/04: Kunstforståelse – at se på kunst

18/04: Form og farve

25/04: Stilhistorie

02/05: Kompositionsanalyse

09/05: Ikonologisk og semiotisk analyse

16/05: Værkets ydre rammer – museet, udstillingen og det offentlige rum

2312-055

Nyskabende kvinder i kunsten og litteraturen

TID: 16/4, 1 søndag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

Tag med på en rejse rundt i store værker skabt af markante kvindelige kunstnere og forfattere. Paula Modersohn-Becker er blevet kaldt verdens første moderne kvindelige maler, men har været meget overset. Vi dykker ned i hendes dramatiske liv og den banebrydende kunst med nyskabende krops- og kvindebilleder. De to danske samtidskunstnere Kathrine Ærtebjerg og Julie Nord har nogle universer, der kan minde om hinanden, med eventyr og magi, samtidig med at kunstnerne udforsker temaer som køn, identitet og det spirituelle. Dernæst skal vi på en uhyggelig rejse ind i mordmysterier og gys i de svenske skove med to store skønlitterære dronninger: Selma Lagerlöf og Kerstin Ekman, før vi lander i det finske med mumimor Tove Jansson.

GRATIS: Prøv Vid&Sans i 3 måneder

Få forskernes svar på de vigtigste aktuelle spørgsmål i det nye digitale medie Vid&Sans.
Få de første 3 måneder helt gratis, når du tilmelder dig et hold på Folkeuniversitetet på fuau.dk.

NYHEDSBREV PODCAST WALL OF FAME

Vid&Sans
Din verden belyst af forskere

LYT LOG IND

BLIV MEDLEM

NATUR & KLIMA

TEKNOLOGI & UNIVERS

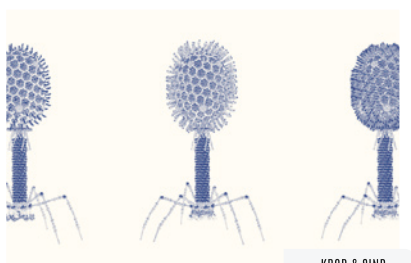
KROP & SIND

KUNST & KULTUR

SAMFUND & INDIVID

IDÉ & TRO

Q SØG

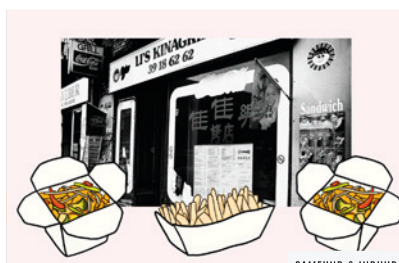

SUNDHED

KROP & SIND

Bakteriedræbende virus kan afværge global sundhedskatastrofe

Et glemt medicinsk supervåben kan blive menneskehedens redning i kampen mod antibiotika-resistente bakterier. De stadig mere modstandsdygtige bakterier koster millioner af menneskeliv hvert år, og WHO har kaldt det en alvorlig trussel mod menneskeheden. Uden effektive antibiotika vil lægevidenskaben blive slået hundrede år tilbage – men nu har forskere og læger genopdaget et alternativ: Virus.

MADKULTUR

SAMFUND & INDIVID

Skal du ha' soja i rullen? Smagen af Kina i Danmark

I 1949 åbnede den første kinesiske restaurant i Danmark, og snart blev forårsrullen folkeeje. Siden har den dog mistet terræn til bl.a. shawarma og sushi, og måske er den snart fortid på det danske menukort. Men rullen er mere end fastfood. Den rummer også en fortælling om kulinariske kulturmøder, om fordomme og fællesskab, og om Kina i Danmark.

PODCAST

SAMFUND & INDIVID

Sådan fungerer de økonomiske sanktioner mod Rusland

Mens Vesten har svært ved at finde militære modtræk til Putins aggression i Ukraine, har de økonomiske modtræk allerede haft kolossal effekt. På rekordtid er det lykkedes at lamme russisk økonomi, der nu er i dyb krise. Hvordan kan det være? Tænk tanken har spurgt økonomiprofessor Philipp Schröder.

KLIMAADFÆRD

NATUR & KLIMA

Vanens magt vil afgøre klimakampen

Teknologi, lovgivning eller individuelle forbrugsvalg kan ikke løse klimakrisen hver især. Den grønne omstilling kræver et nyt og mere helhedsorienteret syn på samspillet mellem teknologi, forbrug, normer og adfærd.

FORURENING

NATUR & KLIMA

Havneudvidelser og megabyggerier kan skade havmiljøet

Anlægsprojekter som Lynetteholm og den planlagte udvidelse af Aarhus Havn betyder, at millioner kubikmeter havneslam skal dumpes andre steder i havet. Hvad det reelt betyder for havmiljøet, ved vi ikke nok om, påpeger forsker, der efterlyser grundigere analyser af konsekvenserne.

GRAT GULD

KUNST & KULTUR

"Mobilhøflighed kræver selvrespekt!"

Vid&Sans bringer hver uge et "interview" med en afdød tænker, videnskabsmand eller forfatter om et aktuelt emne. I denne uge Emma Gad om vores skærmvaner.

Litteratur, film & musik

2222-088

100-års jubilæum: Fire modernistiske hovedværker

— **TID:** 5/9, 4 mandage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

1922 var et bemærkelsesværdigt år i litteraturens historie. 1. verdenskrig var nogle år på afstand, verden syntes åben for nye eksperimenter og muligheder. Men chokket var der stadig: Hvordan kunne dette vanvid finde sted, hvad var det sammenbrud af værdier og normer, som betingede det? Fire store forfattere udsendte dette år værker, der senere er blevet moderne klassikere. Og som alle spejler den værdikrise og innovative energi, der prægede tiden. Og alle fire værker har noget at sige os i dag, 100 år efter.

05/09: Virginia Woolf 'Jacob's Room'.

Steen Klitgård Povlsen, lektor emeritus i litteraturhistorie, Aarhus Universitet

12/09: T.S. Eliot 'The Waste Land'.

Jan Rosiek, professor i dansk, Københavns Universitet

19/09: James Joyce 'Ulysses'.

Mikkel Bruun Zangenberg, lektor i dansk, University of Kent

26/09: Marcel Proust 'Sodoma og Gomorra'.

Neal Ashley Conrad Thing, ph.d. i litteraturvidenskab

2222-158

Wagners operaunivers – en weekend med stor musik

— **TID:** 1-2/10, 1 weekend, kl. 10.00-15.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Leif V.S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab, tidl. musikchef for Aarhus Symfoniorkester og Sønderjyllands Symfoniorkester

Richard Wagner var en banebrydende skikkelse. Hans enestående operaer 'Den flyvende Hollænder', 'Tannhäuser', 'Lohengrin', 'Tristan og Isolde', 'Mestersangerne', 'Nibelungens Ring' og 'Parsifal' strækker sig over en lang periode i musikhistorien og i Wagners liv, og de er hver især en hel verden for sig. Værkerne er konstant på spilleplanerne hele verden over, for Wagner er en mester i dramatik, historiefortælling og store følelser. Det gælder både sangen og i høj grad også orkestret. På denne temawebisode får du en introduktion til centrale elementer fra Wagners helt særlige og fængslende musikalske univers.

2222-084

Billeder og litteratur: På tærsklen til modernismen

— **TID:** 24/10, 3 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISERE: Steen Klitgård Povlsen, lektor emeritus i litteraturhistorie, Aarhus Universitet, og Christine Marstrand, forfatter og cand.mag. i kunsthistorie

Tiden op til, under og lige efter 1. verdenskrig var på mange områder en opbrudstid. Gamle normer blev brudt ned, nye kombinationer og sammenhænge opstod. Mange af tidens forfattere eksperimenterede således med at indtage og bruge billeder i deres værker og var meget optaget af forholdet mellem billedsprog og litteratur. De tre forelæsninger vil tage udgangspunkt i tre betydelige forfattere og diskutere deres brug af tidligere og samtidige billedkunstnere.

24/10: Carpaccio, Chardin og Whistler/

Turner – og Marcel Proust

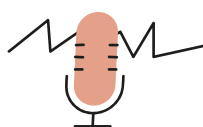
31/10: Cézanne, Modersohn-Becker og

Rodin – og Rainer Maria Rilke

07/11: Matisse, Manet og Vanessa Bell

– og Virginia Woolf

FÅ VIDEN LIGE IND I ØRERNE

Lyt til forskerne i RADIO4 og som podcast i vidensprogrammerne 'Kraniebrud' og 'Vildspor'

2222-110

Dansk litteratur i 150 år II: 1960 til i dag

— **TID:** 24/10, 6 mandage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVISER: Anders Østergaard, ekstern lektor i litteratur, Københavns Universitet

Tiden fra 1960 til i dag er en spændende brydningstid i dansk litteratur, fuld af interessante tekster og fascinerende fortællinger. Mange forfattere – fra Ribbjerg og Panduro til Helle Helle – skaber fortællinger om livet i velfærdssamfundet. Temaer som familien, køn og identitet er gennemgående. Nogle er optaget af nye værdier, visioner og livsformer. Og de fleste giver deres bud på, hvordan litteraturen kan blive moderne og bevidst om sin egen måde at være litteratur på. I denne forelæsningsrække nærlæser vi nogle af de bedste tekster.

- 24/10:** 1960-65: Velfærdssamfundet og modernismen. Klaus Ribbjerg, Leif Panduro, Villy Sørensen, Benny Andersen, Peter Seeberg m.fl.
- 31/10:** 1965-80: Oprør og krise – realisme-former og sprogeksp eksperimenter. Suzanne Brøgger, Kirsten Thorup, Vita Andersen, Anders Bodelsen, Christian Kampmann, Svend Åge Madsen, Henrik Nordbrandt, Inger Christensen m.fl.
- 07/11:** 1980'erne: Ny modernisme og magisk realisme. Michael Strunge, Søren Ulrik Thomsen, Pia Tafdrup, Ib Michael, Peter Høeg m.fl.
- 14/11:** 1990-i dag: Senmoderne livsbilleder i minimalisme og ny realisme. Helle Helle, Christina Hesselholdt, Naja Marie Aidt, Jan Sonnergaard, Ida Jessen, Caroline Albertine Minor m.fl.
- 21/11:** 2000-i dag: Identitet, køn og krop i det senmoderne. Erling Jepsen, Lone Hørslev, Leonora Christina Skov, Claus Beck-Nielsen, Kim Leine, Bjørn Rasmussen m.fl.
- 28/11:** 2000-i dag: Økokritik, samfundskritik og litterære eksperimenter. Theis Ørntoft, Yahya Hassan, Jakob Ejersbo, Katrine Marie Guldager, Caspar Eric, Olga Ravn m.fl.

2222-055

Lær at elske opera – om operaens historie og genrer

— **TID:** 24/10, 6 mandage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Vi åbner dørene til en række landes operatraditioner og bevæger os samtidig op gennem operahistorien i både Frankrig, England, Italien, Rusland og Tyskland, så du får et samlet overblik over højdepunkterne i operahistorien. Operaer af komponister som Jean-Philippe Rameau, G.F. Händel, W.A. Mozart, Modest Musorgskij, Georges Bizet, Giuseppe Verdi, Giacomo Puccini, Benjamin Britten, Richard Wagner og Richard Strauss.

- 24/10:** Opera fra barok til klassik – G.F. Händel, C.W. Gluck, W.A. Mozart. Thomas Milholt, cand.mag. og journalist med speciale i opera og jazz
- 31/10:** Fra solkongens hof til 1800-tallets femme fatale – Jean-Philippe Rameau, Charles Gounod, Georges Bizet. Lilo Sørensen, cand.mag. i musik- og teatervidenskab
- 07/11:** Guldalderens verdensstjerner – Gioacchino Rossini, Gaetano Donizetti. Thomas Milholt, cand.mag. og journalist med speciale i opera og jazz
- 14/11:** Stjernerne i øst og vest – Modest Musorgskij, Benjamin Britten. Lilo Sørensen, cand.mag. i musik- og teatervidenskab
- 21/11:** Fra opera til musikdrama – Richard Wagner, Richard Strauss. Lilo Sørensen, cand.mag. i musik- og teatervidenskab
- 28/11:** Musikteatrets italienske mestre – Giuseppe Verdi, Giacomo Puccini. Thomas Milholt, cand.mag. og journalist med speciale i opera og jazz

2222-100

Vandring gennem den danske lyriks landskaber – med Erik Skyum-Nielsen

— **TID:** 25/10, 4 tirsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk
UNDERVISER: Erik Skyum-Nielsen, lektor i dansk litteratur, Københavns Universitet

Tag med Erik Skyum-Nielsen på en vandring gennem den danske lyriks landskaber: fra pastorale besyngelser af idyl, igennem vildtvoksende natur og videre til havet og til himlens fugle. En særlig del af naturen er en rejse fra Kingo til i dag, over 20 af de bedste danske digte, der undersøger naturen, og en bevægelse ind i digternes – og forskellige tiders – opfattelse af den natur, som omgiver os. I denne forelæsningsrække, der tager afsæt i Erik Skyum-Nielsens bog 'En særlig del af naturen. Læsninger af 20 danske digte' (Informations Forlag) dykker vi ned i et udpluk af de 20 digte.

2222-194

Thomas Manns 'Trolddomsbjerget'

— **TID:** 25/10, 3 tirsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Morten Dyssel, formand for Det Danske Thomas Mann Selskab

Thomas Manns 'Trolddomsbjerget' (1924) hører sammen med James Joyces 'Ulysses' (1922), Marcel Prousts 'På sporet af den tabte tid' (1913-27), Franz Kafkas 'Slottet' (1926) og Virginia Woolfs 'Bølgerne' (1931) til milepæle i den modernisering af europæisk roman-kunst, der finder sted i første tredjedel af det 20. århundrede. Forelæsningsrækken forfølger to spor: det, der gør 'Trolddomsbjerget' til en såkaldt moderne roman, og det, der peger i en helt anden, mere metafysisk og religiøs retning. Med Thomas Mann som rejsefører skal vi på sporet af menneskets gåde – af det, der i romanen med et religiøst farvet udtryk kaldes 'Homo Dei'.

Balletdansere viser deres kunnen til Historiske Dage. Vi har flere forelæsninger på programmet med fokus på netop denne kunstform. Se side 82 og 87.

2222-065

Hotelromaner

— **TID:** 25/10, 3 tirsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Martin Zerlang, mag.art. i litteraturvidenskab, professor, Institut for Kunst og Kulturvidenskab, Københavns Universitet

Træd indenfor! Ankomsten til hoteller, store hoteller, 'grand hoteller', er gerne udformet som en velkomst, og velkomsten begynder ude på fortovet foran hotellet, hvor den røde løber er rullet ud. Masser af forfattere har skrevet med på hoteleventyret, og endnu flere læsere er flyttet ind i en hotelroman, for en dag, en uge eller måske længere. Ligesom en hotelvært, der deler nøgler ud, deler forfatteren skæbner ud, og læseren lever sig ind i og ud af skæbnerne. Eventyret kan begynde. I denne forelæsning udlægger Martin Zerlang en række hotelromaner – heriblandt 'Dans, dans, dans' af Haruki Murakami og 'En dråbe i havet' af Kirsten Hammann.

2222-068

Lær at se ballet – med Vibeke Wern og Gudrun Bojesen

— **TID:** 5/11, 1 lørdag, kl. 12.00-16.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISERE: Vibeke Wern, balletanmelder, Berlingske, og Gudrun Bojesen, kunstnerisk leder af Københavns Ballet Akademi og tidligere solodanser i Den Kongelige Ballet

Smukt, let og poetisk. Følelsesladet, uadreagerende og dramatisk. Balletten rummer det hele. Og balletoplevelser kræver egentlig ikke andet end nysgerrighed og glæden over at se kroppe bevæge sig. Kom med, når Vibeke Wern, balletanmelder for Berlingske, tager dig med ind i ballettens verden i selskab med Gudrun Bojesen, fhv. solodanser ved Den Kongelige Ballet. Sammen præsenterer de, hvad balletten er, og hvad balletten kan.

2222-052

Johannes V. Jensens 'Kongens fald'

— **TID:** 6/11, 1 søndag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Anders Østergaard, ekstern lektor i litteratur, Københavns Universitet

Johannes V. Jensens 'Kongens fald' er en fascinerende roman, der tåler mange genlæsninger. Ikke kæmpelang, men utroligt righoldig. I 1999 valgte både Politikens og Berlingskes læsere den som det 20. århundredes bedste danske roman. Bogen og dens forfatter er selvfølgelig på kanonlister. Fagfolk bliver ved at skrive om den, forfattere refererer til den, læserne slipper den ikke. Hvad står der i bogen? Hvad er det, der fascinerer? Og hvad ved den kan eventuelt irritere? Hen over fire timer vil vi gå i dybden med romanen.

2222-054

Tre værker du bør kende

— **TID:** 16/11, 5 onsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Verden er beriget med litterære mesterværker, filmiske perler, interessante kunstværker, arkitektoniske vidundere og musikalske genistreger. Det er umuligt at nå omkring dem alle, så hvilke værker skal man give sig i kast med først? Over fem aftener vil fem eksperter give dig deres bud på tre værker, du bør kende. Vær med, fordi du ikke ved, hvor du skal starte, fordi du er gået i stå, fordi du mangler inspiration til nye værker, eller fordi du vil udfordres. Forelæsere, der tidligere har medvirket i forelæsningsrækken, tager tre nye værker med.

- 16/11: Tre kunstværker, du bør kende.** Peter S. Meyer, mag.art. i kunsthistorie og fhv. museumsdirektør
- 23/11: Tre film, du bør se.** Christian Monggaard, filmredaktør, Dagbladet Information
- 30/11: Tre bygninger, du bør stifte bekendtskab med.** Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer
- 07/12: Tre bøger, du bør læse.** Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab
- 14/12: Tre musikalske værker, du bør lytte til.** Leif V.S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab, tidl. musikchef for Aarhus Symfoniorkester og Sønderjyllands Symfoniorkester

SE SIDE 79

Gratis: Prøv
3 måneders
abonnement
på Vid&Sans

2222-093

Lær at elske jazz – om Billie Holiday i swingtidens USA

— **TID:** 24/11, 4 torsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Thomas Milholt, cand.mag. og journalist med speciale i opera og jazz

I løbet af fire aftener fortæller Billie Holiday-eksperten Thomas Milholt om Billie Holidays liv i den turbulente periode i jazzens historie, som hun var med til at sætte sit præg på. Vi følger hende, fra hun debuterede på plade i 1933 til de allersidste indspilninger, og hører, hvorfor hun fik sin helt egen stil i forhold til alle andre jazzsangerinder. De fire foredrag er fyldt med musikeksempler, og vi ser også filmklip fra hendes fantastiske karriere.

- 24/11: Årene 1915-37: Fra slumkvarter til jazzstjerne – om barndom og gennembrud som en 'musiker blandt musikerne'**
- 01/12: Årene 1937-42: Billie Holiday og tenorsaxofonisten Lester Young – et legendarisk samarbejde**
- 08/12: Årene 1942-48: Drømmen om at blive elsket – fra jazzens swing mod de stille ballader**
- 15/12: Årene 1948-1959: Fra uskyld til heroin – om nye tider og en myte om mænd og misbrug**

2222-271

Henrik Pontoppidans 'Lykke-Per'

— **TID:** 13/12, 1 tirsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Lis Norup, adjunkt i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

I 2018 filmatiserede Bille August Henrik Pontoppidans roman 'Lykke-Per', og samme år gendav Gyldendal bogen. 'Lykke-Per' er siden udgivelsen i otte bøger i årene 1898-1904 til stadighed blevet læst og diskuteret. I forelæsningsrækken vil vi undersøge, hvad der gør romanen levende og interessant også for nutidens læsere. Et bud kunne være Per Sidenius eller Lykke-Per, som han bliver kaldt. Som hovedperson er han en antihelt, kantet, egensindig og selvisk, og i romanen modstilles han af Jacob, romans ubetingede heltinde, der handler der, hvor Per Sidenius svigter. 'Lykke-Per' er kort sagt en roman om moderne, komplicerede mennesker, der rækker os hånden tværs over 123 år.

2222-062

Svensk kulturhistorie på én aften – forfatterne og filminstruktørerne

— **TID:** 13/12, 1 tirsdag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISERE: Erik Skyum-Nielsen, lektor i dansk litteratur, Københavns Universitet, og Christian Monggaard, filmredaktør, Dagbladet Information

Filmredaktør Christian Monggaard og litteraturkritiker Erik Skyum-Nielsen, begge garvede medarbejdere ved Dagbladet Information og bidragydere til bogen '30 suveræne svenskere', prøver at svare på, hvad der gør Sverige til noget helt særligt, kunstnerisk og kulturelt. Fra filmens verden møder vi både bl.a. Ingmar og Ingrid Bergman og Ruben Östlund. Fra ordkunstens verden fremhæves lyrikerne Gunnar Ekelöf og Tomas Tranströmer, men også dramatikeren og romanforfatteren August Strindberg samt store sjæleligt dybdeborende efterfølgere som Per Olov Enquist, Göran Tunström og Kerstin Ekman. Hvilke koblinger der så opstår, skal ikke røbes på forhånd, men tilhørerne kan forvente at gå hjem med en personlig huskeliste af et vist omfang.

2222-275

Rune Lykkeberg om Shakespeare

— **TID:** 15/12, 1 torsdag, kl. 19.45-21.30
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk
UNDERVISER: Rune Lykkeberg, chefredaktør, Dagbladet Information

William Shakespeares drama er en fælles fortælling for vores kultur. Hans stykker er sjove, spændende og dramatiske. Hans sprog er nyskabende og forrygende. Og man bliver altid klogere, når man ser vores verden reflekteret på hans scene. I bogen 'Samtaler om Shakespeare' (Informations Forlag) har Rune Lykkeberg talt med skuespillere, instruktører, forskere, en oversætter, en kritiker og en minister om deres liv med Shakespeare og om, hvad der for dem er det særlige ved hans dramatik. Vær med, når han denne aften stiller skarpt på, hvad han har fået ud af at skrive bogen – og ikke mindst, hvad vi ifølge ham kan bruge Shakespeare til i dag.

2222-053

Latter og lettere beruset. Om at læse Karen Blixen

— **TID:** 19/12, 1 mandag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Charlotte Engberg, lektor i dansk, Roskilde Universitet

Karen Blixens fortællinger er fulde af latter og alvor. Mod, humor, munterhed, det eventyrlige – kombineret med en sans for det gakkede og det komiske. Men der er samtidig en alvor bag latteren, en særlig form for ironi, der vender op og ned på konventionelle måder at opfatte tilværelsen på, inklusive relationen mellem mand og kvinde. Som forfatter er Karen Blixen en samler. Hun blander højt og lavt i sin liden-skabelige dialog med både litteratur- og kunst-historien. Denne helåften i selskab med Karen Blixens forfatterskab vil lægge øret til den berusende latter, der udgår fra fortællingerne.

2312-022

En introduktion til Marcel Prousts 'På sporet af den tabte tid'

— **TID:** 19/1, 3 torsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Steen Klitgård Povlsen, lektor emeritus i litteraturhistorie, Aarhus Universitet

Den franske forfatter Marcel Prousts roman 'På sporet af den tabte tid' (der udkom fra 1913 til 1927) er et af det 20. århundredes helt store litterære hovedværker. Her 150 år efter forfatterens fødsel kan det endnu begejstre ved sin farverige skildring af livet i de højere samfundsklasser på overgangen fra det 19. til det 20. århundrede; dets minutiøse analyse af kærlighedens og jalousiens væsen; og dets medrivende passager om kunstarternes blanding i et dybt fascinerende sprogligt mønster.

19/01: Bind 1-4: Fra barndom til kærlighedens sommer
26/01: Bind 5-8: Kærlighedens tvetydighed i den fornemme verden
02/02: Bind 9-13: Indespærring, befrielse, krig og kunstnerisk forløsning

2312-251

Formiddage i Park Bio på Østerbro: Filmens mestre

— **TID:** 23/1, 6 mandage, kl. 09.30-11.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
STED: Park Bio, Østerbrogade 79
UNDERVISER: Peter Schepelern, lektor emeritus i filmvidenskab, Københavns Universitet

12 instruktører, der rystede filmkunsten. Med den traditionsrige Park Bio som ramme skal vi se på store hovedskikkelser, der gennem de sidste hundrede år har haft afgørende indflydelse og sat nye normer for hele det filmiske udtryk. Peter Schepelern, lektor emeritus i filmvidenskab ved Københavns Universitet, byder indenfor til seks forelæsninger med filmklip om bl.a. Chaplin, Hitchcock, Bergman, Fellini og von Trier.

23/01: Charlie Chaplin og Sergej Eisenstein
30/01: Alfred Hitchcock og Luis Buñuel
06/02: Orson Welles og Ingmar Bergman
13/02: Akira Kurosawa og Federico Fellini
20/02: Stanley Kubrick og Jean-Luc Godard
27/02: Andrej Tarkovskij og Lars von Trier

Litteraturhistoriker Anne Valbjørn Odgaard giver inspiration til din næste læseoplevelse i rækken 'Tre værker du bør kende'.
 Se side 83. Fra Hearts & Minds Festival.

2312-108

Hvad skal man læse af den nyeste litteratur?

— **TID:** 20/2, 6 mandage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVISER: Anders Østergaard, ekstern lektor i litteratur, Københavns Universitet

Hver bogsæson bringer både nye forfattere og nye værker af kendte forfattere. Bliv guidet i forskellige indgange til de nye tekster og måder at læse dem på, som kan give større udbytte. I seks forelæsninger giver Anders Østergaard eksempler på tekster og på læsninger af ny litteratur, krydret med videoklip, oplæsning, netpræsentationer m.v. Hovedspørgsmål vil være: Hvordan bruger forfattere deres private erfaringer litterært? Hvordan knytter de identitet sammen med krop og køn – og steder sammen med erindringer? Hvordan eksperimenterer de med litterære former for at udtrykke nye erfaringer? Hvordan taler de om vores udfordringer i samfund og klima – og om den personlige eller fælles eksistens?

2312-135

Tyske mesterværker – fra Goethe til Grass

— **TID:** 21/2, 5 tirsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Morten Dyssel, formand for Det Danske Thomas Mann Selskab

Forelæsningsrækken præsenterer en hel lille perlerække af kunstneriske højdepunkter og historiske milepæle i den tyske litteratur – fra Goethes dramatiske digtning 'Faust' og frem til Günter Grass' gennembrud med debutromanen 'Bliktrommen'. Dette litteraturhistoriske strejftog gør desuden nedslag i hovedværker af nogle af det 20. århundredes fremtrædende tysksprogede prosaforfattere: Kafka, Döblin og Mann. De fem forelæsninger bestræber sig hver især på at balancere mellem på den ene side en tekstnær fortolkning og på den anden side en litteratur-, kultur- og åndshistorisk kontekstualisering af de udvalgte mesterværker.

- 21/02: Johann Wolfgang Goethe: 'Faust' (1808/1832)**
28/02: Franz Kafka: 'Forvandlingen' (1912/1916)
07/03: Alfred Döblin: 'Berlin Alexanderplatz' (1929)
14/03: Thomas Mann: 'Doktor Faustus' (1947)
21/03: Günter Grass: 'Bliktrommen' (1959)

2312-117

Tre værker du bør kende

— **TID:** 22/2, 5 onsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Verden er beriget med litterære mesterværker, filmiske perler, interessante kunstværker, arkitektoniske vidundere og musikalske genistregere. Det er umuligt at nå omkring dem alle, så hvilke værker skal man give sig i kast med først? Over fem aftener vil fem eksperter give dig deres bud på tre værker, du bør kende. Vær med, fordi du ikke ved, hvor du skal starte, fordi du er gået i stå, fordi du mangler inspiration til nye værker, eller fordi du vil udfordres. Forelæsere, der tidligere har medvirket i forelæsningsrækken, tager tre nye værker med.

- 22/02: Tre kunstværker, du bør kende.** Peter S. Meyer, mag.art. i kunsthistorie og fhv. museumsdirektør
01/03: Tre film, du bør se. Peter Schepelern, lektor emeritus i filmvidenskab, Københavns Universitet
08/03: Tre musikværker, du bør lytte til. Leif V.S. Balthzersen, mag. art. i musikvidenskab, tidl. musikchef for Aarhus Symfoniorkester og Sønderjyllands Symfoniorkester
15/03: Tre bøger, du bør læse. Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab
22/03: Tre bygningsværker, du bør kende. Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer

2312-129

Russisk verdenslitteratur – Dostojevskijs 'Forbrydelse og straf'

— **TID:** 23/2, 5 torsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk
UNDERVISER: Birgitte Hesselaa, cand.phil. i dansk fra Københavns Universitet

'Forbrydelse og straf' er et hovedværk i Dostojevskijs forfatterskab og hører til blandt verdenslitteraturens absolutte klassikere. Det er både en spændingsroman, en kærlighedsroman, en roman om tro, om mennesket hinsides godt og ondt og en usædvanlig mandlig udviklingshistorie. Fortalt med en enestående psykologisk indsigt i hovedpersonernes bevidste og ubevidste drivkræfter. Den første af de fem forelæsninger giver et billede af Dostojevskijs liv, værk og samtid. De følgende behandler romanen som psykologisk spændingsroman koncentreret om Raskolnikovs karakter, Sonja og relationen mellem hende og Raskolnikov. De to sidste forelæsninger koncentrerer sig om romanen som kunstværk og om romanens religiøse og filosofiske temaer.

- 23/02: Dostojevskijs liv, værk og samtid**
02/03: Plottet. Den psykologiske spændingsroman. Raskolnikov
09/03: Raskolnikov og Sonja
16/03: Romanen som kunstværk
23/03: Romanens religiøse og filosofiske temaer

2312-060

Michel Houellebecq – fransk litteraturs enfant terrible

— **TID:** 4/3, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVERS: Morten Dyssel, formand for Det Danske Thomas Mann Selskab

Siden udgivelsen af sin første af foreløbig syv romaner, 'Udvidelse af kampzonen', har Michel Houellebecq været fransk litteraturs provokatør par excellence. Forelæsningen giver en værkorienteret indføring i centrale problemstillinger i et forfatterskab, som regnes blandt de mest markante og kontroversielle i samtidens europæiske litteratur. Provokationen har fra første færd været et æstetisk vandmærke hos Houellebecq, som har delt vandene med sine sortsynede og skånselsløse skildringer af det senmoderne samfund og menneske.

2312-061

Sjostakovitj – en sovjetkunstner

— **TID:** 7/3, 3 tirsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVERS: Mikkel Thrane Lassen, cand.mag. i historie og religion, forfatter og lektor

Dmitrij Sjostakovitj er i Vesten kendt som den martyrede sovjetiske komponist, hvis musikalske ambitioner konstant blev skudt ned af et magtfuldkomment kommunistparti. Sjostakovitjs musik er i vid udstrækning blevet opfattet som kunstneriske bearbejdelser af denne konflikt. Men Sjostakovitj var både langt mere og langt mindre end denne traditionelle vestlige reception. Over tre aftener gøres der op med myter og traditionelle forestillinger om Sjostakovitjs forhold til politik og ideologi, hans relation til parti og stat og ikke mindst, i hvilket omfang hans musik var kommentarer til og skjult kritik af sovjetisk kulturpolitik.

07/03: Manden og myten

14/03: Manden og mennesket

21/03: Manden og musikken

2312-089

Forfatteren og kritiker: Kirsten Thorup og Marie Louise Kjølbye

— **TID:** 23/3, 1 torsdag, kl. 19.30-21.15
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVERS: Marie Louise Kjølbye, mag.art. og anmelder, Dagbladet Information, og Kirsten Thorup, forfatter

Kirsten Thorups forfatterskab udgør en slags alternativ Danmarkshistorie, fra 1930'erne over velfærdsstatens opkomst til nutiden. Siden sin debut i 1967 som 'eksperimenterende', modernistisk forfatter har hun fornyet litteraturen som få andre danske forfattere, og hendes bøger er oversat til 16 sprog. Hun giver sprog til svære relationer mellem mennesker – mænd og kvinder, mødre og døtre, outsiders og insiders ud fra en bærende interesse for menneskelig forandring og forvandling. I 2017 modtog hun Nordisk Råds Litteraturpris. Marie Louise Kjølbye taler med Kirsten Thorup om liv, litteratur, moderskab og forvandling – og om det at skrive som en livsstil.

2312-134

Kvinder og mænd

— **TID:** 25/3, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVERS: Kasper Dam Nielsen, sendelektor, Beograds Universitet

I danske noveller tematiseres ofte forholdet mellem kvinder og mænd. Det er det store lille-drama. Brøkfølelser og æstetiske idiosyncrasier. En uuhørt begivenhed indtræffer. Et øjeblik forandrer alting. Novellerne er kloge og humoristiske. Der gives barske portrætter af bavianen i os. Børn mangler – eller er i vejen. Det ynkelige sættes over for det magthaveriske. Tavshed siger mere end tusinde ord. Kedsomhed og indestængte følelser. Utruskab og afsavn. Vær med, når vi læser nogle af de bedste danske noveller.

2312-023

Kunst og kultur mellem de to verdenskrige

— **TID:** 26/3, 1 søndag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVERS: Peer E. Sørensen, professor emeritus i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

Før og efter 1. verdenskrig skete der store forandringer i alle betydende kunstneriske udtryk. Det modernes gennembrud i begyndelsen af det 20. århundrede, den voksende industrialisering og modernisering af de traditionelle samfund siden midten af 1800-tallet, 1. verdenskrig, dens katastrofale afslutning og de fremvoksende fascistiske bevægelser skabte grobunden for den moderne, normbrydende kunst. Det gælder for arkitekturen (Bauhaus), musikken (Stravinskij, Schönberg, jazzen), kunsten (dadaisme, surrealisme, ekspressionisme), dansen (Josephine Baker) og litteraturen (James Joyce). Den begyndende opløsning af de patriarkalske familiestrukturer åbner for nydefineringer af køn og kønsroller. Det borgerlige subjekt går i opløsning og giver en ny indsigt i personlighedens splittede konstruktion og forbindelser med dybe, mørke sider af psyken. Gamle forestillinger og udviklingsoptimistiske tanker og drømme om en voksende civilisering af samfundet brød sammen under pres fra kriser, nazisme og krigstrusler. Alt dette gennemsyrrer kunstværkerne og sætter mørke spor i de kunstneriske udtryk, men værkerne rummer også skelsættende visioner, æstetiske og eksistentielle eksperimenter.

Til foråret kan du møde
 Søren Ulrik Thomsen - en
 af de mest betydningsfulde
 danske digtere de seneste
 40 år. Se side 87. Her i
 samtale med Ane Cortzen til
 Århundredets Festival.

2312-024

Ballerinaer danser da i tåspidssko – en intro til stærke kvinder og kvinderoller i dansens verden

— **TID:** 27/3, 1 mandag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Anne Middelboe Christensen, cand.mag., balletanmelder, Dagbladet Information, ekstern lektor ved Københavns Universitet og forfatter til balletbøgerne 'Sylfiden findes' og 'Dansen i spejlet'

Ballerinaer beundres for deres skønhedsdans. Kom på en guidet tur rundt i ballettens verden set fra kvindernes perspektiv. Lige fra de romantiske ballerinaer med lange tylskørter i roller som svigtede kvinder – til moderne danserinder med bare fødder og tunge muskler i partier som sejrende kvinder. Du vil se danserinder i klip fra Bournonvilles yndefulde, danske balletstil og Petipas russiske bravurstil, men også video af nogle af de moderne danserinder, der smed balletskoene og satte kvindekropen fri på scenen – fra Martha Graham til Pina Bausch og Kitt Johnson.

2312-273

Forfatteren og forskeren – Søren Ulrik Thomsen og Erik Skyum-Nielsen

— **TID:** 28/3, 1 tirsdag, kl. 19.30-21.15
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISERE: Søren Ulrik Thomsen, digter, og Erik Skyum-Nielsen, lektor i dansk litteratur, Københavns Universitet

Søren Ulrik Thomsen debuterede i 1981 med 'City Slang' og har siden udgivet yderligere seks digtsamlinger, senest 'Rystet spejl' i 2011. Sideløbende med sit lyriske forfatterskab har han i essays reflekteret over emner som poesi, rygning, seksualitet og ikke mindst Store Kongensgade 23's betydning for ham, som han har skrevet om i sit seneste erindringsessay. Erik Skyum-Nielsen har fulgt Thomsens digtning fra starten og arbejdet med den som forsker, underviser og foredragsholder. Samtalen mellem de to vil så vidt muligt prøve at komme hele kompasset rundt, men vil under alle omstændigheder dreje sig om digtet som kunstnerisk form.

2312-091

Svetlana Aleksijevitjs forfatterskab – et livsprojekt

— **TID:** 29/3, 1 onsdag, kl. 17.15-19.00
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISER: Tine Roesen, lektor i russisk, Københavns Universitet

Den ukrainsk-hviderussiske forfatter Svetlana Aleksijevitj (f. 1948) har modtaget et væld af priser, ikke bare litterære, som den Nobelpris, der i 2015 for alvor gjorde hende verdenskendt, men også i anerkendelse af hendes store betydning for europæisk kultur, ytringsfrihed og historisk skrivning. Hendes værker er da heller ikke litterære i traditionel forstand, men udtryk for en større ambition om at indfange og repræsentere den konkrete 'sovjetiske erfaring' så mangfoldigt og menneskeligt som muligt. Forelæsnningen introducerer Aleksijevitjs fem hovedværker, som alle er oversat til dansk, og lægger op til en diskussion af, hvordan vi kan fortolke hendes overordnede projekt og derudfra forholde os til hendes særlige genre.

2312-119

Salome, Elektra og Daphne – tre énaktere af Richard Strauss

— **TID:** 15-16/4, 1 weekend, kl. 10.00-15.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Leif V.S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab, tidl. musikchef for Aarhus Symfoniorkester og Sønderjyllands Symfoniorkester

Efter i en ung alder at være blevet verdensberømt som komponist af instrumentalmusik med tonedigte som 'Don Juan' og 'Also sprach Zarathustra', gav Richard Strauss (1864-1949) sig til at komponere operaer, og han fik et sensationelt gennembrud med énakten 'Salome'. Efter denne skønhedsmættede opera fulgte den lige så opsigtsvækkende og både musikalsk og psykologisk moderne énakter 'Elektra'. Langt senere i sin lange karriere komponerede Strauss, der var meget interesseret i antikken, endnu en énakter, nemlig den mere lyriske 'Daphne'. Leif V.S. Balthzersen, der bl.a. har skrevet en bog om Strauss' musik, giver på temawebweekenden en grundig introduktion til disse tre meget forskellige mesterværker.

2312-025

Hvordan får vi mere ud af litteratur?

— **TID:** 15/4, 1 lørdag, kl. 10.30-14.30
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Anders Østergaard, ekstern lektor i litteratur, Københavns Universitet

Hvad er det særlige, litteraturen har at tilbyde os? Hvad optager os, når vi læser? Får vi det hele med? Meningen med denne dag er at skærpe vores udbytte, når vi læser. Vi sætter fokus på litteraturens forskellige måder at rive os med på, at lege med os, drille os, at udvide vores horisont. Vi vil både se på, hvad litteratur har til fælles med anden kunst, med psykologi og filosofi m.m. – og på, hvad der er dens helt særlige udtryksmåde. I centrum står litteratur som fiktion, som fortælling, som sprog billeder, som drama – fra den sproglige leg til den dybe livstolkning.

Gratis livestreams

Mere end 200.000 har fulgt Folkeuniversitetets gratis livestreamede forelæsninger, siden de blev lanceret under corona. Og du kan fortsat åbne en verden af viden i efteråret 2022, uanset hvor du er. Forelæsningerne foregår i Microsoft Teams. Moderator Noa Kjærsgaard Hansen guider os igennem. Tilmeld dig på fuau.dk.

2221-452

Kropsvægt og hjernen

— **TID:** 14/9, 1 onsdag, kl. 16.30-17.45
UNDERVISER: Christoffer Clemmensen, lektor ved Novo Nordisk Foundation Center, Københavns Universitet

Vi er udviklet til at være tiltrukket af kombinationen af sødt og fedt – fordi det er energiholdigt og dermed sikrer vores arts overlevelse. Når udbuddet af energiholdige fødevarer stiger og prisen er overkommelig, stiger forekomsten af overvægt. Parallelt med denne udvikling ses en eksplosion i udbuddet af slanketure. Spørger man Christoffer Clemmensen kan de dyre slanketure ikke betale sig. For vores kropsvægt er i høj grad styret af genetikken og hjernen. En del af Hearts & Minds-festivalen. Støttet af Lundbeckfonden.

2221-451

Hjernen på svampe

— **TID:** 13/9, 1 tirsdag, kl. 16.30-17.45
UNDERVISER: Martin Korsbak Madsen, postdoc i neurobiologi og læge, Rigshospitalet

Svampe, der indeholder psykedeliske stoffer, er blevet brugt af mennesker i århundreder. I de senere år er psykedeliske stoffer i stigende grad blevet undersøgt af forskere. Meget tyder på, at behandling med psykedeliske stoffer kan have gode effekter på fx depression og angst. Men hvad sker der i hjernen, når man tager psykedeliske svampe? Martin Korsbak Madsen giver et indblik i hjernen på svampe. En del af Hearts & Minds-festivalen. Støttet af Lundbeckfonden.

2221-450

Dine følelser er dit kompas

— **TID:** 5/10, 1 onsdag, kl. 16.30-17.45
UNDERVISER: Mia Skytte O'Toole, lektor i psykologi, Aarhus Universitet

Hvorfor føler vi, som vi gør, og hvad kan vi bruge vores følelser til? Spørger man Mia Skytte O'Toole, lektor i psykologi og forfatter til bogen 'Følelsernes kompas', kan følelser hjælpe os med at indfri vores mål og behov. Få et indblik i følelsernes mange facetter og en række forslag til, hvordan du kan blive bedre til at navigere i dit følelsesliv. En del af Hearts & Minds-festivalen. Støttet af Lundbeckfonden.

2221-442

Placebo – kan man tænke sig rask?

— **TID:** 5/10, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: Lene Vase, professor i neurovidenskabelig psykologi, Aarhus Universitet

Placebo bliver ofte forbundet med kalktabletter og snydebehandlinger. Men de sidste 20 års forskning i placebo har vist, at det er langt mere end det. Patienters oplevelse af behandlingen, deres relation til behandleren og de tanker og følelser, som dette sætter gang i, kan påvirke kroppen. Hvordan kan troen på, at en behandling virker, rent faktisk have effekt på krop og sind? Hvilke mekanismer er på spil? Hør Lene Vase fortælle om den nyeste placeboforskning. En del af Hearts & Minds-festivalen. Støttet af Lundbeckfonden.

2221-454

Få styr på hukommelsen

— Tid: 28/10, 1 torsdag, kl. 10.00-11.00
 Underviser: Anders Nykjær, hjerneforsker, professor i medicinsk biokemi og centerleder ved Center for Proteins in Memory, Aarhus Universitet

Hvorfor husker vi så forskelligt, som vi gør? Hvad sker der i hjernen, når vi forsøger at huske noget? Kan man se hukommelsen i hjernen? Hvordan er indlæring og hukommelse forbundet? Hvad kan man selv gøre for at styrke sin hukommelse? Og findes der mennesker, der ikke kan glemme? Hør Anders Nykjær fortælle om vores hukommelse. En del af Hearts & Minds-festivalen. Støttet af Lundbeckfonden.

2221-449

Biodiversitet, vildere natur og kærlighed

— Tid: 2/11, 1 onsdag, kl. 16.30-17.45
 UNDERVISER: Rasmus Ejrnæs, der er seniorforsker i biodiversitet ved Aarhus Universitet og radiovært på Radio4-programmet Vildspor

Naturen er lige uden for døren, hvis vi giver den lov. Men det kræver et kontroltab og en forståelse af, at det ikke kun handler om biernes hyggelige summen og markblomsternes flotte farver. Når vi inviterer insekterne til at bebo vores baghave, giver vi også mennesket bedre vilkår. Biodiversitetskrisen er derfor en invitation til at tage naturen alvorligt og opdage, hvor nært beslægtet den er med kærlighed og frihed. Det er en væsentlig pointe, hvis man spørger Rasmus Ejrnæs.

2221-448

Den svære dans: Danmarks 50 år i EU

— Tid: 2/11, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
 UNDERVISER: Thorsten Borring Olesen, professor i historie, Aarhus Universitet

Danskernes nej til Maastricht-traktaten den 2. juni 1992 sendte chokbølger igennem Europa. 350 dage senere ændrede folket holdning. Dog med fire forbehold og med brok og brosten flyvende gennem luften. EU har splittet den danske befolkning både før og siden. Senest da et flertal den 1. juni i år stemte for ophævelsen af forsvarsforbeholdet. Thorsten Borring Olesen guider os gennem den svære dans, som Danmark har trådt med EU de sidste 50 år.

2221-327

Tre forklaringer på Ruslands krig mod Ukraine

— Tid: 9/11, 1 onsdag, kl. 16.30-17.45
 UNDERVISER: Jonas Gejl Kaas, adjunkt i statskundskab, Aarhus Universitet

Hvorfor invaderede Rusland Ukraine i februar 2022? Jonas Gejl Kaas præsenterer her den historiske kontekst og tre centrale forklaringer på Ruslands udenrigspolitik efter Sovjetunionens sammenbrud. Afslutningsvis retter vi blikket mod fremtiden og konsekvenserne for forholdet mellem Rusland og Vesten. Du kan i forbindelse med tilmeldingen donere ubeskåret til Røde Kors' arbejde i Ukraine.

2221-447

Det splittede USA

— Tid: 7/12, 1 onsdag, kl. 16.30-17.45
 UNDERVISER: Vibeke Schou Tjalve, seniorforsker, DIIS

QAnon, MAGA-hatte og et væld af konspirationsteorier. USA har i de seneste årtier været præget af splittelse, polarisering og yderligtgående bevægelser. Spørger man Vibeke Schou Tjalve er det især den skræslure tilgang til det liberale demokrati, der har presset den nye højrefløj til at reagere. Og det er en udvikling med rødder dybt forankret i den amerikanske selvforståelse. Hør om USA's historie som ideologisk kampplads. Fra de første puritanere og frem til stormen på Capitol Hill i 2021.

2221-446

En ny atomalder?

— Tid: 14/12, 1 onsdag, kl. 16.30-17.45
 UNDERVISER: Casper Sylvest, lektor i historie, Syddansk Universitet

Atomteknologier har vakt håb og frygt og satte i de første årtier efter 2. verdenskrig store spørgsmål på dagsordenen. Men atomalderen har sine rødder længe før den kolde krig, og den har samtidig sat markante spor i den tid, vi lever i nu. Den har fået os til at stille en række eksistentielle og filosofiske spørgsmål. Hvorfor er vi på kloden? Og hvad er vores forhold til naturen? Casper Sylvest giver et indblik i, hvad vi historisk forbinder med atomalderen, og hvorfor det stadig er relevant at snakke om i dag, hvor dagsordenen er præget af klimakrise og krig.

Læs mere
 og tilmeld dig
 på fuau.dk

Praktiske oplysninger

CAMPUS EMDRUP

Folkeuniversitetets undervisning foregår i den røde hovedbygning, bygning A, hvor du finder alle A-lokaler samt festsalen og gode opholdsarealer. Derudover har vi også undervisning i bygning D, den grå-hvide bygning med fladt tag. Her finder du alle D-lokaler. Vi har værter til at hjælpe i begge bygninger.

TILMELDING

Tilmeld dig på fuau.dk, og betal med Dankort, VisaDankort, Mastercard, Visa Electron eller Mobilepay. Firmabetaling på EAN eller faktura.

AFMELDING

Hvis du fortryder, kan du få det indbetalte beløb refunderet fratrukket ekspeditionsgebyr på 100 kr. pr. billet. Afmelding senest 14 dage før holdstart. Tilmelding til rejser/ekskursioner er bindende, og depositum refunderes ikke.

STUDIERABAT

På udvalgte hold gives der rabat til studerende, som er berettiget til SU. Oplys uddannelsessted og årskortnummer. Husk studie kort første undervisningsgang.

FORBEHOLD

Folkeuniversitetet forbeholder sig ret til ændring af underviser, lokale, dato, tidspunkt og format. Sådanne ændringer giver ikke ret til refusion af betalingen. Ændringer oplyses på fuau.dk og via mail og/eller sms. Er vi nødsaget til at aflyse et hold, refunderer vi beløbet til samme konto, som der er betalt fra.

FOTOS OG ILLUSTRATIONER

Fotos s. 1, 4, 11, 26 og 35: Martin Bubandt

Fotos s. 8: Søren Kjeldgaard, s. 16: Morten Larsen / Danmarks Frie Forskningsfond, 29: Nicolai Hildebrand / AU Foto, s. 41, 53 og 72: Michael Johansen / AU Foto, s. 63: Simon Dencker, s. 82: Palle Bo Nielsen. Alle øvrige fotos: Martin Dam Kristensen. Grafik og layout: Walk Agency.

NOTER OG SLIDES

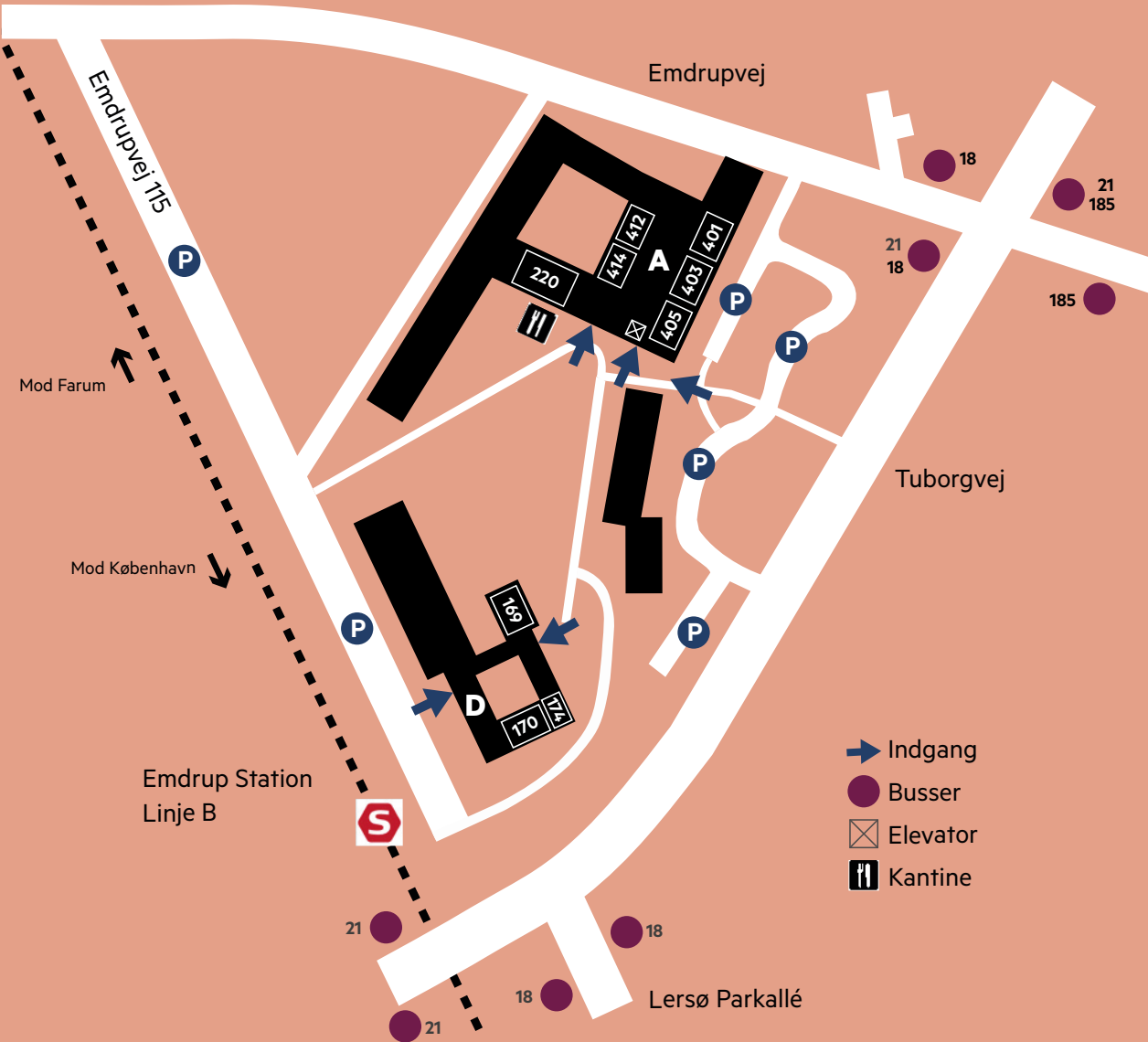
Slides og undervisningsnoter er ikke inkluderet i prisen, og de kan ikke forventes fremskaffet og udleveret.

PROGRAMMETS MILJØAFTRYK OG HÅNDTERING

Programmets sider er trykt på 100 % genbrugspapir, og omslaget på ubestrøget offset-papir. Papirmassen er fra ansvarligt skovbrug (FSC-mærket) og fremstillet under skrappe miljøkrav (Svanemærket). Programmet skal efter brug puttes i papircontaineren.

Find vej til undervisningen

BYGNING A:

A401, A403, A405, A412 og A414 er på 4. sal.
A220 / Festsalen er på 2. sal.

BYGNING D:

D174, D169 og D170

HISTORISKE DAGE 2023

MØD HISTORIEN

5 SCENER, 75 Udstillere, 150 Events

ØKSNEHALLEN 18.-19. MARTS

BILLETSALG:
HISTORISKEDAGE.DK

Folkeuniversitetet